

**Raport privind starea  
învățământului preuniversitar  
din România**

**2015**

## Partea I ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ

INTRODUCERE .....	4
CAPITOLUL I. RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR .....	5
I. A. Ansamblul sistemului de învățământ.....	5
I. A.1. Evoluția efectivelor de personal din învățământul preuniversitar .....	5
I. A.2. Ponderea personalului didactic calificat.....	7
I. A.3. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă.....	9
I. A.4. Ponderea personalului didactic feminin .....	10
I. A.5. Numărul de copii ce revin la un cadru didactic .....	12
II. A. Ansamblul sistemului de învățământ.....	15
II. A.1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar .....	15
II. A.2. Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ preuniversitar .....	17
II. A.3. Durata medie de frecvență a învățământului.....	17
II. B. Învățământul preșcolar .....	18
II. B.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preșcolar .....	18
II. B.2. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar.....	19
II. B.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul preșcolar .....	20
II. C. Învățământul primar și gimnazial .....	21
II. C.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial.....	21
II. C.2. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial.....	24
II. C.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste .....	26
II. C.4. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial.....	29
II. D. Învățământul liceal și profesional .....	32
II. D.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional .....	32
II. D.2. Durata medie de frecvență a învățământului liceal și profesional .....	35
II. D.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste .....	36
II. D.4. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional .....	38
II. D.5. Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional.....	39
II. E. Învățământul postliceal și de maiștri.....	41
II. E.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul postliceal și de maiștri .....	41
II. E.2. Durata medie de frecvență a învățământului postliceal și de maiștri .....	42
II. E.3. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri .....	43
CAPITOLUL III. REZULTATE ȘI EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT .....	44
III. A. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii .....	44
III. A.1. Ponderea populației active (15-64 ani), pe niveluri de educație .....	44
III. A.2. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație .....	46

III. A.4. Rata șomajului la tinerii cu vârsta cuprinsă între 15-24 de ani .....	50
III. B. Rezultatele elevilor din învățământul primar și gimnazial la evaluările naționale .....	52
III. B.1. Rata de absolvire a învățământului gimnazial.....	52
III. B.2. Rezultatele elevilor la evaluarea națională de la clasa a VIII-a .....	53
III. C. Rezultatele elevilor din învățământul liceal la evaluările naționale .....	56
III. C.1. Rata de absolvire a învățământului liceal .....	56
III. C.2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat .....	57
III. D. Rezultatele elevilor din învățământul postliceal și de maiștri .....	60
III. D.1. Rata de absolvire în învățământul postliceal și de maiștri .....	60
<b>CAPITOLUL IV. SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN ROMÂNIA, DIN</b>	
<b>PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020.....</b>	<b>62</b>
IV. 1. Rata de participare la învățământul preșcolar.....	62
IV. 2. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație.....	63
IV. 3. Competențe de bază .....	64

## INTRODUCERE

Prezentul raport analizează situația înregistrată în sistemul de învățământ preuniversitar în anul școlar 2014/2015 și principalele tendințe în perioada 2009/2010 – 2014/2015. Analiza de tip statistic utilizează indicatorii de bază incluși în SNIE – Sistemul Național de Indicatori pentru Educație. SNIE este compatibil cu sistemele internaționale de indicatori (sistemul statistic european EUROSTAT, sistemul OECD, sistemul UNESCO, sistemul Banca Mondială) și include o parte a indicatorilor-țintă specifici obiectivelor europene comune în domeniul educației și formării profesionale.

Raportul de față prezintă situația înregistrată în cazul învățământului preuniversitar și are în vedere următoarele dimensiuni: resursele umane; participarea la educație; rezultatele elevilor și rezultatele educației pe piața muncii. Setul de indicatori a fost calculat atât pe ansamblul sistemului, cât și pentru fiecare nivel de educație în parte (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, postliceal și de maiștri).

Raportul prezintă, de asemenea, o analiză cu privire la situația României referitoare la atingerea țărilor stabilite la nivel european în orizontul de timp 2020.

La calcularea indicatorilor au fost utilizate datele primare oficiale referitoare la educație ale Institutului Național de Statistică. În cazul indicatorilor care utilizează informații culese la începutul anului școlar (*indicatori de intrare*), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2014/2015. Pentru indicatorii care utilizează informații culese la final de an școlar (*indicatori de ieșire*), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2013/2014, datele pentru 2014/2015 nefiind disponibile la momentul realizării analizei.

Datele cu privire la rezultatele elevilor la examenele naționale la clasa a VIII-a și cele de la bacalaureat pentru anul 2014 au fost furnizate de Ministerul Educației și Cercetării Științifice.

Pentru analizele comparative la nivel european au fost utilizate baze de date și rapoarte ale EUROSTAT, OECD și Banca Mondială.

## CAPITOLUL I. RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

### I. A. Ansamblul sistemului de învățământ

#### I. A.1. Evoluția efectivelor de personal din învățământul preuniversitar

În perioada ultimilor cinci ani școlari, personalul angajat în învățământ a înregistrat o ușoară scădere. Cu excepția învățământului profesional, care înregistrează o ușoară creștere, numărul angajaților a scăzut la fiecare nivel de învățământ.

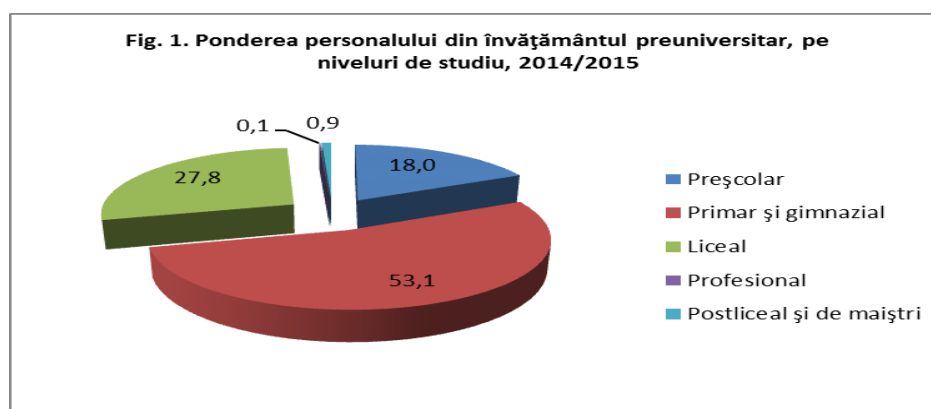
În anul școlar 2014/2015, numărul angajaților din învățământul preuniversitar a înregistrat o ușoară scădere în comparație cu anul precedent, cu aproximativ 4 mii persoane. Scăderi ale efectivelor de angajați s-au înregistrat în cazul personalului didactic și al personalului didactic auxiliar, de întreținere și operațional. În cazul personalului didactic auxiliar, efectivele de personal au crescut ușor.

**Tabel 1. Structura efectivelor personalului din învățământul preuniversitar, anul școlar 2014/2015**

Nivel învățământ	Personal didactic	Personal didactic auxiliar	Personal administrativ	Personal întreținere și operațional	Total personal	% în total personal	% personal didactic în total personal/nivel de studiu
Preșcolar	35094	2272	1516	15129	54011	18,0	64,98
Primar și gimnazial	123144	11138	2269	22615	159166	53,1	77,37
Liceal	55913	9937	2721	14882	83453	27,8	67,00
Profesional	251	36	12	56	355	0,1	70,70
Postliceal și de maiștri	1866	313	303	215	2697	0,9	69,19
<b>Total</b>	<b>216268</b>	<b>23696</b>	<b>6821</b>	<b>52897</b>	<b>299682</b>	<b>100,0</b>	<b>72,17</b>

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015.

Din totalul personalului din învățământul preuniversitar, peste jumătate funcționează în ciclul primar și gimnazial, aproape 28% în liceu, 18% în învățământul preșcolar și ponderi foarte reduse în învățământul profesional și în cel postliceal și de maiștri.



**Pe categorii de personal,** s-au înregistrat evoluții pozitive în cazul personalului didactic auxiliar și scăderi în cazul personal didactic, personalului administrativ și personalului de întreținere și operațional.

**Pe niveluri de educație,** scăderea sau creșterea efectivelor de personal se corelează, în mod firesc, cu tendințele efectivelor de elevi. Astfel, cele mai importante scăderi de personal s-au înregistrat: în învățământul primar și gimnazial (aproape 2800 persoane) și în liceu (aproximativ 1400 de persoane).

Singura creștere de personal (în cifre absolute) s-a înregistrat în învățământul profesional (aproape 200 de persoane), ca urmare a revigorării acestei rute de formare.

La nivel general, **ponderea personalului didactic** în totalul personalului din învățământ a rămas relativ constantă, reprezentând 72,17% din totalul angajaților din învățământ. Și în acest caz, observăm diferențele pe niveluri de educație; cea mai mare pondere a personalului didactic în totalul personalului din învățământ se înregistrează în învățământul primar și gimnazial (77,4%). Ca și în anii școlari anteriori, **personalul didactic auxiliar** a înregistrat o ușoară creștere la toate nivelurile de educație.

**Efectivele de personal didactic** sunt în scădere ușoară la toate nivelurile de învățământ, cu excepția învățământului special primar și profesional. Evoluția acestui indicator se corelează cu cea a numărului de elevi înscriși în sistemul de învățământ.

**Tabel 2. Evoluția numărului de cadre didactice pe niveluri de învățământ și medii de rezidență**

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Preșcolar	<b>Total</b>	<b>38322</b>	<b>37353</b>	<b>37391</b>	<b>35071</b>	<b>35433</b>	<b>35094</b>
	Urban	22202	22032	22164	21114	21666	21682
	Rural	16120	15321	15227	13957	13767	13412
Primar	<b>Total</b>	<b>52272</b>	<b>47560</b>	<b>45959</b>	<b>50626</b>	<b>50857</b>	<b>50098</b>
	Urban	24306	22309	21881	24578	24961	25166
	Rural	27966	25251	24078	26048	25896	24932
- Primar de masă	<b>Total</b>	<b>49817</b>	<b>45291</b>	<b>43693</b>	<b>48349</b>	<b>48425</b>	<b>47504</b>
	Urban	22012	20166	19759	22448	22670	22722
	Rural	27805	25125	23934	25901	25755	24782
- Primar special	<b>Total</b>	<b>2455</b>	<b>2269</b>	<b>2266</b>	<b>2277</b>	<b>2432</b>	<b>2594</b>
	Urban	2294	2143	2122	2130	2291	2444
	Rural	161	126	144	147	141	150
Gimnazial	<b>Total</b>	<b>82959</b>	<b>77445</b>	<b>74968</b>	<b>73014</b>	<b>74597</b>	<b>73046</b>
	Urban	40298	37149	36131	34946	35771	33227
	Rural	42661	40296	38837	38068	38826	39819
- Gimnazial de masă	<b>Total</b>	<b>79059</b>	<b>73511</b>	<b>71093</b>	<b>69084</b>	<b>70687</b>	<b>69176</b>
	Urban	36642	33474	32538	31262	32094	29605
	Rural	42417	40037	38555	37822	38593	39571
- Gimnazial special	<b>Total</b>	<b>3900</b>	<b>3934</b>	<b>3875</b>	<b>3930</b>	<b>3910</b>	<b>3870</b>
	Urban	3656	3675	3593	3684	3677	3622
	Rural	244	259	282	246	233	248
Liceu	<b>Total</b>	<b>60255</b>	<b>59609</b>	<b>59380</b>	<b>57080</b>	<b>56843</b>	<b>55913</b>
	Urban	56077	55095	54839	52587	52307	51471
	Rural	4178	4514	4541	4493	4536	4442
Profesional/ SAM	<b>Total</b>	<b>2803</b>	<b>116</b>	<b>64</b>	<b>150</b>	<b>142</b>	<b>251</b>
	Urban	1745	111	62	135	124	193
	Rural	1058	5	2	15	18	58
Postliceal	<b>Total</b>	<b>965</b>	<b>1124</b>	<b>1360</b>	<b>1678</b>	<b>1933</b>	<b>1866</b>
	Urban	960	1112	1306	1634	1876	1817
	Rural	5	12	54	44	57	49
Total	<b>Total</b>	<b>237576</b>	<b>223207</b>	<b>219122</b>	<b>217619</b>	<b>219805</b>	<b>216268</b>
	Urban	145588	137808	136383	134994	136705	133556
	Rural	91988	85399	82739	82625	83100	82712

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010 -2015.

Fig. 2. Evoluția personalului didactic din învățământul preuniversitar

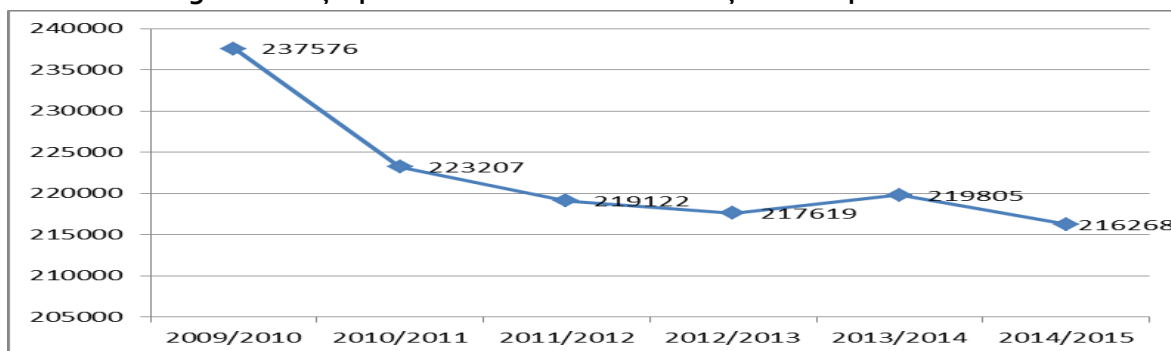
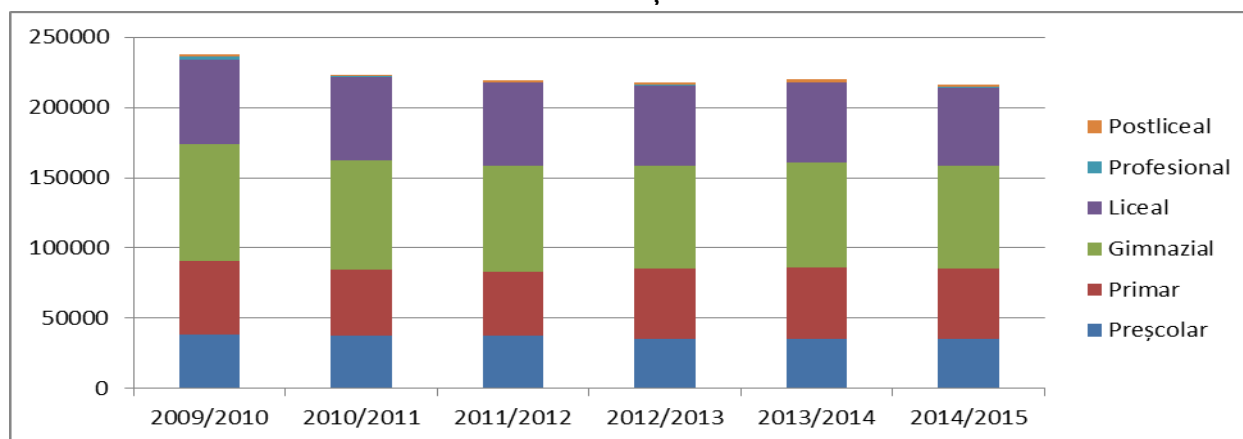


Fig. 3. Evoluția personalului didactic din învățământul preuniversitar, pe niveluri de învățământ



Efectivele de personal didactic prezintă unele variații, în funcție de nivelul de învățământ. Astfel, în cadrul învățământului preșcolar, primar (de masă), gimnazial (de masă și special), liceal și postliceal se înregistrează ușoare scăderi față de anul școlar anterior, iar la nivelul învățământului special primar și profesional se înregistrează ușoare creșteri. Evoluția acestui indicator se corelează cu cea a numărului de elevi înscriși în sistemul de învățământ. Măsura de introducere a clasei pregătitoare, reorganizarea învățământului profesional și politica de personal din sectorul public explică, în principal, această evoluție. Analiza **pe medii de rezidență** a numărului cadrelor didactice indică o creștere în mediul urban, la nivelul învățământului preșcolar, primar (de masă și special) și profesional. În mediul rural, a crescut numărul de cadre didactice, îndeosebi în învățământul special primar, gimnazial (de masă și special) și cel profesional. În analiză, trebuie să avem în vedere și faptul că rețeaua școlară este inegal dezvoltată pe medii de rezidență în cazul învățământului liceal, cât și al celui postliceal (în defavoarea mediului rural).

#### I. A.2. Ponderea personalului didactic calificat

*Ca și în anul școlar trecut, în anul școlar 2014/2015 ponderea personalului didactic calificat a crescut la nivelul învățământului liceal și a scăzut în cazul celorlalte niveluri de învățământ. Cu excepția învățământului preșcolar, ponderea cadrelor didactice calificate este mai mare în mediul urban, comparativ cu mediul rural.*

În anul școlar 2014/2015, la majoritatea nivelurilor de învățământ s-a înregistrat o scădere ușoară a efectivelor de personal didactic calificat. Astfel, în ultimii trei ani școlari, s-a manifestat o tendință descendentă a ponderii personalului calificat din învățământul preșcolar, pe fondul trecerii clasei pregătitoare în componența învățământului primar. Această scădere este mai evidentă la nivelul

învățământului preșcolar din mediul urban, decât în rural (scădere cu 6 p.p. în urban, respectiv cu 3,9 p.p. în rural). Și în învățământul primar s-a înregistrat o ușoară scădere a ponderii personalului didactic, în comparație cu anul școlar trecut (cu 1,4 p.p. în urban și cu 0,5 p.p. în rural). Ponderea personalului didactic calificat a scăzut și la nivelul învățământului gimnazial, astfel: creștere față de anul anterior în mediul rural (cu 0,4 p.p.), concomitent cu scăderea în urban (0,7 p.p.).

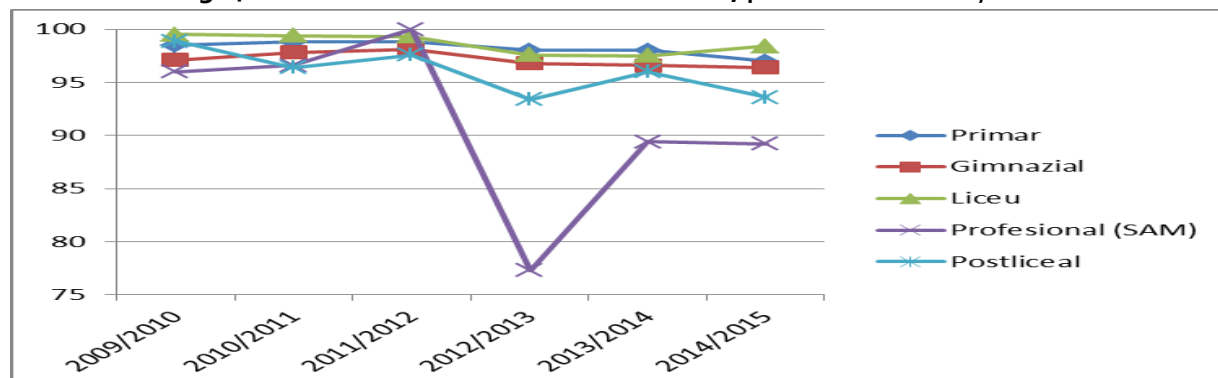
**Tabel 3. Ponderea cadrelor didactice calificate pe niveluri de învățământ**

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
		%	%	%	%	%	%
Preșcolar	<b>Total</b>	<b>95,4</b>	<b>95,6</b>	<b>95,2</b>	<b>97,3</b>	<b>96,9</b>	<b>91,6</b>
	Urban	97,0	97,1	95,4	97,6	97,3	91,3
	Rural	93,2	93,3	95,0	96,9	96,1	92,2
Primar	<b>Total</b>	<b>98,5</b>	<b>98,8</b>	<b>98,8</b>	<b>98,0</b>	<b>98,0</b>	<b>97,0</b>
	Urban	98,9	99,4	99,1	98,8	98,5	97,1
	Rural	98,1	98,3	98,6	97,2	97,5	97,0
Gimnazial	<b>Total</b>	<b>97,1</b>	<b>97,8</b>	<b>98,1</b>	<b>96,8</b>	<b>96,6</b>	<b>96,4</b>
	Urban	98,6	99,1	99,1	97,9	97,5	96,8
	Rural	95,7	96,8	97,4	95,9	95,8	96,2
Liceu	<b>Total</b>	<b>99,5</b>	<b>99,4</b>	<b>99,3</b>	<b>97,6</b>	<b>97,5</b>	<b>98,4</b>
	Urban	99,5	99,5	99,4	97,6	97,5	98,4
	Rural	99,1	98,7	99,2	97,6	97,9	97,5
Profesional (SAM)	<b>Total</b>	<b>96,0</b>	<b>96,6</b>	<b>100,0</b>	<b>77,3</b>	<b>89,4</b>	<b>89,2</b>
	Urban	95,5	99,1	100,0	74,8	89,5	91,7
	Rural	97,0	40,0	100,0	100,0	88,9	81,0
Postliceal	<b>Total</b>	<b>98,9</b>	<b>96,4</b>	<b>97,6</b>	<b>93,4</b>	<b>96,0</b>	<b>93,6</b>
	Urban	98,9	96,3	97,5	93,3	95,9	93,6
	Rural	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	95,9

*Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.*

*Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.*

**Fig. 4. Ponderea cadrelor didactice calificate, pe niveluri de învățământ**



Tendința de creștere ușoară a ponderii personalului didactic calificat se evidențiază numai la nivelul învățământului liceal, determinată de creșterea ponderii în mediul urban, în comparație cu anul precedent (cu 0,9 p.p.). Dacă în învățământul profesional ponderea personalului didactic calificat a rămas aproape la



fel cu cea din anul școlar anterior, în cazul învățământului postliceal a scăzut mai amplu, cu 2,4 p.p. Datele referitoare la personalul calificat din sistemul de învățământ evidențiază nevoia identificării – în special pentru nivelurile preșcolar și postliceal – a posturilor dificil de acoperit cu personal calificat, precum și evaluarea oportunității dezvoltării unor programe prin care să fie stimulată atragerea personalului calificat în școli.

#### I. A.3. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă

*În anul școlar 2014/2015, s-au înregistrat unele schimbări în ceea ce privește ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă, în special la nivelul învățământului gimnazial de masă, al învățământului liceal și al celui profesional. Diferențele pe medii de rezidență s-au redus.*

Pe niveluri de studiu, ponderea personalului didactic cu normă întreagă este mai amplă în învățământul preșcolar, în învățământul primar, în liceu și în școli profesionale. Cele mai reduse procente de personal didactic cu normă întreagă se regăsesc în gimnaziu și în școlile postliceale.

Ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă din învățământul preșcolar a scăzut ușor în comparație cu anul școlar precedent, până la valoarea de 99,1%. Valoarea acestui indicator a crescut la nivelul învățământului primar de masă (98,5%), a învățământului gimnazial de masă (79,2%), a liceului (89,7%) și mai ales a învățământului profesional (90%).

**Tabel 4. Ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru (normă întreagă) pe niveluri de învățământ (%)**

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Preșcolar	<b>Total</b>	<b>99,1</b>	<b>98,8</b>	<b>98,4</b>	<b>99,5</b>	<b>99,4</b>	<b>99,1</b>
	Urban	98,9	98,5	98,0	99,4	99,3	99,0
	Rural	99,4	99,2	98,9	99,6	99,4	99,2
Primar	<b>Total</b>	<b>93,8</b>	<b>95,2</b>	<b>94,8</b>	<b>97,8</b>	<b>98,0</b>	*
	Urban	94,9	96,2	95,5	98,4	98,2	*
	Rural	92,9	94,2	94,1	97,2	97,7	*
- Primar de masă	<b>Total</b>	<b>93,7</b>	<b>95,1</b>	<b>94,7</b>	<b>97,8</b>	<b>98,0</b>	<b>98,5</b>
	Urban	94,7	96,2	95,4	98,4	98,3	98,3
	Rural	92,9	94,2	94,1	97,2	97,7	98,6
- Primar special	<b>Total</b>	<b>96,3</b>	<b>96,6</b>	<b>96,4</b>	<b>97,9</b>	<b>97,0</b>	*
	Urban	96,4	96,5	96,4	97,9	96,9	*
	Rural	95,7	97,6	96,5	97,3	98,6	*
Gimnazial	<b>Total</b>	<b>71,2</b>	<b>69,1</b>	<b>66,7</b>	<b>73,1</b>	<b>72,2</b>	*
	Urban	76,5	74,6	71,1	77,3	76,8	*
	Rural	66,3	64,1	62,8	69,2	68,0	*
- Gimnazial de masă	<b>Total</b>	<b>70,2</b>	<b>67,9</b>	<b>65,4</b>	<b>71,8</b>	<b>71,0</b>	<b>79,2</b>
	Urban	75,0	72,7	68,8	75,2	74,8	79,9
	Rural	66,1	63,9	62,6	69,0	67,8	78,6
- Gimnazial special	<b>Total</b>	<b>91,3</b>	<b>92,2</b>	<b>91,5</b>	<b>95,3</b>	<b>94,2</b>	*
	Urban	91,2	92,1	91,5	95,4	94,1	*
	Rural	93,4	93,4	91,8	93,9	95,3	*
Liceu	<b>Total</b>	<b>84,4</b>	<b>82,4</b>	<b>79,9</b>	<b>84,8</b>	<b>83,4</b>	<b>89,7</b>
	Urban	84,8	82,9	80,2	84,9	83,5	89,7
	Rural	79,7	76,5	76,1	82,8	82,0	89,0
Profesional/	<b>Total</b>	<b>70,3</b>	<b>70,7</b>	<b>92,2</b>	<b>72,0</b>	<b>78,9</b>	<b>90,0</b>

<b>SAM</b>	Urban	69,6	69,4	93,5	68,9	77,4	91,2
	Rural	71,5	100,0	50,0	100,0	88,9	86,2
<b>Postliceal</b>	<b>Total</b>	<b>61,7</b>	<b>66,4</b>	<b>58,5</b>	<b>60,7</b>	<b>62,9</b>	<b>62,0</b>
	Urban	62,0	66,8	58,3	60,2	62,4	61,6
	Rural	0,0	25,0	61,1	77,3	78,9	77,6

\* Date nedisponibile.

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.

În învățământul postliceal continuă să se înregistreze cea mai scăzută pondere a cadrelor didactice cu timp integral de lucru (62%), în condițiile în care mare parte din profesorii care predau în școlile postliceale au adesea norma de bază în alte unități de învățământ.

O analiză pe medii de rezidență indică faptul că, în anul școlar 2014/2015, cea mai importantă reducere a decalajului între urban și rural s-a înregistrat în învățământul profesional. Astfel, ecartul de 11,5 p.p. înregistrat cu un an înainte, s-a redus la 5 p.p. Scăderi ale ecartului pe medii de rezidență, la nivelul personalului cu normă întreagă se înregistrează și la nivelul învățământului primar, gimnazial și liceal. La nivelul învățământului postliceal, diferențele sunt mai dificil de estimat, din cauza dezechilibrului între numărul de unități școlare de acest nivel, pe medii de rezidență.

*La nivelul țărilor europene, există diferite politici de flexibilizare a sistemelor de recrutare și angajare a profesorilor, printre care și reglementările ce stabilesc condițiile de angajare pe o perioadă limitată, în sistemul de educație. Datele OECD (TALIS 2013) arată că, în medie, 83% dintre cadrele didactice de la nivelul învățământului secundar inferior din țările europene au statut de angajat permanent; doar 12% sunt angajați cu contracte pe durată determinată, de mai puțin de un an școlar. Există variații mari între țări, în funcție de tipul contractelor de muncă. În România, numai 69,5%, dintre profesorii de gimnaziu au contract de muncă pe durată nedeterminată, ponderea fiind printre cele mai mici dintre țările participante la cercetare. Numai un sfert dintre profesorii angajați cu normă parțială din România se află în această situație, ca urmare a opțiunii personale, restul de trei sferturi lucrează cu normă parțială, ca urmare a faptului că nu au avut posibilitatea angajării cu normă întreagă. (Sursa: TALIS 2013. Raport național, CNEE, 2014.)*

#### I. A.4. Ponderea personalului didactic feminin

În anul școlar 2014/2015, ponderea personalului didactic feminin a continuat să crească la nivelul ansamblului sistemului de învățământ preuniversitar, comparativ cu anul anterior. Pe niveluri de studiu, se înregistrează următoarea situație: cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât ponderea personalului didactic feminin este mai mare.

Ponderea personalului didactic feminin în sistemul românesc de învățământ înregistrează situații similare cu cele de la nivel european: cea mai mare pondere a profesorilor femei se regăsesc la nivel primar și secundar inferior; cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât numărul personalului didactic feminin este mai mare.

În comparație cu anul precedent, ponderea personalului feminin a crescut ușor la toate nivelurile de învățământ din sistemul preuniversitar, de la 78,8% în 2013/2014 la 79,7% în 2014/2015.

**Tabel 5. Ponderea personalului feminin în totalul personalului didactic**

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Preșcolar</b>	<b>Total</b>	<b>99,7</b>	<b>99,6</b>	<b>99,7</b>	<b>99,7</b>	<b>99,6</b>	<b>99,7</b>
	Urban	99,8	99,8	99,8	99,7	99,7	99,7

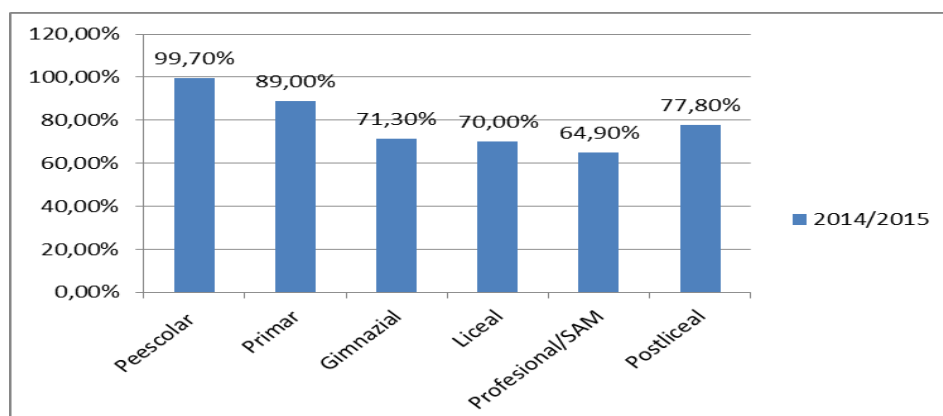
	Rural	99,6	99,5	99,5	99,6	99,5	99,6
<b>Primar</b>	<b>Total</b>	<b>86,1</b>	<b>86,8</b>	<b>86,9</b>	<b>88,1</b>	<b>88,6</b>	<b>89,0</b>
	Urban	90,0	90,6	90,9	91,8	92,1	92,3
	Rural	82,8	83,4	83,3	84,6	85,2	85,8
- Primar de masă	<b>Total</b>	<b>86,0</b>	<b>86,7</b>	<b>86,9</b>	<b>88,1</b>	<b>88,6</b>	<b>89,0</b>
	Urban	90,1	90,9	91,2	92,1	92,4	92,6
	Rural	82,8	83,4	83,3	84,6	85,2	85,8
- Primar special	<b>Total</b>	<b>88,6</b>	<b>87,9</b>	<b>87,8</b>	<b>88,6</b>	<b>89,6</b>	<b>89,4</b>
	Urban	88,6	87,9	87,7	88,7	89,5	89,4
	Rural	88,8	87,3	88,2	87,1	90,8	90,0
<b>Gimnazial</b>	<b>Total</b>	<b>68,3</b>	<b>68,8</b>	<b>68,8</b>	<b>69,3</b>	<b>69,8</b>	<b>71,3</b>
	Urban	71,6	72,3	72,3	72,8	73,0	75,9
	Rural	65,1	65,6	65,5	66,1	66,8	67,5
- Gimnazial de masă	<b>Total</b>	<b>67,7</b>	<b>68,1</b>	<b>68,1</b>	<b>68,6</b>	<b>69,1</b>	<b>70,7</b>
	Urban	70,7	71,3	71,2	71,7	71,8	75,1
	Rural	65,0	65,5	65,4	66	66,8	67,4
- Gimnazial special	<b>Total</b>	<b>80,8</b>	<b>81,6</b>	<b>81,7</b>	<b>82,2</b>	<b>82,4</b>	<b>82,7</b>
	Urban	80,9	81,9	82,1	82,4	82,8	82,8
	Rural	78,3	77,2	76,2	78,5	77,3	80,6
<b>Liceu</b>	<b>Total</b>	<b>67,8</b>	<b>68,1</b>	<b>68,7</b>	<b>68,9</b>	<b>69,1</b>	<b>70,0</b>
	Urban	68,3	68,5	69,1	69,4	69,6	70,4
	Rural	60,5	62,5	63,2	63,3	64,0	65,1
<b>Profesional/ SAM</b>	<b>Total</b>	<b>58,3</b>	<b>50,9</b>	<b>56,3</b>	<b>52,7</b>	<b>63,4</b>	<b>64,9</b>
	Urban	59,2	51,4	56,5	55,6	66,9	68,4
	Rural	56,8	40,0	50,0	26,7	38,9	53,4
<b>Postliceal</b>	<b>Total</b>	<b>68,4</b>	<b>69,9</b>	<b>72,0</b>	<b>74,7</b>	<b>76,4</b>	<b>77,8</b>
	Urban	68,5	69,9	73,4	75,7	77,6	78,8
	Rural	40,0	75,0	38,9	38,6	36,8	40,8

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.

**Pe niveluri de învățământ**, cele mai multe cadre didactice femei profesează în învățământul preșcolar și primar. În învățământul gimnazial, liceal și postliceal, femeile reprezintă aproximativ 70-77% din totalul personalului didactic. Ponderea cea mai scăzută se înregistrează în învățământul profesional (64,9%).

**Fig. 5. Ponderea personalului feminin în totalul personalului didactic, pe niveluri de studiu**



În cazul acestui indicator, observăm că se mențin anumite diferențe **pe medii de rezidență**. Astfel, procentul cadrelor didactice de gen feminin în totalul personalului didactic pe medii de rezidență este cu aproximativ 3 p.p. mai amplu în mediul urban, în comparație cu mediul rural. Aceste diferențe sunt foarte ample în învățământul profesional și postliceal, sunt semnificative în învățământul primar, gimnaziu și liceu și mai puțin evidente în învățământul preșcolar.

*Dezechilibrul de gen în profesia de cadru didactic este o problemă cu care se confruntă majoritatea sistemelor educaționale. În general, proporția relativ scăzută a bărbaților este prezentă la toate categoriile de vârstă a cadrelor didactice, ușor mai pronunțată în rândul celor mai tineri. La nivelul ISCED2, marea majoritate a cadrelor didactice din UE sunt femei, mai puțin de o treime fiind de gen masculin. Dezechilibrul de gen este cel mai mare în Bulgaria, Estonia, Letonia și Lituania și cel mai scăzut în Țările de Jos. (Sursa: The Teaching Profession in Europe: Practices, Perceptions and Policies. Eurydice, 2015).*

*Conform datelor TALIS 2013, dezechilibrul dintre femei și bărbați în profesia didactică este mai evident în învățământul preșcolar și primar, deși diferențele persistă la fel de mult și în învățământul secundar în multe țări. Datele colectate de TALIS arată că o pondere de 68% dintre cadrele didactice care lucrează în învățământul secundar este reprezentată de femei. În România, 69% dintre profesorii din învățământul gimnazial sunt femei, valoare foarte apropiată de media internațională. Cele mai mari procente de cadre didactice femei se înregistrează în Bulgaria, Estonia, Letonia și Republica Slovacă (cu ponderi de peste 80%), iar cele mai scăzute în Australia, Japonia, Mexic, Olanda, Spania (cu ponderi între 40-60%).(Sursa: TALIS 2013. Raport național, CNEE, 2014.)*

#### I. A.5. Numărul de copii ce revin la un cadru didactic

*În comparație cu anul școlar anterior, numărul elevilor ce revin unui cadru didactic a rămas relativ constant la majoritatea nivelurilor de învățământ, cu excepția învățământului primar.*

În ultimii șase ani școlari, raportul elevi per cadru didactic a înregistrat ușoare evoluții, influențate și de măsurile de politică educațională implementate la nivelul sistemului. Astfel, în urma măsurii de introducere a clasei pregătitoare în învățământul primar, în grădinițe a scăzut numărul de copii/educator. Concomitent, numărul de elevi/cadru didactic a scăzut în învățământul primar, însă această evoluție se constată doar în cazul mediului rural.

**Tabel 6. Numărul elevilor per cadru didactic în învățământul preuniversitar**

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Preșcolar	<b>Total</b>	<b>17</b>	<b>18</b>	<b>18</b>	<b>16</b>	<b>16</b>	<b>16</b>
	Urban	16	17	17	15	15	15
	Rural	19	20	20	18	18	18
Primar	<b>Total</b>	<b>16</b>	<b>17</b>	<b>18</b>	<b>18</b>	<b>19</b>	<b>19</b>
	Urban	17	18	19	20	20	20
	Rural	15	17	17	17	17	17
- Primar de masă	<b>Total</b>	<b>17</b>	<b>18</b>	<b>18</b>	<b>19</b>	<b>19</b>	<b>20</b>
	Urban	19	20	20	21	22	22
	Rural	15	17	17	17	17	17
- Primar special	<b>Total</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>
	Urban	3	3	3	3	3	3
	Rural	2	3	3	3	3	2

<b>Gimnazial</b>	<b>Total</b>	<b>11</b>	<b>11</b>	<b>11</b>	<b>11</b>	<b>11</b>	<b>11</b>
	Urban	11	12	12	12	12	12
	Rural	10	10	10	10	10	9
- Gimnazial de masă	<b>Total</b>	<b>11</b>	<b>12</b>	<b>11</b>	<b>12</b>	<b>11</b>	<b>11</b>
	Urban	12	13	13	13	13	13
	Rural	10	10	10	10	10	9
- Gimnazial special	<b>Total</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>
	Urban	3	3	3	3	3	3
	Rural	3	2	2	3	3	2
<b>Liceal, profesional și postliceal</b>	<b>Total</b>	<b>16</b>	<b>16</b>	<b>16</b>	<b>16</b>	<b>15</b>	<b>15</b>
	Urban	16	16	16	16	15	15
	Rural	15	16	16	16	15	14

*Observație: Indicatorul s-a calculat prin raportarea numărului de elevi la numărul de cadre didactice (persoane fizice). Pentru învățământul secundar superior datele sunt estimate, indicatorul fiind calculat prin raportarea numărului de elevi din învățământul liceal, profesional și postliceal (cumulat) la numărul personalului didactic din învățământul liceal, profesional și postliceal (cumulat). În acest caz, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.*

*Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.*

**Pe niveluri de studiu**, cel mai scăzut raport (11 elevi/cadru didactic) continuă să se înregistreze în cazul învățământului gimnazial, în timp ce învățământul primar de masă are cea mai ridicată valoare (20 elevi/cadru didactic).

Atât în învățământul primar, cât și în învățământul gimnazial se înregistrează diferențe semnificative între învățământul special și cel de masă, determinate de specificul activității didactice: în învățământul special un cadru didactic lucrează în medie cu 2-3 copii, comparativ cu media de 16-20 copii din învățământul primar sau de 11 copii în învățământul gimnazial.

**Mediul de rezidență** rămâne un important factor de diferențiere a valorilor acestui indicator. În ultimii ani, în cazul învățământului preșcolar, numărul de copii per cadru didactic este semnificativ mai mare în rural, în comparație cu mediul urban. În învățământul primar și gimnazial raportul se inversează, valoarea indicatorului fiind mai mare în urban. Diferențele pe medii de rezidență au rămas constante în ultimii ani.

În anul școlar 2014/2015, cel mai redus raport elevi/profesor din întreg sistemul de învățământ s-a înregistrat în învățământul gimnazial din mediul rural: 9 elevi la 1 profesor. Acest lucru evidențiază faptul că politicile de personal și măsurile de raționalizare a rețelei în școlile rurale nu au încă eficacitatea așteptată. De asemenea, politicile în aria formării profesionale continue a cadrelor didactice rămân o prioritate și trebuie să țină seama, într-o măsură mai ridicată, de diferențele existente în prezent în sistemul de educație, în ceea ce privește numărul mediu de elevi cu care se lucrează la clasă.

Alte studii recente ce cuprind date colectate de ARACIP – Iosifescu, Ș., Pop, V.L. (coord.), *Raportul național privind starea calității în unitățile de învățământ preuniversitar public din mediul rural*, Editura Tracus Arte, 2015 – analizează numărul de elevi ce revin unui cadru didactic la nivelul întregului sistem de învățământ preuniversitar românesc: o medie de 13,3 elevi/profesor, cu 12,7 în mediul rural, respectiv 13,8 în unitățile din urban.

*La nivel european, numărul elevilor ce revin unui cadru didactic ISCED 1-3 (calculat ca raport dintre totalul elevilor înscriși în învățământul de zi și totalul profesorilor cu normă întreagă de predare – „full-time students” / „full-time teachers”) are valori diferite de la o țară la alta, între un maxim de 17,8 elevi/profesor în Marea Britanie și un minim de 8,1 elevi/profesor în Lituania. În cazul României, valorile indicatorului au fost în creștere, de la un an la altul. Pe cicluri de învățământ, valorile indicatorului pentru România, în anul școlar 2012/2013 au fost: 18,1 - ISCED 1, 13,0 - ISCED 2, 15,9 - ISCED 3. (Sursa: EUROSTAT 2015)*

**Tabel 7. Numărul elevilor per cadru didactic la nivel european**

<b>Țara</b>	<b>2009/ 2010</b>	<b>2010/ 2011</b>	<b>2011/ 2012</b>	<b>2012/ 2013</b>
Romania	14,1	14,3	15,2	15,4
Marea Britanie	15,8	17,3	17,7	17,8
Franța	14,6	14,4	14,4	14,7
Germania	16,6	16,1	15,7	15,4
Bulgaria	13,5	13,6	13,8	13,9
Republica Cehă	14,2	14,2	13,3	13,2
Ungaria	11,4	11,4	11,3	11,3
Belgia	10,5	10,5	10,5	10,5
Lituania	8,0	8,3	8,1	8,1

*Sursa: EUROSTAT, 2015.*

## CAPITOLUL II. PARTICIPAREA ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

### II. A. Ansamblul sistemului de învățământ

#### II. A.1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

În anul școlar 2014/2015, numărul de elevi din învățământul preuniversitar a fost de 3164,47 mii. S-a menținut tendința de scădere a efectivelor de elevi, cu care s-a confruntat sistemul de educație în ultimul deceniu. Unele niveluri de studiu au înregistrat creșteri ale efectivelor de elevi, altele scăderi accentuate. Cele mai importante creșteri ale efectivelor de elevi au fost la nivelul învățământului postliceal, precum și la nivelul învățământului primar. Cele mai mari scăderi ale numărului de elevi s-au înregistrat la nivelul învățământului liceal, preșcolar și gimnazial.

În ultimii 5 ani, efectivele de elevi cuprinse în sistemul românesc de învățământ preuniversitar au fost în scădere de la un an la altul. Această stare de fapt constituie un efect direct al evoluțiilor demografice. Astfel, conform estimărilor realizate de INS, rata brută a natalității a scăzut în ultimii ani, situându-se sub nivelul valorii indicatorului la nivel UE (în 2014, 8,3% în România și 10,2% în UE).

Efectivele de elevi au scăzut de la un an școlar la altul cu 14 mii, până la 72 mii elevi/an. În anul școlar 2014/2015, sistemul preuniversitar de învățământ românesc a cuprins 3164,47 mii elevi, în scădere cu 50 de mii față de anul anterior.

**Tabel 8. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar**

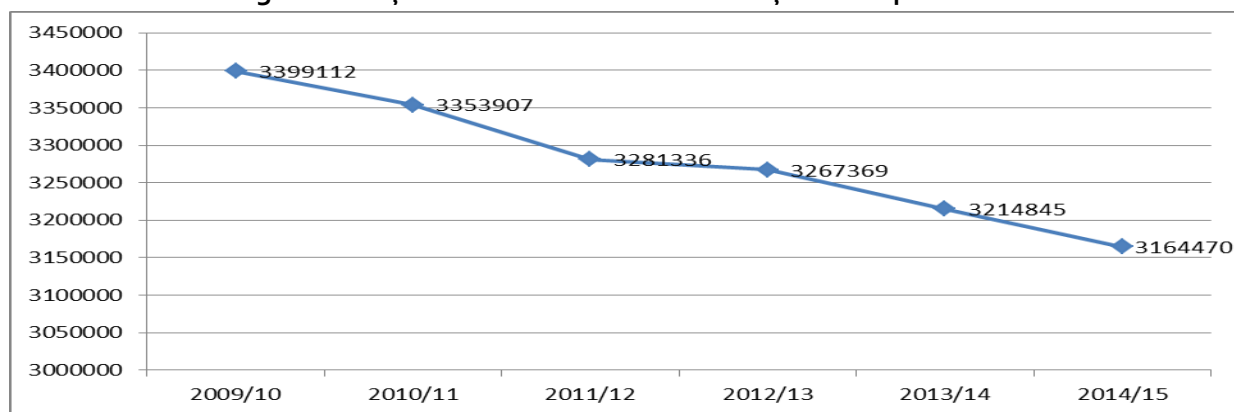
Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Preșcolar	<b>Total</b>	<b>666123</b>	<b>673736</b>	<b>673641</b>	<b>581144</b>	<b>568217</b>	<b>559565</b>
	Urban	352857	364115	369962	324288	318963	315174
	Rural	313266	309621	303679	256856	249254	244391
Primar	<b>Total</b>	<b>845679</b>	<b>828853</b>	<b>810126</b>	<b>931951</b>	<b>942747</b>	<b>943494</b>
	Urban	414547	410576	407984	485036	501520	511622
	Rural	431132	418277	402142	446915	441227	431872
- Primar de masă	<b>Total</b>	<b>839174</b>	<b>822620</b>	<b>803902</b>	<b>925259</b>	<b>935824</b>	<b>936270</b>
	Urban	408381	404679	402140	478714	494982	504754
	Rural	430793	417941	401762	446545	440842	431516
- Primar special	<b>Total</b>	<b>6505</b>	<b>6233</b>	<b>6224</b>	<b>6692</b>	<b>6923</b>	<b>7224</b>
	Urban	6166	5897	5844	6322	6538	6868
	Rural	339	336	380	370	385	356
Gimnazial	<b>Total</b>	<b>873997</b>	<b>862588</b>	<b>819280</b>	<b>812241</b>	<b>800507</b>	<b>778663</b>
	Urban	451433	444831	422467	418225	413352	323455
	Rural	422564	417757	396813	394016	387155	455208
- Gimnazial de masă	<b>Total</b>	<b>864194</b>	<b>852480</b>	<b>809339</b>	<b>802324</b>	<b>790276</b>	<b>768266</b>
	Urban	442272	435349	413199	408956	403715	313660
	Rural	421922	417131	396140	393368	386561	454606
- Gimnazial special	<b>Total</b>	<b>9803</b>	<b>10108</b>	<b>9941</b>	<b>9917</b>	<b>10231</b>	<b>10397</b>
	Urban	9161	9482	9268	9269	9637	9795
	Rural	642	626	673	648	594	602
Liceu	<b>Total</b>	<b>835343</b>	<b>864271</b>	<b>886521</b>	<b>829517</b>	<b>774335</b>	<b>726403</b>
	Urban	501650	492920	484086	445081	410197	*
	Rural	333693	371351	402435	384436	364138	*
Profesional/	<b>Total</b>	<b>115432</b>	<b>54531</b>	<b>12382</b>	<b>19732</b>	<b>26484</b>	<b>50788</b>

<b>SAM</b>	Urban	51747	25348	6990	7064	8057	*
	Rural	63685	29183	5392	12668	18427	*
<b>Postliceal</b>	<b>Total</b>	<b>62538</b>	<b>69928</b>	<b>79396</b>	<b>92784</b>	<b>102555</b>	<b>105557</b>
	Urban	45835	52017	58326	64696	71341	*
	Rural	16703	17911	21060	28088	31214	*
<b>Total</b>	<b>Total</b>	<b>3399112</b>	<b>3353907</b>	<b>3281336</b>	<b>3267369</b>	<b>3214845</b>	<b>3164470</b>
	Urban	1818069	1789807	1749815	1744390	1723430	*
	Rural	1581043	1564100	1531521	1522979	1491415	*

\* Începând cu anul școlar 2014/2015, INS nu mai oferă date defalcate după domiciliul părinților pentru învățământul liceal, profesional și postliceal

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.

**Fig. 6. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar**



Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.

Tendința de scădere a efectivelor de elevi se reflectă în mod diferit, în funcție de **nivelul de învățământ**.

- Astfel, ca urmare a trecerii copiilor de 6 ani în învățământul primar, continuă și în anul de referință al raportului scăderea numărului copiilor din **învățământul preșcolar** (559,57 mii copii, cu 8,6 mii mai puțin comparativ cu anul anterior), concomitent cu ușoara creștere, nu la fel de accentuată ca în anul precedent, a numărului de elevi din **învățământul primar** (943,49 mii elevi, comparativ cu 942,74 anul anterior). La nivelul învățământului primar, creșterea s-a înregistrat doar în mediul urban (10 mii elevi) – însoțită de o scădere similară a numărului de elevi din rural, determinată fiind de creșterea numărului copiilor de 6 ani care intră în clasa I (până în acest an școlar, datele statistice au arătat că multe familii din urban optau pentru înscrierea copiilor în clasa I cât mai târziu, peste 7 ani, deși legea educației din 2003 prevedea școlarizarea începând cu vârsta de 6 ani).
- La nivelul **învățământului gimnazial**, au scăzut efectivele de elevi cu peste 21 mii, față de anul anterior. În mediul urban, efectivele de elevi se reduc față de anul precedent cu aproape 90 de mii, iar în rural cresc, cu peste 68 de mii.
- În **învățământul liceal** se identifică cea mai accentuată tendință de scădere a efectivelor de elevi față de anul anterior: la nivelul anului școlar 2014/2015, sunt înscriși 726,40 mii elevi, cu aproape 48 de mii mai puțin față de anul anterior.
- Măsurile de revigorare a **învățământului profesional** au determinat orientarea mai multor elevi către această filieră de studiu. Astfel, în anul școlar 2014/2015, în învățământul profesional au fost înscriși 50,78 mii elevi, numărul lor aproape dublându-se față de anul anterior.
- Tot un trend ascendent se înregistrează și în **învățământul postliceal**: 105,55 mii elevi în 2014/2015, cu trei mii mai mult față de anul anterior.



## II. A.2. Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ preuniversitar

În anul școlar 2014/2015, rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de educație, ca raport din populația în vârstă de 6-23 ani, a fost de 75,0%. În anul de referință, 78,1% din populația de 3-21 ani se afla în sistemul formal de educație (inclusiv grădinița). De asemenea, 88,5% din populația școlară de 3-18 ani frecventa sistemul de educație (de la grădiniță până la liceu).

În anul școlar 2014/2015, indicatorul **rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ** și-a continuat tendința ascendentă din ultimii ani, ajungând la valoarea de 75%.

**Tabel 9. Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul primar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 6/7-23 ani**

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
<b>Total</b>	<b>78,7</b>	<b>77,0</b>	<b>74,1</b>	<b>74,3</b>	<b>74,7</b>	<b>75,0</b>
<b>Feminin</b>	81,8	79,1	75,3	75,2	76,1	77,0
<b>Masculin</b>	76,5	75,0	72,9	73,4	72,8	72,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.

O creștere a indicatorului a fost înregistrată în cazul populației feminine, în timp ce populația masculină a înregistrat o ușoară scădere. La nivelul anului școlar 2014/2015, valorile indicatorului sunt: 77% în cazul populației feminine și 72,1% în cazul celei masculine.

Pentru anul 2014/2015, calculul ratei brute de cuprindere școlară pentru diferitele niveluri de învățământ evidențiază următoarele date:

- Rata brută de cuprindere școlară, de la învățământul preșcolar la cel superior, la nivelul anului 2014/2015, a avut valoarea de 76,6% pe total (în ușoară creștere față de anul școlar anterior), cu 78,1% fetele și 74,3% băieții. După cum se poate vedea, populația feminină este în avantaj, la o diferență de patru puncte procentuale.
- Raportându-ne numai la învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal și postliceal), la nivelul anului școlar 2014/2015, rata brută de cuprindere școlară a fost 78,1% (ca raport din populația de 3-21 ani). Populația feminină înregistrează o rată de cuprindere mai mare cu două puncte procentuale față de cea a băieților (78,6% fetele și 76,6% băieții).
- În cazul populației de 3-18 ani, rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal) are valoarea de 88,5%. Situația pe genuri este echilibrată (88,6% fetele și 88,1% băieții).

## II. A.3. Durata medie de frecventare a învățământului

*Durata medie de frecventare a sistemului de învățământ a scăzut în ansamblu față de anul școlar anterior: un copil stă 15,8 ani în sistemul formal de educație, de la grădiniță la învățământul superior.*

Valoarea indicatorului **speranța de viață școlară** trebuie interpretată în relație cu un complex de factori: vârsta de debut a școlarității, durata ciclurilor de învățământ, ponderea participanților la programe cu timp integral sau parțial etc.

În România, la nivelul anului școlar 2014/2015, durata medie de frecventare a sistemului de educație (de la învățământul preșcolar la cel superior) este de 15,8 ani (prin raportare la durata teoretică de 21 ani, în intervalul 3-23 ani). Valoarea indicatorului a scăzut față de anul anterior.

O analiză a valorii indicatorului indică diferențe pe genuri în favoarea fetelor – de până la un punct procentual – în principal ca o consecință a ratei mai mari de cuprindere a acestora în învățământul superior.

**Tabel 10. Durata medie de frecventare a învățământului (de la învățământul preșcolar la cel superior) (ani)**

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
<b>Total</b>	<b>16,3</b>	<b>16,3</b>	<b>15,9</b>	<b>16,3</b>	<b>16,1</b>	<b>15,8</b>
<b>Feminin</b>	16,5	16,5	16,1	16,5	16,3	16,5
<b>Masculin</b>	16,0	16,1	15,7	16,1	15,7	15,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.

Speranța de viață școlară pentru un copil de 6 ani este de 13,4 ani în 2014/2015, în scădere față de anul școlar precedent. Fetele au un mic avantaj, de un punct procentual.

**Tabel 11. Speranța de viață școlară pentru un copil în vârstă de 6 ani (în ani)**

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
<b>Total</b>	<b>13,9</b>	<b>14,0</b>	<b>13,6</b>	<b>13,8</b>	<b>13,6</b>	<b>13,4</b>
<b>Feminin</b>	14,2	14,2	13,7	13,9	13,9	14,1
<b>Masculin</b>	13,7	13,8	13,4	13,6	14,3	12,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.

La nivelul UE-28, speranța de viață școlară (ISCED 0-6), calculată la nivelul anului 2012, a fost de 17,6 ani. Cele mai mari valori ale indicatorului se înregistrează în țări precum Finlanda (20,5 ani), Danemarca (19,8 ani), Belgia (19,5 ani), Olanda (19,1 ani), iar cele mai reduse în Cipru (14,9 ani), Luxemburg (15,1 ani), Slovacia (16,4 ani) și Croația (16,4 ani). România se situează sub media UE-28, cu valoarea de 16,9 ani. (Sursa: EUROSTAT 2015)

## II. B. Învățământul preșcolar

### II. B.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preșcolar

În anul școlar 2014/2015, peste 90% dintre copiii de 3-5/6 ani au fost cuprinși în învățământul preșcolar. Diferențele valorii indicatorului pe genuri sunt ne semnificative statistic, cu un ușor avantaj pentru fete. Rata de cuprindere în învățământul preșcolar din mediul rural este semnificativ mai redusă decât în mediul urban, ca urmare a ponderii reduse a copiilor de vârste mici care frecventează grădinițele de la sate. Aceste date semnalează necesitatea implementării unor politici de susținere a participării la învățământului preșcolar din mediul rural.

În anul 2014/2015, învățământul preșcolar a cuprins 559,6 mii copii (în scădere cu 9 mii copii față de anul școlar anterior), școlarizați în 1205 grădinițe și 10448 secții ce funcționează pe lângă alte niveluri de învățământ. **Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar**, calculată la nivelul anului școlar 2013/2014– reprezentând procentul copiilor cuprinși în grădiniță din totalul copiilor de vârstă corespunzătoare nivelului preșcolar – a crescut față de anul anterior, cu aproape 3 puncte procentuale, până la valoarea de 90,1%.

**Tabel 12. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar (3-5/6 ani)**

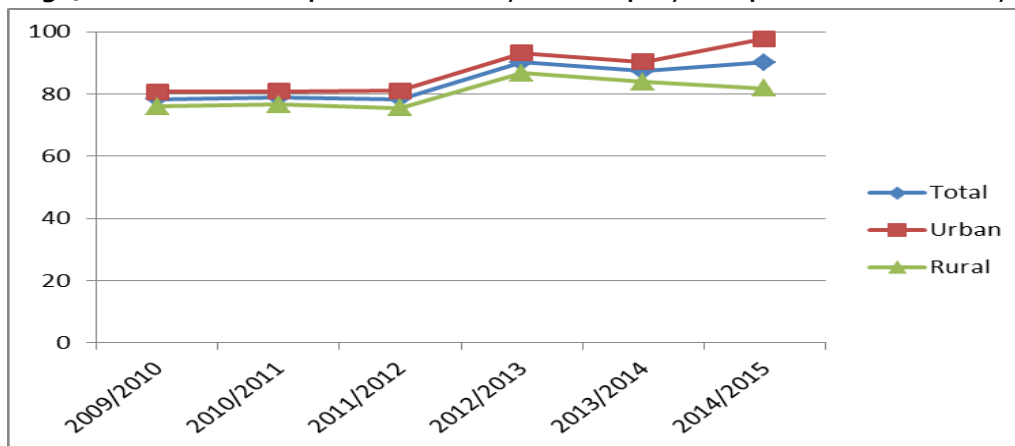
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
<b>Total</b>	<b>78,4</b>	<b>78,8</b>	<b>78,4</b>	<b>90,2</b>	<b>87,4</b>	<b>90,1</b>
<b>Urban</b>	80,7	80,9	81,0	93,2	90,3	97,7
<b>Rural</b>	76,0	76,6	75,5	86,7	83,9	81,8
<b>Feminin</b>	78,7	79,1	78,8	90,5	87,7	90,2
<b>Masculin</b>	78,1	78,5	78,0	89,9	87,1	89,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.

**Diferențele pe genuri**, privind participarea în învățământul preșcolar, sunt în scădere și nu sunt semnificative: 90,2% pentru fete, respectiv 89,9% pentru băieți.

Pe fondul evoluției pozitive a valorii indicatorului, se adâncesc **discrepanțele pe medii de rezidență**, în defavoarea mediului rural. Aceste diferențe manifestă o tendință ascendentă, în perioada de referință a prezentului raport, de la 4,7 p.p. în 2009/2010 la o diferență de 15,9 p.p. în anul școlar 2014/2015 (97,7% în urban și 81,8% în rural). Analiza valorii ratelor specifice pe vârste explică această diferență pe medii de rezidență astfel: mult mai puțini copii de 3 ani din mediul rural sunt cuprinși în grădinițe, comparativ cu mediul urban. Opțiunea părinților din rural de a nu-și trimite copiii la grădiniță la vârste mai mici este determinată atât de diferite dificultăți de acces (de exemplu, distanțe adesea mari dintre casă și grădiniță), cât și de disponibilitățile de timp pentru îngrijirea copiilor pe care le au familiile în rural, comparativ cu urbanul. Aceste date evidențiază necesitatea susținerii continue a mediului rural, prin proiecte și măsuri specifice, privind dezvoltarea rețelei de unități de învățământ preșcolar și susținerea participării la educația timpurie.

**Fig. 7. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar pe medii de rezidență**



*Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu este un indicator european care are ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. La nivelul anului 2012, media UE-28 privind acest indicator a fost de 93,9%, în creștere față de anii anteriori. Valorile cele mai crescute s-au înregistrat în Franța (100%) și Olanda (99,6%), Italia, Danemarca, Belgia, Spania, Marea Britanie, Germania, Portugalia, Ungaria. Multe alte țări au înregistrat, în ultimii 10 ani, creșteri importante ale valorii indicatorului. Este și cazul României: de la 67,6% în 2000 la 85,5% în 2012. Țările cu valori ale indicatorului mai reduse decât România sunt: Polonia, Slovacia, Grecia, Finlanda, Croația. (Sursa: EUROSTAT 2015)*

#### II. B.2. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar

*Calculată la nivelul anului școlar 2014/2015, durata medie de frecvență a grădiniței de către copiii din România este de 2,5 ani (raportat la durata teoretică de 3 ani a învățământului preșcolar), având valoare constantă în ultimii trei ani școlari.*

**Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar** a înregistrat o creștere continuă în ultimul deceniu. După valori ample (de 3,1 ani), durata medie de frecvență a grădiniței a scăzut, odată cu trecerea grupei de vârstă 6 ani la învățământul obligatoriu, în 2012/2013. Datele calculate pentru ultimii trei ani școlari evidențiază valori constante: în medie, un copil stă 2,5 ani în învățământul preșcolar. Fetele și băieții petrec o perioadă relativ similară în învățământul preșcolar, cu foarte mici diferențe în favoarea fetelor.

**Tabel 13. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	3,1	3,1	3,1	2,5	2,5	2,5
<b>Urban</b>	3,2	3,2	3,2	2,5	2,6	2,7
<b>Rural</b>	3,0	3,0	3,0	2,5	2,3	2,2

<b>Feminin</b>	3,1	3,1	3,1	2,6	2,5	2,5
<b>Masculin</b>	3,1	3,1	3,1	2,4	2,5	2,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.

În ultimul deceniu, durata de frecvență a învățământului preșcolar a fost mai mare în urban cu 0,2-0,4 ani față de rural. În anul 2014/2015, **diferența pe medii de rezidență s-a accentuat**, ajungând la valoarea de 0,5 ani.

### II. B.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul preșcolar

*Analiza ratelor specifice de cuprindere în grădiniță din ultimii ani reflectă creșterea participării la învățământul preșcolar a copiilor din grupa de vârstă 3-5/6 ani. În anul școlar 2014/2015, valorile ratelor specifice de cuprindere au scăzut pentru vârsta de 3 ani și au crescut pentru 4 și 5 ani. Astfel, aproape trei sferturi dintre copiii de 3 ani, aproape 85% dintre cei de 4 ani și aproape 89% dintre copiii de 5 ani sunt cuprinși în grădinițe.*

Începând cu anul școlar 2012/2013, **grupa de vârstă 6 ani** corespunde învățământului obligatoriu. Pentru prezentul raport, în vederea asigurării comparabilității datelor, sunt oferite date privind ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar și pentru această grupă de vârstă. Analiza acestor date este relevantă în perspectiva evaluării eficienței obligativității clasei pregătitoare de la această vârstă.

Astfel, înainte de implementarea debutului școlar de la 6 ani, peste trei sferturi dintre copiii de această vârstă erau cuprinși în grădinițe și aproximativ 20% în ciclul primar. Începând cu anul 2012/2013, a scăzut semnificativ ponderea copiilor de 6 ani din grădinițe, de la 17,8% în 2012/2013, ca prim an de implementare a măsurii, la 13,5% în 2014/2015. Concomitent, a crescut ponderea copiilor de 6 ani înscriși la școală, de la 73% în 2012/2013 la aproape 86% în 2014/2015.

Aceste date evidențiază faptul că introducerea clasei pregătitoare de la vârsta de 6 ani și, respectiv, implementarea unor redimensionări curriculare corespunzătoare au constituit un răspuns pozitiv la tendința părinților de a amâna vârsta debutului școlar din cauza "fricii" de dificultățile școlii.

Față de anul școlar anterior, ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar au înregistrat tendințe descendente la 3 ani și ascendente la 4 și 5 ani, la nivel general. Pe medii de rezidență, mediul rural este în dezavantaj: valorile ratelor specifice au scăzut pentru toate vârstele corespunzătoare învățământului preșcolar. Ca și în anii trecuți, diferențele pe medii de rezidență sunt mai ample, în special în cazul vârstei de 3 ani, în favoarea mediului urban (peste 80% dintre copiii de 3 ani din mediul urban merg la grădiniță, comparativ cu numai 63,4% în rural) și în cazul vârstei de 6 ani, în favoarea mediului rural (12,1% copii de 6 ani din mediul urban merg la grădiniță, comparativ cu 14,8% în mediul rural).

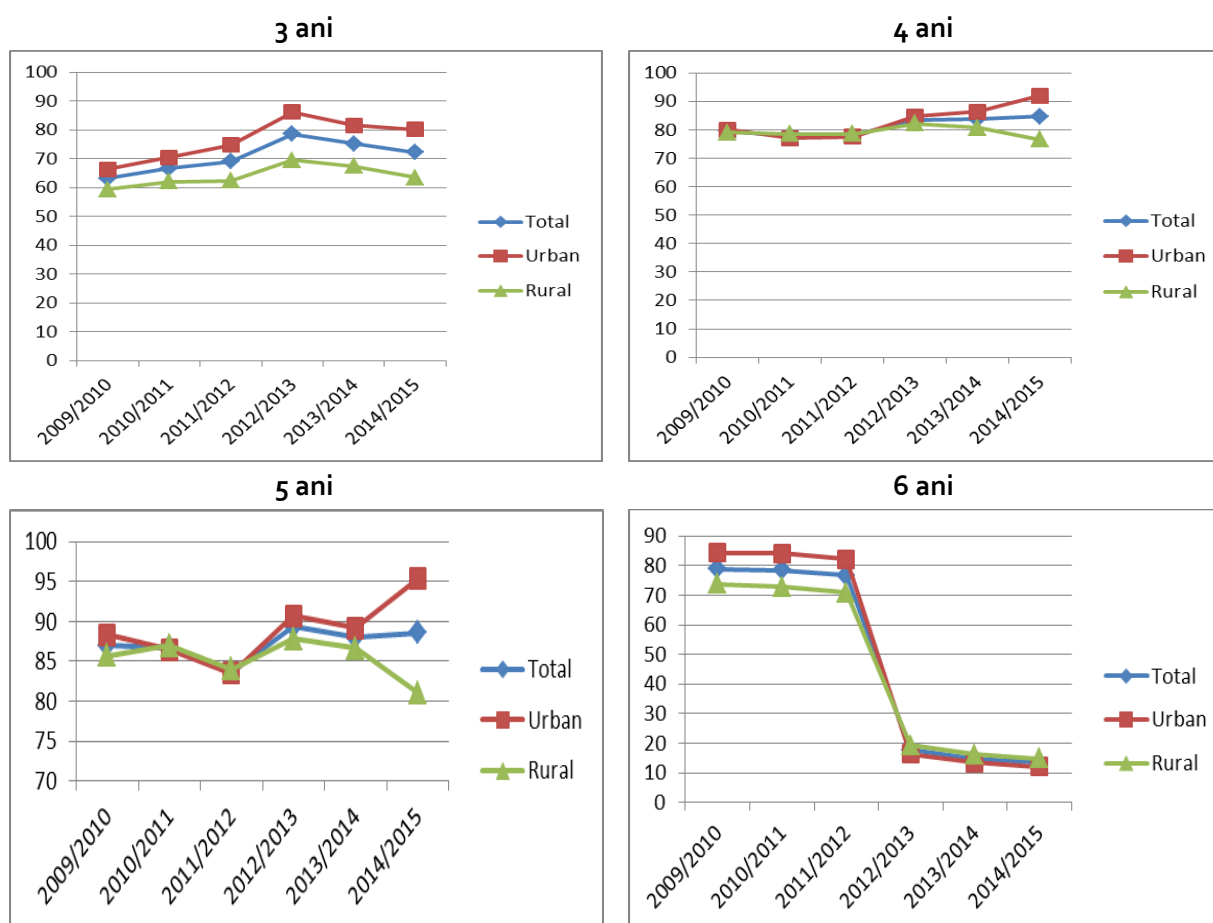
**Tabel 14. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul preșcolar**

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
3 ani	<b>Total</b>	<b>63,1</b>	<b>66,6</b>	<b>69,1</b>	<b>78,5</b>	<b>75,2</b>	<b>72,2</b>
	Urban	66,3	70,5	74,8	86,2	81,6	80,2
	Rural	59,3	62,0	62,3	69,5	67,4	63,4
	Feminin	64,5	67,9	70,3	80,3	76,5	73,3
	Masculin	61,7	65,4	67,9	76,9	74,1	71,1
4 ani	<b>Total</b>	<b>79,6</b>	<b>77,8</b>	<b>78,0</b>	<b>83,6</b>	<b>83,7</b>	<b>84,6</b>
	Urban	80,0	77,1	77,5	84,7	86,3	92,0
	Rural	79,1	78,6	78,6	82,2	80,7	76,5
	Feminin	80,3	78,5	78,6	83,6	84,2	85
	Masculin	79,0	77,2	77,5	83,6	83,3	84,2
5 ani	<b>Total</b>	<b>87,0</b>	<b>86,7</b>	<b>83,7</b>	<b>89,3</b>	<b>88,0</b>	<b>88,6</b>
	Urban	88,3	86,5	83,5	90,7	89,2	95,3

	Rural	85,7	87,0	84,0	87,8	86,6	81,1
	Feminin	87,5	87,1	84,6	89,3	87,9	88,2
	Masculin	86,5	86,4	82,9	89,4	88,1	88,7
6 ani	Total	78,9	78,4	76,7	17,8	14,9	13,5
	Urban	84,3	84,1	82,2	16,5	13,6	12,1
	Rural	73,7	72,8	70,9	19,3	16,3	14,8
	Feminin	78,0	77,9	76,2	17,3	14,1	12,5
	Masculin	79,7	78,9	77,2	18,3	15,5	14,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2015.

Fig. 8. Rata specifică de cuprindere în învățământul preșcolar pe vârste și pe medii de rezidență



## II. C. Învățământul primar și gimnazial

### II. C.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial

Schimbarea de structură a sistemului de educație, începând cu anul școlar 2012/2013, a determinat efecte asupra ratei de cuprindere în învățământul primar și gimnazial. În ultimii trei ani școlari, valoarea indicatorului a fost de 90-91%. Se mențin diferențe pe cicluri de școlarizare. În învățământul primar sunt cuprinși aproape 89% dintre copiii de vârstă corespunzătoare, iar în învățământul gimnazial, puțin peste 91%. Mediul rural continuă să rămână defavorizat în privința ratei de participare la educație, în special la nivelul învățământului gimnazial, unde diferențele între rural și urban ajung la valori de 24 puncte procentuale.

În anul școlar 2014/2015, învățământul primar și gimnazial (de masă și special) a cuprins 1722,2 mii elevi (cu 21 de mii mai puțin decât în anul școlar anterior), școlarizați în 4050 unități școlare.

Evoluția **ratei brute de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial** – reprezentând ponderea elevilor cuprinși în ciclul primar și gimnazial în totalul copiilor de vârstă corespunzătoare celor două niveluri de studiu (6-14 ani) – a fost influențată de măsurile de politică școlară implementate în ultimii ani. Pe parcursul perioadei analizate, valoarea indicatorului a fost în scădere, de la 98% în 2009/2010 la aproape 90% în 2014/2015. În ultimii trei ani școlari, a fost înregistrată o scădere amplă, până la valori de 90% – ca o consecință a schimbării structurii sistemului școlar, prin includerea clasei pregătitoare în componența învățământului primar (ca urmare, intervalul de vârstă luat în analiză la calcularea indicatorului este mai mare). În anul școlar de referință, indicatorul își continuă tendința descendentă, coborând sub pragul de 90%.

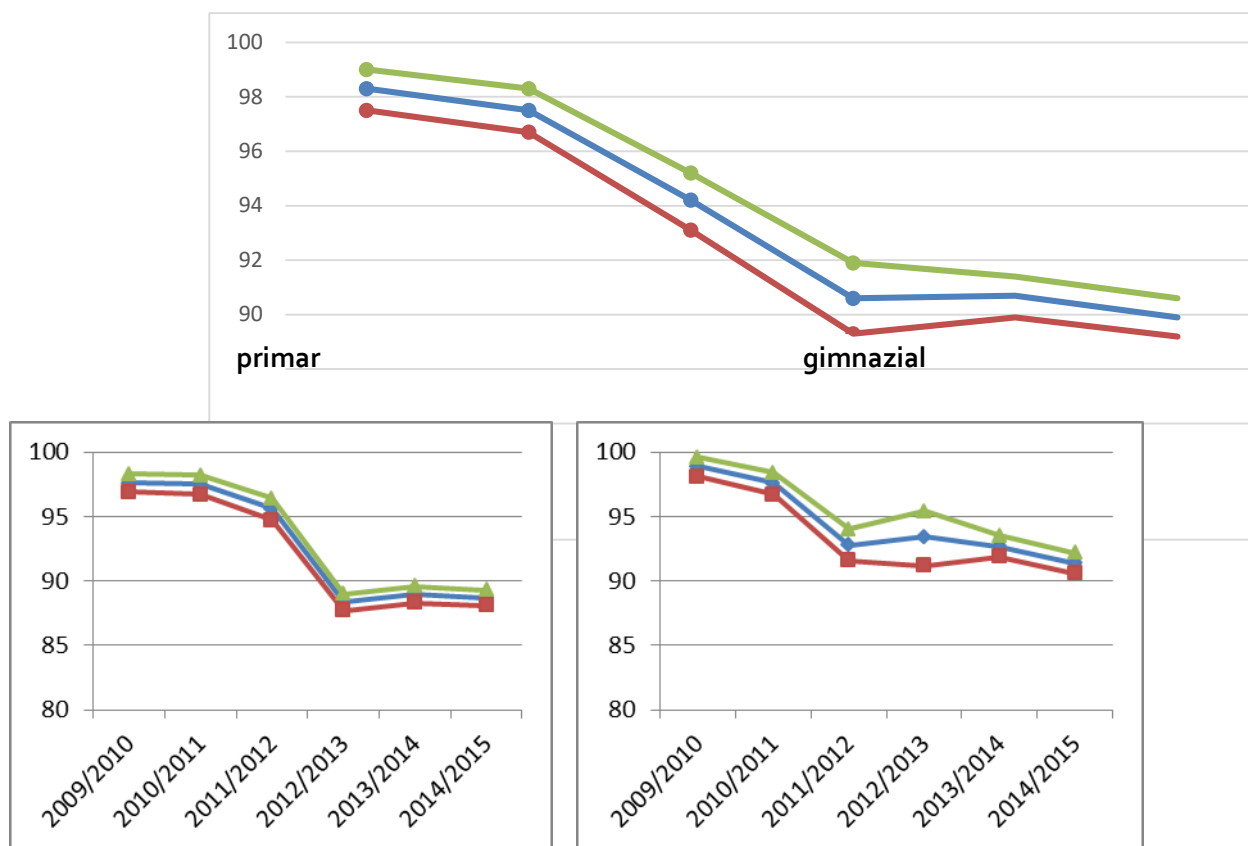
**Tabel 15. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	<b>98,3</b>	<b>97,5</b>	<b>94,2</b>	<b>90,6</b>	<b>90,7</b>	<b>89,9</b>
<b>Urban</b>	106,4	105,8	102,8	97,0	97,4	100,4
<b>Rural</b>	91,2	90,3	86,6	84,6	84,2	80,4
<b>Feminin</b>	97,5	96,7	93,1	89,3	89,9	89,2
<b>Masculin</b>	99,0	98,3	95,2	91,9	91,4	90,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

**Diferența pe genuri** s-a mai diminuat, dar se menține și în 2014/2015 în favoarea băieților cu 1,4 puncte procentuale (89,2% fete, respectiv 90,6% băieți).

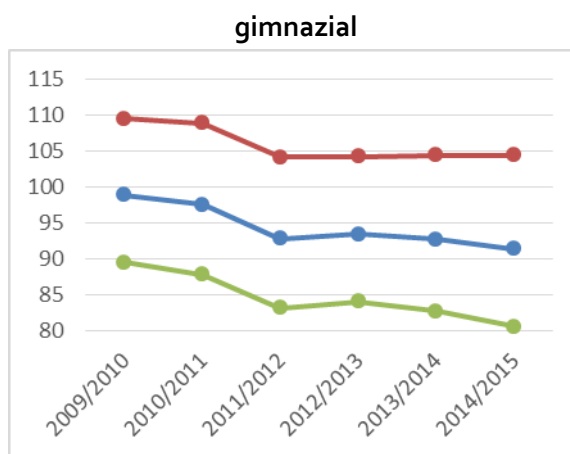
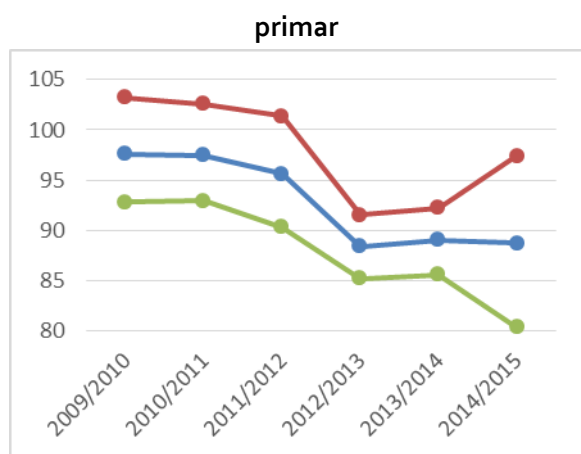
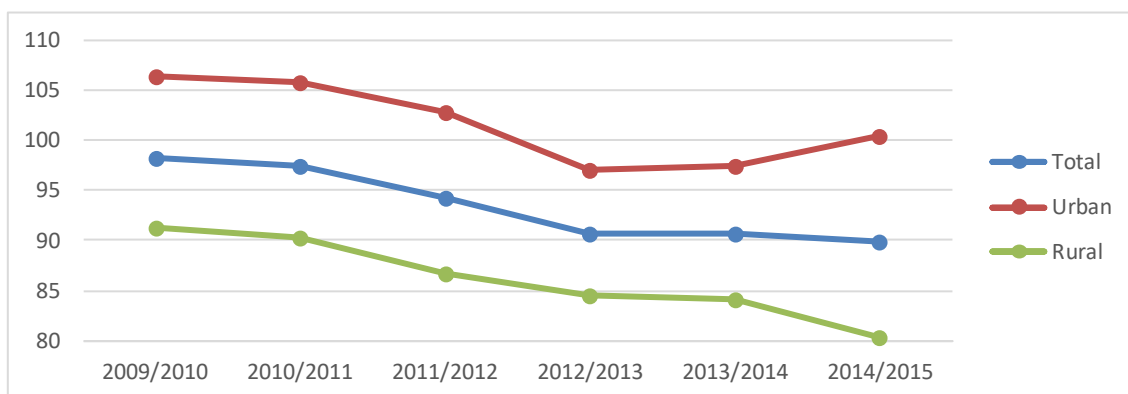
**Fig. 9. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial pe genuri - total primar și gimnazial**



În ultimii ani, rata de cuprindere în învățământul primar și gimnazial a scăzut constant, atât în mediul urban, cât și în rural, dar cu păstrarea unor diferențe semnificative **pe medii de rezidență**. În 2014/2015, se

înregistrează o creștere de 3 p.p. la nivelul mediului urban și o scădere de aproape 4 p.p. la nivelul mediului rural, fapt ce face să crească și mai mult diferența pe medii de rezidență, în comparație cu anii anteriori; aceasta a ajuns la 20 de puncte procentuale în defavoarea mediului rural.

**Fig. 10. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial, pe medii de rezidență – total primar și gimnazial**



Tendența descendentă înregistrată de rata brută de cuprindere din primar și gimnazial în anul școlar 2014/2015 se manifestă diferit **pe cicluri de școlarizare**.

După o perioadă de valori relativ constante, **rata brută de cuprindere în învățământul primar** a scăzut semnificativ în ultimii trei ani școlari, ca efect al trecerii clasei pregătitoare în componența învățământului primar. În anul școlar 2014/2015, s-a înregistrat o ușoară scădere față de anul anterior, cu 0,3 p.p. (până la valoarea de 88,7%). O pondere încă semnificativă a copiilor de 6 ani se regăsește în grădinițe (13,5%).

**Tabel 16. Rata brută de cuprindere în învățământul primar**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	<b>97,6</b>	<b>97,5</b>	<b>95,6</b>	<b>88,4</b>	<b>89,0</b>	<b>88,7</b>
<b>Urban</b>	103,2	102,6	101,4	91,5	92,2	97,4
<b>Rural</b>	92,8	92,9	90,3	85,2	85,6	80,3
<b>Feminin</b>	96,9	96,7	94,7	87,7	88,3	88,1
<b>Masculin</b>	98,3	98,2	96,4	89,0	89,6	89,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Din perspectiva mediului de rezidență, la nivelul învățământului primar se observă o creștere a ratei brute de cuprindere în urban, cu peste 5 p.p. și o scădere în rural, cu o pondere comparabilă. În anul de referință, se evidențiază bine, încă o dată, faptul că învățământul de la sate continuă să fie defavorizat, în comparație cu cel de la orașe, din perspectiva participării școlare (80,3% rural și 97,4% urban). De asemenea, valoarea

indicatorului este ușor mai mare în cazul băieților, în comparație cu fetele, diferența de peste 1 p.p. păstrându-se ca și în anii anteriori.

În **învățământul gimnazial**, valoarea ratei brute de cuprindere a crescut în perioada 2007-2010, ca urmare a școlarizării la acest nivel de studiu a copiilor ce au intrat în clasa I în 2003/2004 (două generații de 6 și de 7 ani). Ulterior, rata de participare în gimnaziu a scăzut semnificativ, până la valoarea de 91,4% în 2014/2015.

**Tabel 17. Rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	<b>98,9</b>	<b>97,6</b>	<b>92,8</b>	<b>93,4</b>	<b>92,7</b>	<b>91,4</b>
<b>Urban</b>	109,6	108,9	104,2	104,3	104,5	104,5
<b>Rural</b>	89,5	87,8	83,1	84,0	82,7	80,5
<b>Feminin</b>	98,1	96,7	91,6	91,2	91,9	90,6
<b>Masculin</b>	99,6	98,4	94,0	95,4	93,5	92,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Datele evidențiază faptul că discrepanța dintre rural și urban se accentuează, pe fondul stagnării valorii indicatorului în urban și scăderii în rural, diferența ajungând la 24 p.p. (80,5% rural și 104,5% urban). Această situație de defavorizare a mediului rural este efect al părăsirii timpurii a școlii după terminarea ciclului primar, precum și al fenomenului migrației externe.

#### II. C.2. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial

*În ultimii trei ani școlari, durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial a crescut semnificativ până la valoarea de 8,0 ani – ca urmare a includerii clasei pregătitoare în structura învățământului obligatoriu. Ca și în anii anteriori, se mențin disparități importante între mediul urban și cel rural: elevii din urban petrec 8,8 ani în învățământul primar și gimnazial, iar cei din rural numai 7,1 ani (prin raportare la durata teoretică de 9 ani de învățământ primar și gimnazial).*

Valoarea indicatorului **durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial** a fost influențată de schimbările de structură a sistemului de învățământ. Astfel, în ultimul deceniu, valoarea indicatorului a fost de aproximativ 7,5 ani (prin raportare la durata teoretică de 8 ani de învățământ primar și gimnazial). În anul 2011/2012, s-a înregistrat o scădere semnificativă cu 0,3 ani, determinată de ieșirea din clasa a VIII-a a generației de copii care au avut debutul școlar în anul 2003/2004 (la 6 ani și la 7 ani concomitent). Ulterior, intrarea, în anul 2012/2013, a clasei pregătitoare în structura învățământului primar a determinat, în mod direct, creșterea duratei de frecvență a învățământului primar și gimnazial cu aproximativ 1 an, indicatorul având în ultimii ani valoarea de 8,0 ani (prin raportare la durata teoretică de 9 ani de învățământ primar și gimnazial). În anul școlar de referință al acestui raport – 2014/2015 – durata de frecvență a învățământului primar și gimnazial a fost de 7,9 ani.

**Tabel 18. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	<b>7,4</b>	<b>7,4</b>	<b>7,1</b>	<b>8,0</b>	<b>8,0</b>	<b>7,9</b>
<b>Urban</b>	7,8	7,8	7,6	8,4	8,5	8,8
<b>Rural</b>	6,7	6,7	6,4	7,3	7,3	7,1
<b>Feminin</b>	7,2	7,2	6,9	7,9	7,9	7,9
<b>Masculin</b>	7,3	7,3	7,0	7,9	8,0	7,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

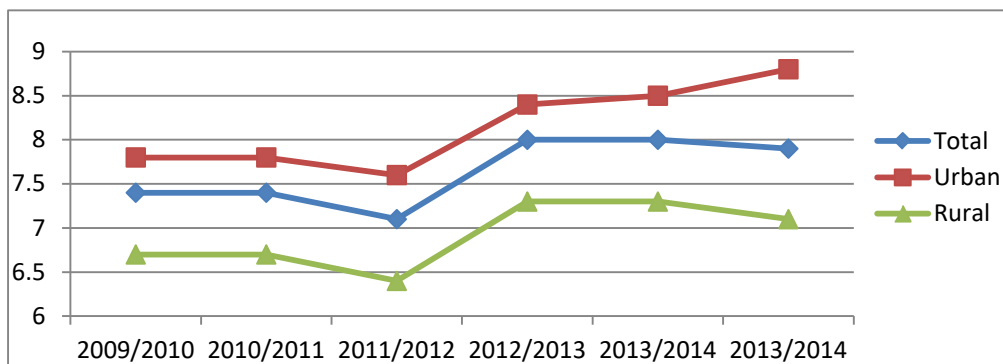
Analiza datelor **pe genuri** evidențiază, în perioada ultimilor nouă ani școlari, valori ale indicatorului similare în cazul fetelor și al băieților.

În ultimii ani se păstrează un decalaj important al valorii duratei medii de frecvență a învățământului **pe medii de rezidență**: în medie, un copil din mediul rural studiază în învățământul primar și gimnazial cu



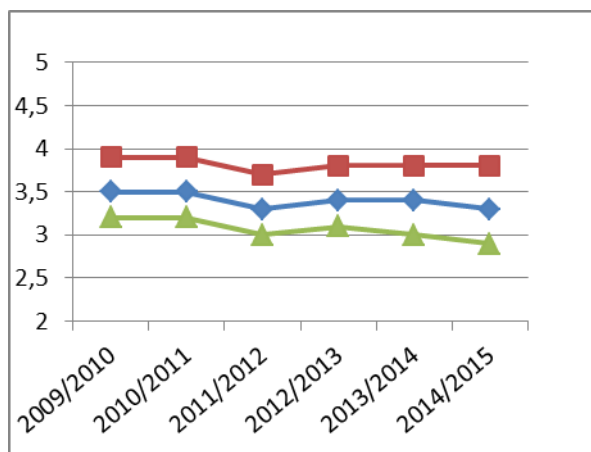
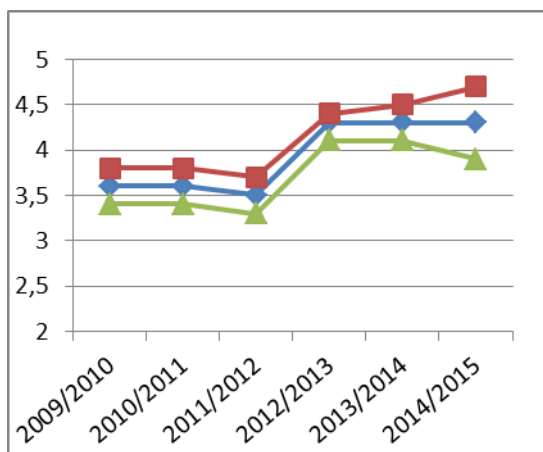
aproximativ 1 an mai puțin decât un copil din mediul urban. În anul școlar 2014/2015, diferența pe medii s-a accentuat în defavoarea mediului rural, pe fondul creșterii duratei medii de frecvență a copiilor din urban și al scăderii indicatorului pentru copiii din rural (8,8 ani în urban și numai 7,1 ani în rural – cu 1,9 ani mai puțin decât durata oficială).

**Fig. 11. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial, pe medii de rezidență total primar și gimnazial**



primar

gimnazial



Tendențe similare cu cele prezentate se înregistrează și la nivelul fiecărui ciclu de învățământ. Astfel, durata medie de frecvență a **învățământului primar** a crescut semnificativ în ultimii trei ani școlari, până la valoarea de 4,3 ani, ca urmare a instituirii obligativității clasei pregătitoare. Variațiile pe genuri sunt aproape inexistente. Ca și în anii trecuți, se păstrează diferența pe medii de rezidență, în defavoarea mediului rural. Pentru anul școlar de referință, diferența dintre mediul urban și rural a crescut față de anul anterior: în medie, un elev din mediul rural studiază în învățământul primar cu 0,8 ani mai puțin decât un elev din mediul urban.

**Tabel 19. Durata medie de frecvență a învățământului primar**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	3,6	3,6	3,5	4,3	4,3	4,3
<b>Urban</b>	3,8	3,8	3,7	4,4	4,5	4,7
<b>Rural</b>	3,4	3,4	3,3	4,1	4,1	3,9
<b>Feminin</b>	3,5	3,5	3,5	4,3	4,3	4,3
<b>Masculin</b>	3,6	3,6	3,5	4,3	4,3	4,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

**Pentru învățământul gimnazial**, indicatorul a avut valori aproape constante în ultimii ani. În 2014/2015, valoarea indicatorului a fost de 3,3 ani, și de această dată cu diferențe accentuate pe medii de rezidență, în defavoarea mediului rural: în medie, un elev din mediul urban studiază în învățământul gimnazial cu 0,9 ani mai mult decât un elev din mediul rural.

**Tabel 20. Durata medie de frecventare a învățământului gimnazial**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	3,5	3,5	3,3	3,4	3,4	3,3
<b>Urban</b>	3,9	3,9	3,7	3,8	3,8	3,8
<b>Rural</b>	3,2	3,2	3,0	3,1	3,0	2,9
<b>Feminin</b>	3,5	3,5	3,3	3,3	3,3	3,3
<b>Masculin</b>	3,5	3,5	3,4	3,4	3,4	3,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Diferențele pe medii de rezidență, în ceea ce privește durata medie de frecventare a învățământului – mai accentuate în ultimul an școlar – evidențiază, la fel ca și alți indicatori, situația defavorizată a populației de vârstă școlară din ariile rurale.

### II. C.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

*Schimbările de structură a sistemului de învățământ au influențe directe asupra ratelor specifice de cuprindere. Rata de cuprindere a copiilor de 6 ani în învățământul primar este în creștere de la un an școlar la altul, ajungând în 2014/2015 la valoarea de peste 85% (cu aproape 5 p.p. mai mult decât în anul școlar trecut). O pondere încă ridicată dintre copiii de 6 ani (13,5%) au rămas în grădinițe. Ratele specifice de cuprindere pentru celelalte vârste specifice învățământului primar și gimnazial au înregistrat ușoare oscilații față de anul anterior. Se înregistrează, în continuare, procente relativ ridicate de elevi care depășesc grupele oficiale de vârstă corespunzătoare învățământului primar (peste 10 ani), respectiv gimnazial (peste 14 ani).*

Rata specifică de cuprindere exprimă procentajul elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă; indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă specifică.

Ca și alți indicatori, **ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste** au prezentat tendințe oscilante în ultimii ani, influențate mai ales de schimbările de structură ale sistemului de învățământ.

Cea mai relevantă, din această perspectivă, este **rata specifică de cuprindere pentru vârsta de 6 ani**. De la ponderi de aproximativ 20% a copiilor de 6 ani cuprinși în învățământul primar înainte de anul școlar 2012/2013, în 2014/2015 peste 85% dintre copii de 6 ani au fost școlarizați în primar (cu aproape 5 p.p. mai mult decât în anul școlar anterior): 79,5% în clasa pregătitoare și 6,2% în clasa I (în creștere față de anul anterior). În același timp, o pondere de 13,5% din copiii de 6 ani (în scădere față de anul școlar trecut) au rămas cuprinși în învățământul preșcolar. Dacă înainte de introducerea obligativității clasei pregătitoare, nivelul ratei de cuprindere în școală a copiilor de 6 ani era mai ridicat în rural decât în urban, în ultimii trei ani tendința s-a inversat, valoarea indicatorului fiind mai mare în urban decât în rural cu aproape 20 p.p. (95,4% în urban, respectiv 75,8% în rural). În mod constant, diferența valorii indicatorului pe genuri este în favoarea fetelor: mai multe fete decât băieți își fac debutul școlar la vârsta de 6 ani (86,7% fete, respectiv 84,9% băieți).

La celelalte vârste corespunzătoare învățământului primar, rata specifică de cuprindere pe vârste înregistrează ușoare oscilații față de anul anterior, notabilă fiind cea înregistrată de copiii în vârstă de 8 ani, determinată de scăderea ratei în mediul rural. De aici se evidențiază, încă o dată, situația defavorizată a populației din mediul rural și nevoia unor intervenții adaptate.

**Pe genuri**, se remarcă faptul că, la vârstele de intrare în învățământul primar, ratele de cuprindere sunt mai mari pentru fete în comparație cu băieții, fapt datorat, cel mai probabil, unui debut școlar mai rapid al acestora.

**Pe medii de rezidență**, ratele de cuprindere sunt mai mari în urban în comparație cu mediul rural, la toate vârstele corespunzătoare învățământului primar.

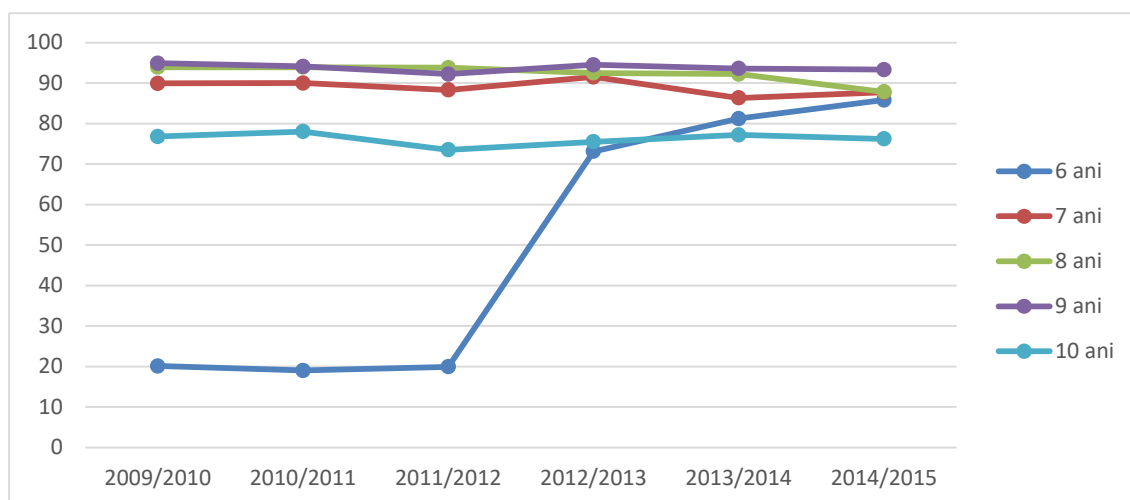
Se remarcă prezența, în învățământul primar, a unei ponderi relativ ridicată de **elevi care depășesc vârsta oficială corespunzătoare** acestui nivel de studii: 10% dintre copiii de 11 ani și 2,1% dintre copiii de 12 ani sunt cuprinși în învățământul primar. Această stare de fapt poate avea multiple cauze: debutul școlar întârziat (mai ales în învățământul special, dar nu numai); fenomenul repetenției, cu impact asupra eficienței interne a sistemului de educație și cu efecte asupra riscului de abandon școlar.

**Tabel 21. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul primar**

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
6 ani	<b>Total</b>	<b>20,1</b>	<b>19,0</b>	<b>19,9</b>	<b>73,1</b>	<b>81,2</b>	<b>85,8</b>
	Urban	19,3	18,2	19,4	73,9	83,3	95,4
	Rural	20,9	19,9	20,5	72,2	78,8	75,8
	Feminin	21,1	20,0	21,0	74,1	82,2	86,7
	Masculin	19,2	18,0	18,9	72,2	80,3	84,9
7 ani	<b>Total</b>	<b>89,9</b>	<b>90,0</b>	<b>88,3</b>	<b>91,5</b>	<b>86,3</b>	<b>87,7</b>
	Urban	93,4	93,2	93,0	94,4	87,9	95,0
	Rural	86,7	86,9	83,7	88,4	84,5	80,4
	Feminin	90,7	90,2	88,4	91,3	86,5	87,8
	Masculin	89,1	89,7	88,1	91,8	86,1	87,7
8 ani	<b>Total</b>	<b>93,9</b>	<b>93,9</b>	<b>93,8</b>	<b>92,5</b>	<b>92,2</b>	<b>87,8</b>
	Urban	99,1	97,8	97,7	96,7	95,1	95,2
	Rural	89,4	90,4	90,1	88,3	88,9	80,4
	Feminin	93,4	93,6	93,4	92,5	91,8	87,6
	Masculin	94,4	94,2	94,1	92,4	92,5	88,0
9 ani	<b>Total</b>	<b>94,9</b>	<b>94,1</b>	<b>92,2</b>	<b>94,5</b>	<b>93,6</b>	<b>93,3</b>
	Urban	101,0	99,6	98,5	99,0	98,5	102,7
	Rural	89,8	89,3	86,7	90,3	88,8	84,4
	Feminin	94,7	93,4	92,2	93,7	93,4	93,1
	Masculin	95,1	94,8	92,1	95,3	93,8	93,6
10 ani	<b>Total</b>	<b>76,8</b>	<b>78,0</b>	<b>73,5</b>	<b>75,5</b>	<b>77,2</b>	<b>76,2</b>
	Urban	83,0	84,6	79,9	80,2	82,1	85,4
	Rural	71,7	72,4	68,0	71,3	72,6	68,0
	Feminin	75,1	76,3	71,8	74,5	75,3	74,8
	Masculin	78,5	79,6	75,1	76,4	79,0	77,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Fig. 12. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul primar



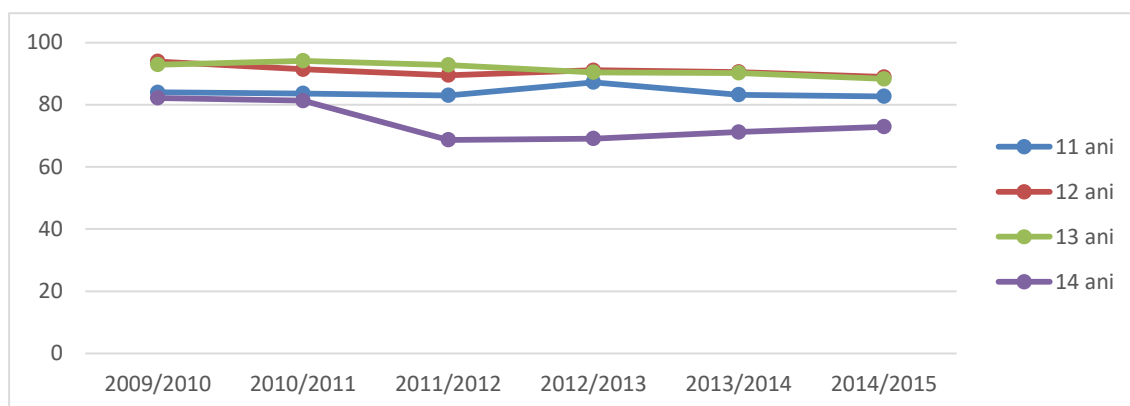
Evoluția ratelor specifice de cuprindere în învățământul gimnazial înregistrează scăderi ușoare față de anul anterior, pentru 11, 12 și 13 ani, cu ușoare creșteri la 14 ani. Ca și în învățământul primar, ratele de cuprindere în gimnaziu sunt mai mari în urban în comparație cu mediul rural, la toate vârstele corespunzătoare acestui nivel de studiu. De asemenea, ponderea **elevilor care depășesc vârsta oficială corespunzătoare** învățământului gimnazial se păstrează încă la valori mari: 11,2% dintre copiii de 15 ani și 2,5% dintre copiii de 16 ani sunt cuprinși în învățământul gimnazial.

Tabel 22. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul gimnazial

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
11 ani	Total	84,0	83,6	83,0	87,2	83,2	82,7
	Urban	93,1	93,2	92,9	92,6	91,7	94,1
	Rural	76,2	75,6	74,8	82,1	75,6	73,0
	Feminin	85,2	84,0	83,8	83,8	84,7	83,6
	Masculin	82,8	83,2	82,2	90,6	81,7	81,9
12 ani	Total	93,9	91,4	89,5	91,1	90,5	88,9
	Urban	103,0	101,4	99,3	101,6	101,4	100,0
	Rural	85,9	83,0	81,3	82,2	81,2	79,7
	Feminin	93,5	92,2	89,2	91,0	90,4	89,2
	Masculin	94,2	90,7	89,8	91,1	90,6	88,7
13 ani	Total	92,9	94,1	92,8	90,4	90,2	88,3
	Urban	103,1	103,8	102,2	101,3	100,5	100,2
	Rural	83,8	85,6	84,8	81,4	81,6	78,5
	Feminin	93,0	93,5	92,9	90,1	90,1	88,2
	Masculin	92,7	94,7	92,7	90,6	90,2	88,5
14 ani	Total	82,2	81,3	68,7	69,1	71,2	72,9
	Urban	91,1	91,0	79,2	79,7	82,3	85,0
	Rural	74,4	72,7	59,6	60,2	62,2	63,1
	Feminin	81,7	80,8	66,7	67,8	69,7	71,3
	Masculin	82,7	81,8	70,6	70,3	72,7	74,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Fig. 13. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul gimnazial



#### II. C.4. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

În anul școlar 2013/2014, rata abandonului școlar a crescut ușor în comparație cu anul școlar anterior. La nivel general, 1,5% dintre elevii de nivel primar și gimnazial abandonează școala. Mediul rural, gimnaziul, populația școlară masculină, respectiv clasele de început de ciclu gimnazial înregistrează valori ridicate ale abandonului școlar. Astfel, cele mai mari valori ale ratei abandonului școlar au fost la nivelul învățământului gimnazial din mediul rural (2,1%), a băieților din gimnaziu (1,9%), respectiv la nivelul clasei a V-a (2,5%).

La finalul anului școlar 2013/2014, învățământul primar și gimnazial de masă cuprindea 1699,6 mii elevi. Din totalul elevilor, 96,5% au fost declarați promovați, un procent de 2,9% repetenți și 0,6% cu situația școlară neîncheiată – situație relativ constantă, în comparație cu anul școlar anterior.

Datele corespunzătoare pentru învățământul special sunt următoarele: 17,6 mii la final de an, din care 97,4% au fost declarați promovați, un procent de 1,8% repetenți și 0,9% cu situația școlară neîncheiată.

**Pe ansamblul învățământului primar și gimnazial**, rata abandonului școlar (indicator calculat pe baza metodei „intrare-ieșire”) în anul 2013/2014 a fost de 1,5% (procent ce reprezintă 26,1 mii elevi). În comparație cu anul anterior, valoarea indicatorului a crescut foarte puțin. Reducerile semnificative ale indicatorului, la nivelul ultimilor doi ani școlari, evidențiază un impact pozitiv al includerii clasei pregătitoare în învățământul primar. Pe medii de rezidență, rata abandonului în învățământul primar și gimnazial păstrează aceeași diferență în defavoarea mediului rural (1,3% în urban și 1,8% în rural). În ceea ce privește abandonul pe genuri, se înregistrează o scădere a diferențelor față de anul anterior, dar valoarea indicatorului evidențiază frecvența mai amplă a situațiilor de abandon, în cazul populației școlare masculine (1,4% fete și 1,6% băieți).

Tabel 23. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

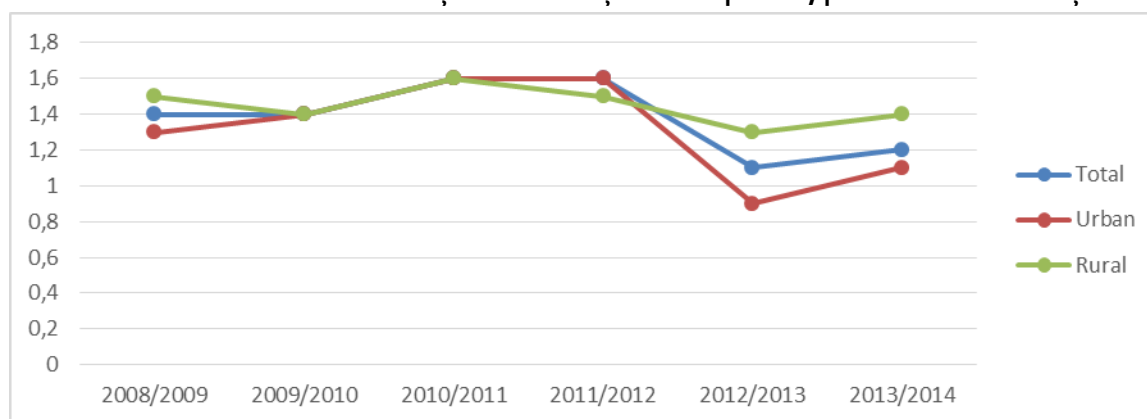
	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
<b>Învățământ primar și gimnazial</b>						
<b>Total</b>	1,7	1,5	1,8	1,8	1,4	1,5
<b>Urban</b>	1,5	1,5	1,8	1,7	1,1	1,3
<b>Rural</b>	1,9	1,6	1,8	1,8	1,6	1,8
<b>Feminin</b>	1,5	1,4	1,7	1,5	1,2	1,4
<b>Masculin</b>	1,8	1,7	1,9	2	1,5	1,6
<b>Învățământ primar</b>						
<b>Total</b>	1,4	1,4	1,6	1,6	1,1	1,2
<b>Urban</b>	1,3	1,4	1,6	1,6	0,9	1,1

Rural	1,5	1,4	1,6	1,5	1,3	1,4
Feminin	1,3	1,3	1,5	1,4	1,0	1,1
Masculin	1,6	1,6	1,7	1,7	1,2	1,3
<b>Învățământ gimnazial</b>						
Total	<b>1,9</b>	<b>1,7</b>	<b>2,0</b>	<b>1,9</b>	1,7	<b>1,8</b>
Urban	<b>1,6</b>	1,5	1,9	1,8	1,4	1,5
Rural	2,2	1,8	2,0	2,1	2,1	2,1
Feminin	1,8	1,5	1,9	1,7	1,6	1,7
Masculin	2,0	1,8	2,1	2,2	1,9	1,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

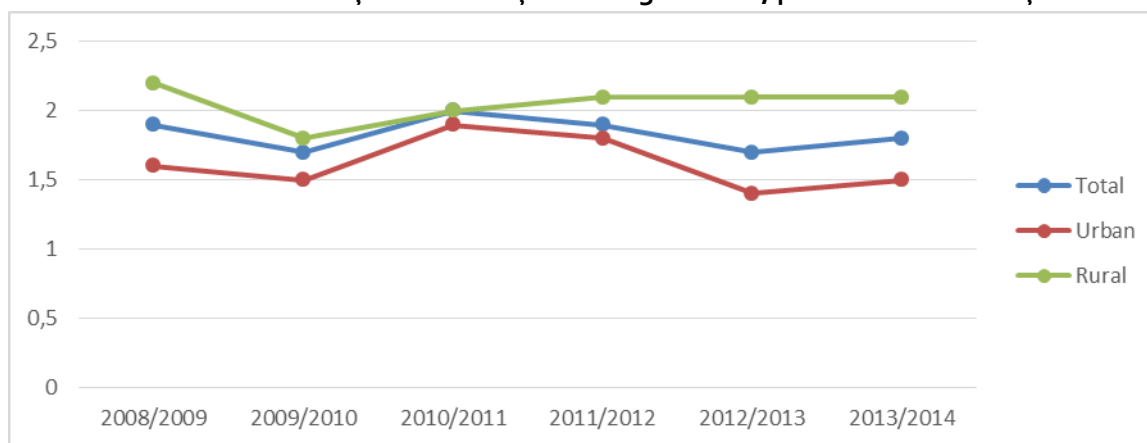
Pe fiecare nivel de studiu, se evidențiază aspecte caracteristice. În **învățământul primar**, abandonul școlar a crescut constant, după momentul trecerii la 10 ani de școlaritate obligatorie; situația s-a îmbunătățit în ultimii ani, ajungând, în 2012/2013 și 2013/2014, la ameliorări semnificative. În anul școlar 2013/2014, valoarea indicatorului a fost de 1,2%. Diferența pe medii de rezidență s-a redus ușor, mediul rural fiind în continuare defavorizat. Se păstrează decalajul constant pe genuri: mai mulți băieți din ciclul primar abandonează școala, comparativ cu fetele.

**Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe medii de rezidență**



În **învățământul gimnazial** se înregistrează, ca și în învățământul primar, o ușoară creștere a ratei abandonului școlar față de anul anterior; valoarea indicatorului a fost de 1,8% în 2013/2014. La acest nivel de studiu, diferențele pe medii de rezidență sunt mai mari decât în ciclul primar, de 0,6 puncte procentuale, în defavoarea mediului rural. Și în cazul gimnaziului, se evidențiază avantajul fetelor în comparație cu băieții (cu 0,2 puncte procentuale în defavoarea băieților).

**Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe medii de rezidență**



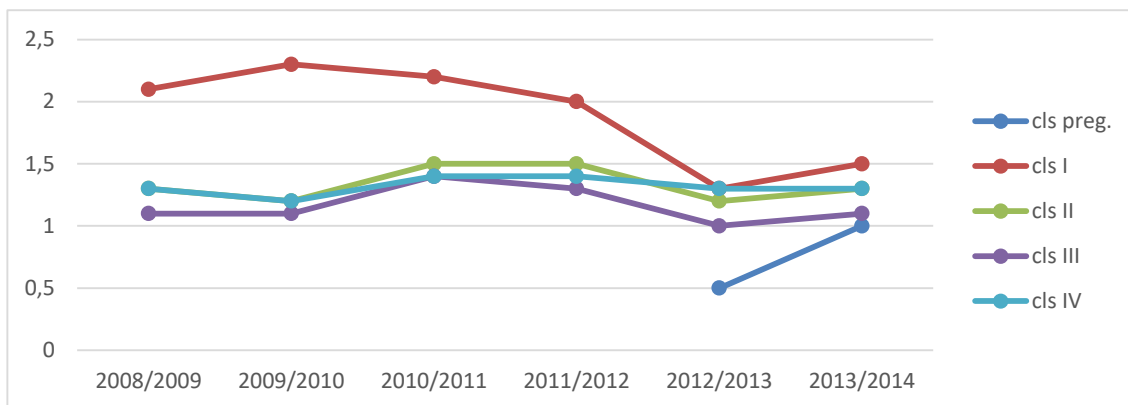
Relevantă, în contextul de față, este și analiza abandonului școlar **pe clase**. Datele evidențiază faptul că **ratele cele mai ridicate ale abandonului se înregistrează la clasele de început de cicluri de școlaritate**: clasa I (cu excepția ultimului an școlar analizat, în condițiile introducerii debutului școlar cu clasa pregătitoare), respectiv clasa a V-a. De asemenea, la nivel gimnazial, ratele abandonului sunt mai crescute pe fiecare clasă, decât cele înregistrate în ciclul primar.

**Tabel 24. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, pe clase și medii de rezidență**

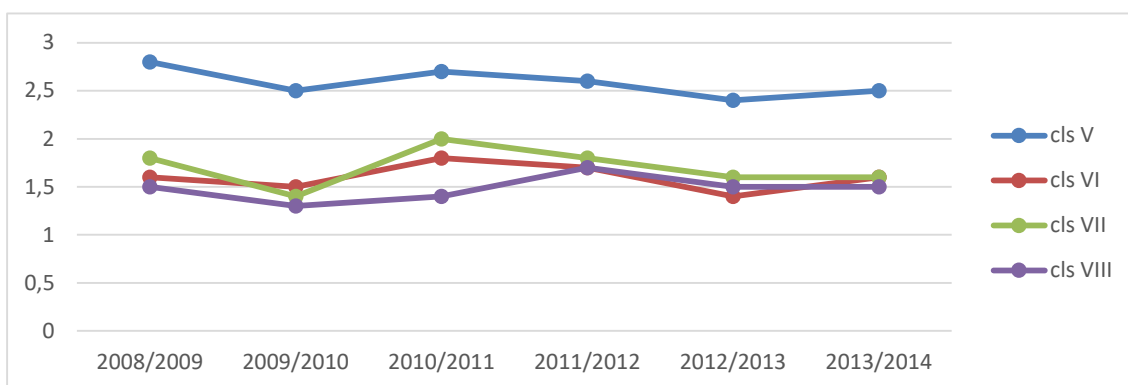
		2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
cl. pregătitoare	<b>Total</b>	-	-	-	-	0,5	1,0
	Urban	-	-	-	-	0,1	0,7
	Rural	-	-	-	-	0,9	1,3
I	<b>Total</b>	2,1	2,3	2,2	2,0	1,3	1,5
	Urban	2,2	2,4	2,3	2,0	1,2	1,4
	Rural	2,1	2,3	2,1	2,0	1,5	1,6
a II-a	<b>Total</b>	1,3	1,2	1,5	1,5	1,2	1,3
	Urban	1,1	1,2	1,5	1,5	1,2	1,1
	Rural	1,4	1,3	1,5	1,5	1,3	1,5
a III-a	<b>Total</b>	1,1	1,1	1,4	1,3	1,0	1,1
	Urban	1,0	1,1	1,4	1,3	0,9	1,0
	Rural	1,2	1,1	1,4	1,3	1,2	1,3
a IV-a	<b>Total</b>	1,3	1,2	1,4	1,4	1,3	1,3
	Urban	1,1	1,2	1,4	1,4	1,3	1,2
	Rural	1,4	1,1	1,3	1,4	1,3	1,4
a V-a	<b>Total</b>	2,8	2,5	2,7	2,6	2,4	2,5
	Urban	2,6	2,5	2,8	2,6	2,2	2,1
	Rural	3,0	2,4	2,6	2,6	2,7	2,9
a VI-a	<b>Total</b>	1,6	1,5	1,8	1,7	1,4	1,6
	Urban	1,4	1,5	1,8	1,7	1,2	1,4
	Rural	1,8	1,6	1,9	1,7	1,7	1,8
a VII-a	<b>Total</b>	1,8	1,4	2,0	1,8	1,6	1,6
	Urban	1,5	1,2	1,8	1,8	1,2	1,4
	Rural	2,2	1,7	2,1	1,8	1,9	2,0
a VIII-a	<b>Total</b>	1,5	1,3	1,4	1,7	1,5	1,5
	Urban	1,1	1,1	1,2	1,7	1,1	1,2
	Rural	1,9	1,6	1,6	1,7	1,9	1,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2008-2015.

### Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe clase



### Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe clase



În mod cert, acest aspect are drept cauză dificultățile de adaptare cu care se confruntă elevii la trecerea de la un nivel de studiu la altul: stiluri de predare diferite, solicitări mai complexe în plan curricular, nu în ultimul rând, diferențe semnificative în ceea ce privește numărul de ore/săptămână. Din această perspectivă, **introducerea clasei pregătitoare pare a avea un efect pozitiv semnificativ, prin reducerea abandonului școlar** la nivelul ciclului primar, în special în clasele de început.

Este de remarcat tendința de scădere a ratei abandonului școlar de la clasa de debut în ciclul gimnazial la clasa de final din cadrul acestuia – determinată, cel mai probabil, de adaptarea progresivă a elevilor la solicitările școlare. Ca și în anii trecuți, discrepanțele în defavoarea mediului rural rămân semnificative, în special în învățământul gimnazial: abandonul elevilor din școlile rurale păstrează valori semnificativ mai mari, mai ales către clasele de final (a VII-a, a VIII-a), comparativ cu rata corespunzătoare mediului urban.

## II. D. Învățământul liceal și profesional

### II. D.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional

*În anul școlar 2014/2015, valoarea ratei brute de cuprindere a populației de 15-18 ani în învățământul secundar superior a fost de 90%, în ușoară scădere față de anul anterior. Măsurile de politici educaționale de la acest nivel de studiu (desființarea SAM-urilor, noile măsuri de revigorare a învățământului profesional) au determinat schimbări importante ale valorilor acestui indicator în ultimii ani. Diferența de participare pe genuri revine, odată cu reintroducerea învățământului profesional, la un nivel semnificativ: șase puncte procentuale în favoarea populației feminine la liceu și șapte puncte procentuale în favoarea celei masculine în învățământul profesional.*

Măsurile de politică educațională ce au vizat învățământul profesional în ultimii ani au determinat modificări semnificative în ceea ce privește cuprinderea, frecventarea și finalizarea învățământului secundar superior.

În anul școlar 2009/2010, unitățile SAM au intrat în lichidare; începând cu acest an, nu s-au mai făcut înscrieri în anul I, elevii care au continuat parcurgerea acestei filiere educaționale fiind cei din anii II și III; în



anul școlar 2014/2015 s-a reintrodus învățământul profesional cu durata de 3 ani. În perioada cuprinsă între cei doi ani școlari menționați, învățământul profesional a fost reglementat în termeni de funcționare printr-o serie de acte legislative: *Ordinul de ministru nr. 5730/2010, privind aprobarea Metodologiei de organizare și desfășurare a stagiilor de pregătire practică pentru dobândirea calificării profesionale de nivel 2; Ordinul de ministru nr. 3168/2012, privind organizarea și funcționarea învățământului profesional cu durata de 2 ani; HG nr. 1062/2012, privind modalitatea de subvenționare de către stat a costurilor pentru elevii care frecventează învățământul profesional.*

Ca urmare, începând cu anul școlar 2009/2010, rata de cuprindere în învățământul secundar superior a înregistrat o scădere ușoară de la un an la altul. Scăderea cea mai accentuată se remarcă după anul 2012/2013, când au ieșit din sistemul educațional toți elevii înscriși în SAM-uri.

În anul școlar 2014/2015, o pondere de 90% din populația de 15-18 ani a fost cuprinsă în învățământul secundar superior (învățământ liceal și profesional). Situația pe genuri este echilibrată, în intervalul analizat neexistând diferențe notabile între rata de cuprindere a populației feminine și a celei masculine. Evoluția ratelor de cuprindere după criteriul de gen urmează, îndeaproape, valorile pe total.

**Tabel 25. Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (liceu și învățământ profesional)**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	<b>96,7</b>	<b>96,5</b>	<b>96,0</b>	<b>94,9</b>	<b>91,2</b>	<b>90,0</b>
<b>Feminin</b>	96,0	95,6	95,3	94,2	91,1	90,3
<b>Masculin</b>	97,4	97,7	96,6	95,6	90,8	89,6

*Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului secundar superior.*

*Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.*

Începând cu anul școlar 2014/2015, Institutul Național de Statistică nu mai oferă date defalcate după domiciliul părinților, pentru elevii înscriși în învățământul secundar superior – nici pentru liceu, nici pentru învățământul profesional. În aceste condiții, analiza din cadrul prezentului raport se va face exclusiv asupra datelor pe total și pe genuri. Situația după mediul de rezidență al elevilor (domiciliul părinților) din rapoartele precedente semnalau însă o discrepanță semnificativă a ratei de cuprindere în învățământul secundar superior, în favoarea elevilor proveniți din mediul urban. La nivelul învățământului liceal, ponderea elevilor proveniți din mediul urban era mai amplă, iar la nivelul celui profesional, elevii proveniți din mediul rural erau mai bine reprezentați.

**La nivelul liceului,** rata de cuprindere a crescut semnificativ în ultimul deceniu, ajungând la valoarea maximă de aproape 95% în 2011/2012 (momentul la care a intrat în clasa a IX-a generația care a avut debutul școlar în 2003/2004, la 6 și 7 ani concomitent). Această creștere anuală a fost determinată și de intrarea în lichidare a învățământului profesional, care a orientat către liceu pe toți absolvenții de gimnaziu. Începând cu anul școlar 2012/2013, valorile ratei de cuprindere în liceu scad, ajungând la valoarea de 84,1% în 2014/2015 – anul reintroducerii învățământului profesional cu durata de 3 ani.

Evoluția indicatorului pe genuri este asemănătoare celei la nivel general. Se poate remarca strânsa asociere între distribuția pe genuri a efectivilor de elevi și evoluția învățământului profesional: intrarea în lichidare în 2009/2010, respectiv reînființarea în 2014/2015 (ani în care o pondere mai amplă de băieți erau înscriși în această rută de formare).

**Tabel 26. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal**

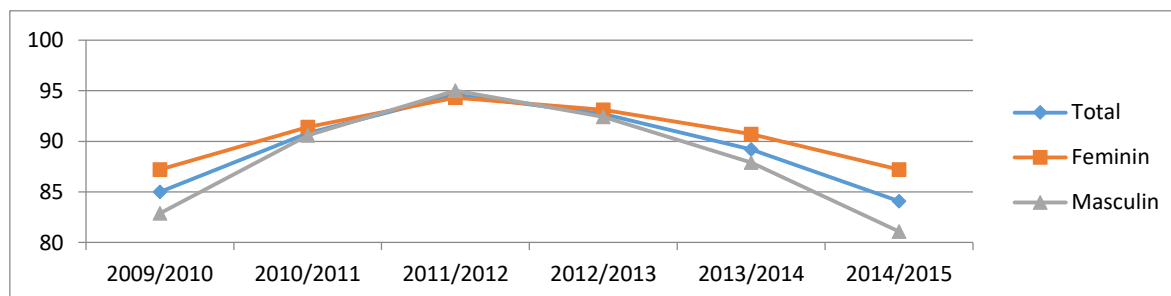
	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	<b>85,0</b>	<b>90,8</b>	<b>94,6</b>	<b>92,7</b>	<b>88,2</b>	<b>84,1</b>
<b>Feminin</b>	87,2	91,4	94,3	93,1	89,7	87,2

<b>Masculin</b>	82,9	90,6	95,0	92,4	86,7	81,1
-----------------	------	------	------	------	------	------

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului liceal.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

**Rata brută de cuprindere în învățământul liceal pe genuri**



La nivelul învățământului profesional, ratele de cuprindere au scăzut puternic în intervalul 2009-2011 (de la 15,8% la 1,8%), ca urmare a intrării în lichidare a SAM-urilor. Începând cu anul școlar 2012/2013, valorile indicatorului cresc, ajungând la aproape 8% în anul școlar 2014/2015, an aferent reînființării unităților de învățământ profesional. Măsurile de politici educaționale implementate în ultimii ani au determinat orientarea mai multor elevi către această filieră de formare.

Având în vedere criteriul de gen, se evidențiază o mai mare cuprindere în învățământul profesional a populației masculine față de cea feminină. Maximul de aproximativ 7 puncte procentuale se atinge la capetele intervalului analizat, în anii școlari 2009/2010 și 2014/2015.

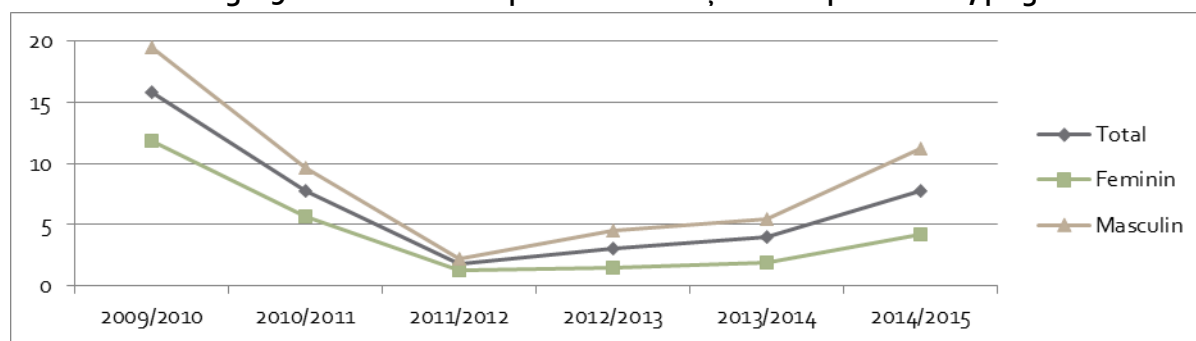
**Tabel 27. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	<b>15,8</b>	<b>7,8</b>	<b>1,8</b>	<b>3,0</b>	<b>4,0</b>	<b>7,8</b>
<b>Feminin</b>	11,9	5,7	1,3	1,5	1,9	4,2
<b>Masculin</b>	19,5	9,7	2,2	4,5	5,5	11,2

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-17 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului profesional.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

**Fig. 19. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional, pe genuri**



Coroborând datele prezentate, analiza confirmă existența a două relații între ratele brute de cuprindere în liceu și în învățământul profesional:

- creșterea valorilor ratei de cuprindere în liceu se corelează cu scăderea celor pentru învățământul profesional;
- se evidențiază o mai mare cuprindere a fetelor în învățământul liceal, respectiv a băieților în învățământul profesional.

Analiza participării la învățământul secundar superior **pe filiere și profiluri de formare** evidențiază următoarea situație (prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârsta oficială aferentă acestui nivel de învățământ):

- În învățământul secundar superior, liceul continuă să aibă cea mai mare rată brută de cuprindere: 84,1% în 2014/2015.
- Evoluția ratelor de cuprindere în liceu și în învățământul profesional se corelează direct cu măsurile de politici educaționale ce au vizat ruta profesională.
- Rata brută de cuprindere în liceele teoretice și vocaționale înregistrează o creștere constantă în intervalul analizat, ajungând de la 39,5% în 2009/10 la 45,2% în 2014/15.
- Rata brută de cuprindere în filiera tehnologică a liceului a crescut în intervalul 2009-2011 (de la 45,5% la 53%), după care a început să scadă, ajungând la 38,9% în anul școlar 2014/2015.
- Rata brută de cuprindere în învățământul profesional și tehnic (liceu tehnologic și învățământ profesional) s-a redus constant de-a lungul intervalului analizat, ajungând de la 61,3% în 2009/2010, la 44,8% în 2014/2015.

**Tabel 28. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul secundar, pe filiere de formare**

Nivelul de învățământ	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total învățământ secundar</b>	96,7	96,5	96,0	94,9	91,2	90,0
<b>Total învățământ liceal, din care:</b>	85,0	90,8	94,6	92,7	88,2	84,1
- Licee teoretice și vocaționale	39,5	40,3	41,7	43,4	45,1	45,2
- Licee tehnologice	45,5	50,4	53,0	49,4	44,1	38,9
<b>Total licee tehnologice, SAM/învățământ profesional</b>	61,3	58,2	54,8	51,6	47,2	44,8

*Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare ansamblului învățământului secundar superior.*

*Sursa: Date preluate și/sau calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.*

#### II. D.2. Durata medie de frecvență a învățământului liceal și profesional

*Durata medie de frecvență a învățământului liceal a oscilat nesemnificativ în intervalul analizat, ajungând la valoarea de 2,7 ani, în anul școlar 2014/2015. Durata medie de frecvență a învățământului profesional a oscilat în cadrul intervalului de 0-0,3 ani, înregistrând valoarea de 0,2 ani în 2014/15 – valoare fără o relevanță specială, în condițiile în care această rută de formare este în restructurare.*

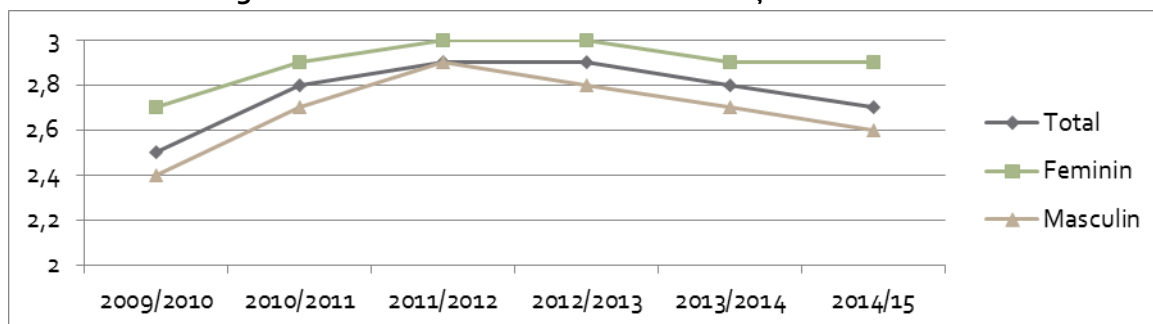
**Durata medie de frecvență a învățământului liceal** a înregistrat o tendință constantă în intervalul analizat, de la 2,5 ani în 2009/2010, la 2,9 în 2012/2013, după care a scăzut, ușor, ajungând la 2,7 în 2014/15. Durata de frecvență a liceului este echilibrată pe genuri, valorile urmând aceeași traiectorie ca și pe total. Valoarea indicatorului calculată la nivelul anului școlar 2014/2015 arată că, în medie, fetele petrec în învățământul liceal 2,9 ani, iar băieții 2,6 ani.

Tabel 29. Durata medie de frecventare a învățământului liceal

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	2,5	2,8	2,9	2,9	2,8	2,7
Feminin	2,7	2,9	3,0	3,0	2,9	2,9
Masculin	2,4	2,7	2,9	2,8	2,7	2,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2014.

Fig. 20. Durata medie de frecventare a învățământului liceal



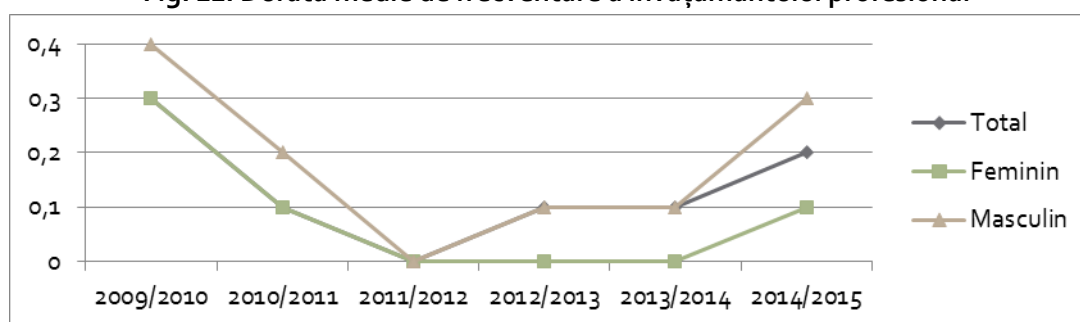
Durata de frecventare a învățământului profesional s-a redus semnificativ și constant începând cu anul școlar 2009/2010 (anul intrării în lichidare a învățământului profesional), ajungând la valoarea zero în 2011/2012 și, mai apoi, la 0,2 ani în 2014/2015; valoarea indicatorului este, cel mai probabil, în creștere în următorii ani, pe fondul actualelor măsuri de reorganizare a învățământului profesional. Pe genuri, situația este în favoarea băieților: fetele petrec 0,1 ani în învățământul profesional, iar băieții 0,3 ani.

Tabel 30. Durata medie de frecventare a învățământului profesional

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	0,3	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2
Feminin	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Masculin	0,4	0,2	0,0	0,1	0,1	0,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2014.

Fig. 21. Durata medie de frecventare a învățământului profesional



Diferența dintre durata de frecventare a învățământului liceal, respectiv profesional, este determinată de efectul ratei mai ridicate de cuprindere a tinerilor în învățământul liceal, comparativ cu învățământul profesional, precum și de duratele oficiale diferite de școlarizare, specifice celor două rute de formare.

### II. D.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul liceal și profesional, înregistrează evoluții oscilante, influențate direct de schimbările de structură a sistemului de educație. În cazul învățământului liceal, se constată o cuprindere mai mare a populației feminine decât a celei masculine, pentru toate vârstele, iar în cazul celui profesional, se observă situația inversă, de cuprindere mai mare a populației masculine.

Analiza ratelor specifice de cuprindere școlară pe vârste, la nivelul învățământului liceal, relevă evoluții specifice în cazul fiecărei vârste. Evoluția populației în vârstă de 15 ani evidențiază o creștere până la nivelul anului școlar 2011/12 (an în care a intrat în liceu generația de elevi care a avut debutul școlar simultan la 6 și 7 ani, în 2003/2004), după care urmează o reducere. Rata de cuprindere a populației feminine este mai mare decât a celei masculine pe întreg intervalul analizat, diferența cea mai mare, de 10 puncte procentuale, observându-se la nivelul anului școlar 2014/15.

Analiza evoluției ratelor specifice de cuprindere a populațiilor de 16, 17 și 18 ani relevă următoarele tendințe:

- 16 ani: valorile de la finalul intervalului sunt mai mari decât cele de la început (cu nouă puncte procentuale pe total), iar rata de cuprindere a populației feminine este mai mare decât a celei masculine pe întreg intervalul;
- 17 ani: valorile de la finalul intervalului sunt mai mari decât cele de la început (cu 16 puncte procentuale pe total), iar rata de cuprindere a populației feminine este mai mare decât a celei masculine pe întreg intervalul;
- 18 ani: valorile de la finalul intervalului sunt mai mari decât cele de la început (cu cinci puncte procentuale pe total), iar rata de cuprindere a populației feminine este mai mare decât a celei masculine pe întreg intervalul.

Așadar, la aceste vârste se înregistrează creșteri progresive, începând cu anul 2009/2010 (momentul intrării în lichidare a SAM-urilor și preluării locurilor în liceu). Se constată, de asemenea, valori mai mari ale ratei specifice de cuprindere pe vârste, în cazul populației feminine, în comparație cu populația masculină.

**Tabel 31. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ liceal**

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
15 ani	Total	73,0	76,2	79,3	75,8	73,6	65,7
	Feminin	75,7	78,2	80,9	77,6	75,6	71,0
	Masculin	70,4	74,3	77,8	74,1	71,6	60,7
16 ani	Total	63,2	77,3	76,1	76,4	75,3	72,5
	Feminin	68,1	78,7	77,4	79,1	78,3	76,5
	Masculin	58,6	75,9	74,9	73,8	72,5	68,6
17 ani	Total	56,0	64,7	74,8	74,8	73,5	72,5
	Feminin	62,1	69,4	76,5	77,3	76,7	75,6
	Masculin	50,2	60,1	73,2	72,4	70,4	69,5
18 ani	Total	58,7	57,4	60,1	62,2	61,6	63,5
	Feminin	61,5	59,6	60,7	63,1	63,0	65,7
	Masculin	56,0	55,4	59,5	61,4	60,3	61,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Intrarea în lichidare a SAM-urilor, începând cu 2009/2010, a determinat scăderea bruscă a ratelor de cuprindere la toate vârstele corespunzătoare **învățământului profesional**. Valorile mai mari înregistrate pentru vârstele de 16 și 17 ani, în anul școlar 2009/2010, au fost determinate de efectivele de elevi din anii II și III SAM. Începând cu anul 2014/2015, aferent reînființării învățământului profesional, se observă o creștere a valorilor indicatorului, în special pentru vârsta de 15 ani, corespunzătoare anului I de școlarizare în această rută educațională. Analiza datelor referitoare la învățământul profesional relevă valori mai mari ale ratelor specifice, în cazul populației masculine. Este de așteptat ca măsurile de restructurare a acestei rute de formare să determine, în următorii ani, o creștere a ratelor specifice de cuprindere, atât pentru grupa de vârstă 15-17 ani, cât și pentru vârste mai mari, în condițiile în care se susține un acces mai larg la învățământul profesional, pentru diferite grupuri (elevi în liceu, persoane care au abandonat studiile liceale, foști absolvenți de SAM etc.).

Tabel 32. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ profesional

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
15 ani	Total	0,5	0,0	0,0	1,1	1,1	8,0
	Feminin	0,4	0,0	0,0	0,5	0,6	4,8
	Masculin	0,6	0,0	0,0	1,6	0,0	11,0
16 ani	Total	14,8	1,2	0,0	3,0	4,1	6,2
	Feminin	11,0	0,9	0,0	1,4	1,9	3,1
	Masculin	18,5	1,5	0,1	4,6	6,2	9,2
17 ani	Total	18,2	11,1	0,7	2,2	4,2	4,7
	Feminin	13,5	7,8	0,3	0,8	1,9	2,1
	Masculin	22,6	14,2	1,1	3,5	6,4	7,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

#### II. D.4. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2014/2015, 94,4% dintre elevii înscriși cu un an în urmă în clasa a VIII-a și-au continuat studiile la liceu sau în învățământul profesional; valoarea este în scădere față de anii precedenți. Odată cu reînființarea învățământului profesional în anul școlar 2014/2015, se observă o diferențiere semnificativă pe genuri: tranziția la liceu este mai mare în cazul fetelor, iar la profesional este mai mare în cazul băieților.

Un indicator foarte relevant, din perspectiva participării la educația de nivel post-gimnazial, este **rata de tranziție de la clasa a VIII-a la învățământul liceal și profesional**. Acesta evidențiază nivelul accesului la învățământul secundar superior, precum și capacitatea de care dispune sistemul educațional de cuprindere a elevilor la acest nivel de studiu. În perioada 2009-2013, rata de tranziție în învățământul secundar superior a înregistrat o evoluție ascendentă, ajungând de la 92,6% la 96,7%. La nivelul anului școlar 2014/2015, valoarea indicatorului scade, ajungând la 94,4%. Dacă în anul școlar 2009/2010, rata de tranziție a populației feminine era cu puțin peste trei puncte procentuale mai mare decât a celei masculine (94,2% fete față de 90,9% băieți), începând din 2012/2013, situația se inversează, populația masculină înregistrând un avantaj față de cea feminină (95,4% băieți față de 93,4% fete, în anul școlar 2014/2015).

Tabel 33. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

		2009/ 2010*	2010/ 2011*	2011/ 2012*	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Învățământ liceal și profesional	Total	92,6	-	-	96,7	96,7	94,4
	Feminin	94,2	-	-	94,4	94,6	93,4
	Masculin	90,9	-	-	98,8	98,7	95,4
Învățământ liceal	Total	92,8	93,0	92,2	92,2	91,9	79,6
	Feminin	93,0	93,2	92,6	92,3	92,4	84,9
	Masculin	92,6	92,8	91,8	92,0	91,5	74,4
Învățământ profesional	Total	2,2	-	-	4,5	4,8	14,9
	Feminin	3,8	-	-	2,1	2,2	8,5
	Masculin	0,8	-	-	6,9	7,2	20,9

\* Începând cu anul școlar 2009/2010, ruta de formare SAM a intrat în lichidare; începând cu anul 2014/2015, ruta a fost reactivată.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Ratele de tranziție de la învățământul gimnazial la nivelul secundar de educație au valori și evoluții diferite în funcție de filiera de formare.

În perioada 2009-2013, **rata de tranziție la învățământul liceal** a înregistrat o evoluție relativ constantă și ușor în scădere. La nivelul anului școlar 2014/2015 are loc o scădere majoră, cu 12 puncte procentuale față de anul precedent, valoarea indicatorului ajungând la 79,6% - o parte dintre absolvenții de clasa a VIII-a reorientându-se către învățământul profesional cu durata de 3 ani.

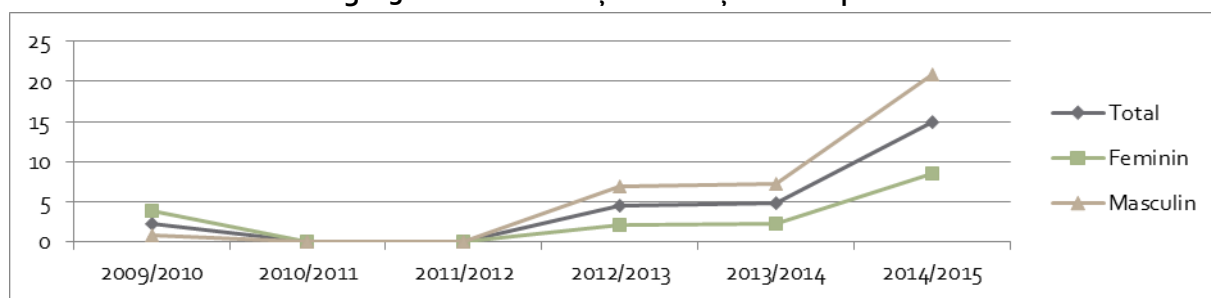
Distribuția valorilor pe genuri este echilibrată în intervalul 2009-2013, diferențele, în favoarea fetelor, fiind de sub un punct procentual; dacă, în mod tradițional, rata de tranziție la liceu era semnificativ mai mare pentru fete decât pentru băieți, desființarea rutei profesionale în 2009/2010 a determinat, practic, egalizarea valorii indicatorului pe genuri. O dată cu reactivarea rutei profesionale, cu începere din anul școlar 2014/15, se înregistrează o rată de tranziție la liceu semnificativ mai mare (cu 10 puncte procentuale) a fetelor, în comparație cu băieții: 84,9% fete, respectiv 74,4% băieți.

**Fig. 22. Rata de tranziție în învățământul liceal**



**Rata de tranziție la învățământul profesional** înregistrează, începând cu anul școlar 2012/2013 (ca urmare a măsurilor de politică educațională menționate la începutul secțiunii), valori în creștere. În anul școlar 2014/2015, o pondere de 14,9% dintre elevii de clasa a VIII-a au optat pentru învățământul profesional. Diferența pe genuri crește, în favoarea populației masculine, până la peste 12 puncte procentuale în 2014/2015 (8,5% fete și 20,9% băieți). Așadar, odată cu reactivarea rutei profesionale, se înregistrează o rată de tranziție la învățământul profesional semnificativ mai mare a băieților, decât a fetelor.

**Fig. 23. Rata de tranziție în învățământul profesional**



#### II. D.5. Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional

*În învățământul liceal, rata abandonului școlar a crescut odată cu momentul intrării în lichidare a SAM-urilor, apoi a înregistrat o redresare, odată cu reînființarea învățământului profesional. La nivelul anului 2013/2014, 2,8% dintre elevii de liceu au abandonat studiile. Cei mai mulți dintre aceștia provin din filiera tehnologică. Reînființarea învățământului profesional a determinat o scădere a abandonului la acest nivel de studiu. Rata abandonului școlar a fost de 4,3% în anul 2013/2014, cu pondere mai mare în cazul populației feminine.*

Începând cu anul 2009/2010 (anul de intrare în lichidare a SAM-urilor și de preluare a locurilor la liceu), s-a înregistrat o creștere a procentului elevilor care au abandonat studiile liceale: o parte dintre elevii care, în mod tradițional, ar fi optat pentru ruta profesională de școlarizare au intrat la liceu, însă au abandonat studiile pe parcurs. Ca urmare, în perioada 2009-2011, rata abandonului a crescut de la 2,2% la 3,8%. În

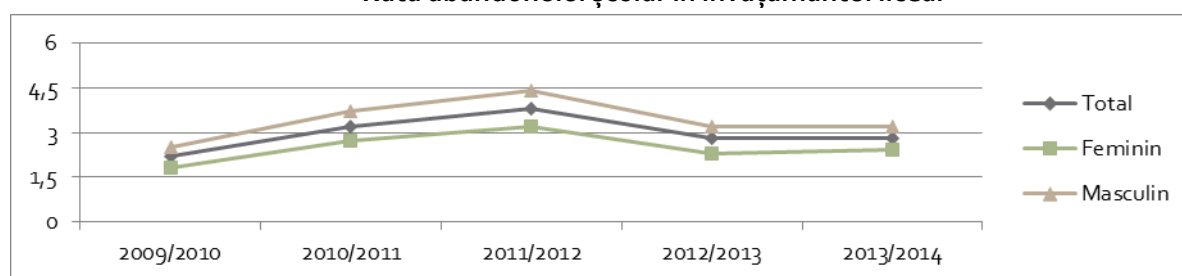
ultimii doi ani școlari, rata abandonului a înregistrat ameliorări semnificative, până la valoarea de 2,8%. În anul școlar 2013/2014 au abandonat liceul un număr de 21.527 elevi. Datele evidențiază faptul că băieții abandonează liceul în proporție mai mare, comparativ cu fetele (3,2% în cazul băieților și 2,4% în cazul fetelor).

**Tabel 34. Abandonul școlar în învățământul liceal**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
<b>Total</b>	<b>2,2</b>	<b>3,2</b>	<b>3,8</b>	<b>2,8</b>	<b>2,8</b>
<b>Feminin</b>	<b>1,8</b>	<b>2,7</b>	<b>3,2</b>	<b>2,3</b>	<b>2,4</b>
<b>Masculin</b>	<b>2,5</b>	<b>3,7</b>	<b>4,4</b>	<b>3,2</b>	<b>3,2</b>

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

**Rata abandonului școlar în învățământul liceal**



Pe filiere de formare, în cadrul învățământului liceal, situația abandonului la nivelul anului școlar 2013/2014 (calculat ca pondere a elevilor care au abandonat, din numărul elevilor la începutul anului școlar) este următoarea:

- Rata cea mai mică de abandon școlar se înregistrează la nivelul filierei vocaționale – 0,1%;
- Rata cea mai mare se remarcă la nivelul filierei tehnologice – 4,2% (15.817 elevi); în cadrul acestei filiere, cele mai mari valori ale abandonului se înregistrează la profilurile tehnic (5,1%), resurse naturale și protecția mediului (4,1%);
- La nivelul filierei teoretice, rata abandonului a fost de 1,6% (5.662 elevi); în cadrul acestei filiere, profilul real este cel care înregistrează cea mai mare rată a abandonului, de 2,2%.

**Tabel 35. Abandonul școlar în învățământul liceal, pe filiere și profiluri de formare, 2013/2014**

	Nr. elevi la începutul anului școlar	Nr. elevi la sfârșitul anului școlar	Nr. elevi care au abandonat studiile	Rata abandonului școlar
<b>Total</b>	<b>771682</b>	<b>750155</b>	<b>21527</b>	<b>2,8</b>
<b>Filiera teoretică</b>	<b>343217</b>	<b>337555</b>	<b>5662</b>	<b>1,6</b>
- real	206517	201980	4537	2,2
- uman	136700	135575	1125	0,8
<b>Filiera tehnologică</b>	<b>379014</b>	<b>363197</b>	<b>15817</b>	<b>4,2</b>
- tehnic	191675	181923	9752	5,1
- resurse naturale și protecția mediului	59262	56814	2448	4,1
- servicii	128077	124460	3617	2,8
<b>Filiera vocațională</b>	<b>49451</b>	<b>49403</b>	<b>48</b>	<b>0,1</b>

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2014-2015

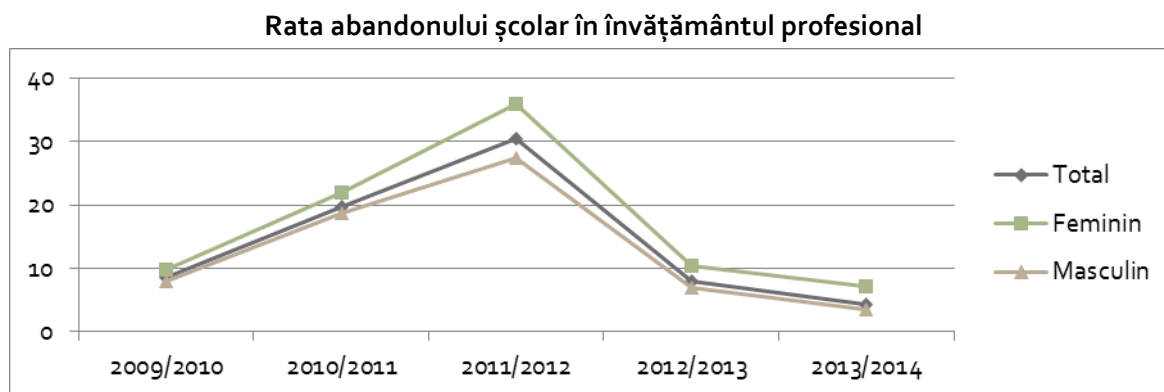
**Analiza ratei abandonului în învățământul profesional** evidențiază o evoluție puternic ascendentă, odată cu intrarea în lichidare a acestei rute de formare. Odată cu implementarea diferitelor forme de învățământ profesional, valoarea abandonului scade puternic, ajungând la 7,9% în 2012/2013 și la 4,3% în 2013/2014.



Tabel 36. Abandonul școlar în învățământul profesional

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
<b>Total</b>	<b>8,6</b>	<b>19,8</b>	<b>30,4</b>	<b>7,9</b>	<b>4,3</b>
<b>Feminin</b>	9,7	21,9	35,8	10,5	7,1
<b>Masculin</b>	7,9	18,6	27,4	7,0	3,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.



## II. E. Învățământul postliceal și de maiștri

### II. E.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul postliceal și de maiștri

În anul școlar 2014/2015, rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a continuat tendința ascendentă înregistrată în ultimii ani, ajungând la valoarea de 16,2%.

Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a înregistrat o creștere constantă în intervalul analizat, de la valoarea de 6,1% în 2009/2010, la 16,2% în 2014/2015. Creșterea semnificativă a efectivilor de elevi care frecventează învățământul postliceal și de maiștri se explică prin faptul că această rută a devenit o opțiune atractivă, în condițiile în care, în ultimii ani, a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, concomitent, a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior (de la 45% în 2009/2010 la 31% în 2014/2015).

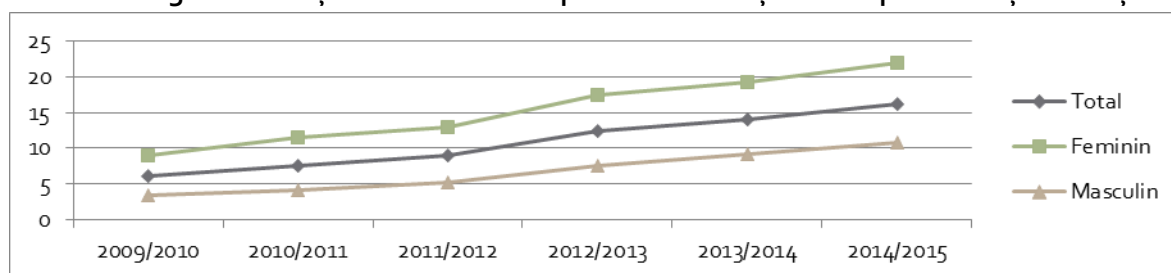
Tabel 37. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	<b>6,1</b>	<b>7,5</b>	<b>9,0</b>	<b>12,4</b>	<b>14,1</b>	<b>16,2</b>
<b>Feminin</b>	9,0	11,5	13,0	17,4	19,2	22,0
<b>Masculin</b>	3,3	4,1	5,1	7,6	9,2	10,7

Observație: În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-21 ani.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Fig. 26. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri



## II. E.2. Durata medie de frecventare a învățământului postliceal și de maiștri

La nivelul anului școlar 2014/2015, indicatorul privind durata medie de frecventare a învățământului postliceal și de maiștri a avut valoarea de 0,5 ani (raportat la durata teoretică de 3 ani a acestei rute de formare). Ratele specifice de cuprindere, pe fiecare vârstă, au crescut de la un an la altul. Mai mult de o treime dintre elevii cuprinși în acest nivel sunt din grupa de vârstă 21 ani și peste, ceea ce evidențiază că această formă de învățământ devine o opțiune din ce în ce mai atractivă pentru anumite categorii de absolvenți de liceu.

Tendința ascendentă a ratei de participare la învățământul postliceal și de maiștri a determinat, în ultimii ani, creșterea duratei de frecventare a acestei rute de formare, până la valoarea de 0,5 ani, la nivelul anului școlar 2014/2015. Pe genuri, se evidențiază o situație mai bună în cazul populației feminine. La nivelul anului școlar 2014/2015, durata medie de frecventare a populației feminine este de 0,7 ani, comparativ cu 0,3 ani, în cazul populației masculine.

**Tabel 38. Durata medie de frecventare a învățământului postliceal și de maiștri**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
<b>Total</b>	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4	0,5
<b>Feminin</b>	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7
<b>Masculin</b>	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Remarcăm faptul că, în general, ratele specifice de cuprindere cresc odată cu vârsta elevilor, la grupa de vârstă 21 ani și peste înregistrându-se cea mai amplă creștere. Se poate estima că intrarea în cadrul învățământului postliceal se face, în general, după vârsta de 20 de ani. Opțiunea pentru școlile postliceale și de maiștri la o vârstă mai mare decât cea teoretică corespunzătoare este, cel mai probabil, determinată de mai multe aspecte:

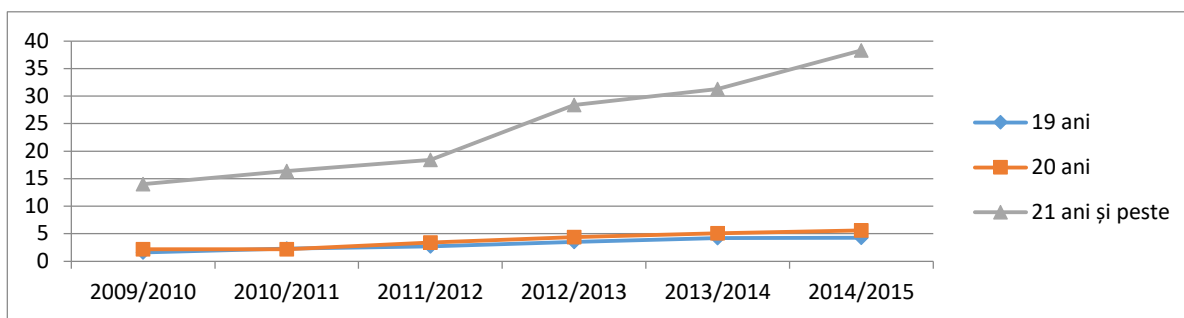
- Inserția pe piața muncii a unora dintre absolvenții de liceu a dus la conștientizarea nevoii de completare a formării profesionale, prin reîntoarcerea în sistemul de educație.
- În ultimii ani, a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, concomitent, a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior.

**Tabel 39. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal și de maiștri**

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
19 ani	<b>Total</b>	1,6	2,3	2,7	3,5	4,2	4,3
	<b>Feminin</b>	2,6	3,7	4,2	5,3	5,9	6,0
	<b>Masculin</b>	0,7	1,0	1,3	1,9	2,5	2,6
20 ani	<b>Total</b>	2,2	2,2	3,4	4,4	5,1	5,6
	<b>Feminin</b>	3,7	3,5	5,2	6,3	7,1	7,9
	<b>Masculin</b>	0,9	0,9	1,6	2,5	3,1	3,5
21 ani și peste	<b>Total</b>	14,0	16,4	18,4	28,4	31,3	38,3
	<b>Feminin</b>	20,0	23,5	26,0	39,4	42,3	51,9
	<b>Masculin</b>	8,2	9,5	11,0	18,0	20,8	25,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

**Fig. 27. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul postliceal și de maiștri**



### II. E.3. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

*Tendința descendentă din ultimii ani a valorii ratei abandonului școlar la nivelul învățământului postliceal a fost întreruptă, la nivelul anului școlar 2013/2014, când s-a înregistrat o ameliorare a situației. Ca și în cazul altor rute de formare, se păstrează diferența dintre valorile indicatorului pe genuri: mai mulți băieți decât fete abandonează studiile postliceale.*

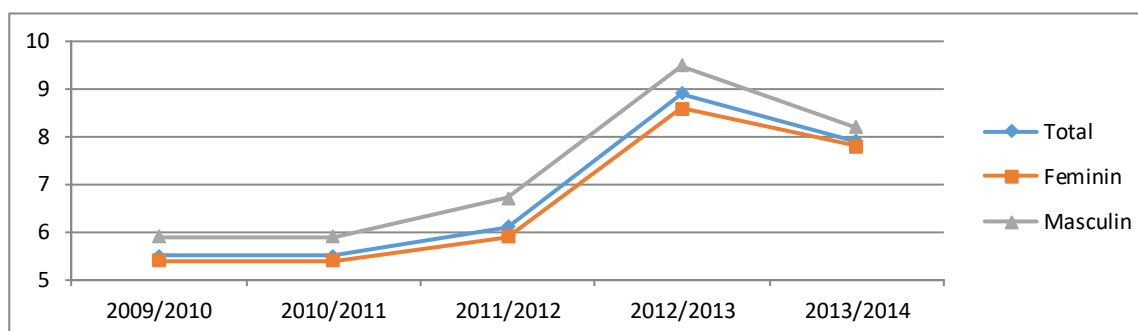
Analiza valorilor ratei abandonului școlar de la acest nivel de învățământ evidențiază o creștere semnificativă de la un an la altul, urmată de o scădere la nivelul anului 2013/2014 (7,9%). Datele pe genuri evidențiază evoluții similare, ponderea abandonului fiind ceva mai ridicată în rândul populației masculine, comparativ cu cea feminină (8,2% în cazul băieților și 7,8% în cazul fetelor la nivelul anului școlar 2013/2014).

**Tabel 40. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
<b>Total</b>	<b>5,5</b>	<b>5,5</b>	<b>6,1</b>	<b>8,9</b>	<b>7,9</b>
<b>Feminin</b>	5,4	5,4	5,9	8,6	7,8
<b>Masculin</b>	5,9	5,9	6,7	9,5	8,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

**Fig. 28. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri**



## CAPITOLUL III. REZULTATE ȘI EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

### III. A. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

#### III. A.1. Ponderea populației active (15-64 ani), pe niveluri de educație

La nivelul anului 2014 (trimestrul IV), se înregistrează o scădere a populației active cu aproximativ 740000 persoane în comparație cu anul anterior. Aproape 20% din populația activă este absolventă de învățământ superior, aproape 60% de studii medii și puțin peste 20% au nivel redus de educație. Se mențin diferențe importante, pe medii de rezidență, în defavoarea mediului rural, în special cu privire la ponderea populației active care a absolvit niveluri superioare de educație.

Potrivit rezultatelor „Ancheta forței de muncă în gospodării” (AMIGO), în ultimul trimestru al anului 2014 populația activă cuprindea 54,5% (9.172.061 persoane) din totalul de 16.835.792 persoane de 15 ani și peste, din România. Aproape 20% dintre persoanele active sunt absolvente de învățământ superior, o pondere de aproape 60% au studii medii (liceu, școală profesională, școală postliceală), iar puțin peste 20% și-au încheiat studiile numai cu niveluri reduse de educație (învățământ gimnazial, primar sau fără școală). 0,4% din totalul populației active nu a absolvit nicio formă de studii.

**Tabel 41. Populația activă din România în anul 2014, trimestrul IV, pe niveluri de educație (%)**

	Nr. persoane	Total	Superior	Postliceal	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar	Fără școală absolvită
<b>Total</b>	<b>9.172.061</b>	100	18,6	3,5	36,0	17,0	21,4	3,1	0,4
<b>15-64 ani</b>	<b>8.827.714</b>	100	19,3	3,6	37,2	17,3	20,3	2,0	0,3
<b>65 ani +</b>	<b>344.347</b>	100	2,7	1,6	4,4	9,2	49,2	31,2	1,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2014.

O pondere de 96,2% (8827714 persoane) din populația activă este reprezentată de **persoane active în vârstă de muncă (15-64 ani)**, cu următoarea distribuție: 8.553.699 persoane ocupate și 618.362 șomeri. În categoria persoanelor ocupate, cele mai scăzute rate aparțin persoanelor cu nivel redus de educație, iar cele mai ridicate, persoanelor ce au absolvit învățământul postliceal. În sens invers, în categoria șomerilor, cele mai scăzute rate aparțin absolvenților de învățământ postliceal, iar cele mai crescute rate, absolvenților de învățământ primar sau celor fără studii.

**Tabel 42. Populația activă de 15-64 ani în anul 2014, trimestrul IV, în funcție de statutul ocupațional**

	Total	Superior	Postliceal	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar	Fără școală absolvită
<b>Număr</b>								
<b>Total</b>	<b>9.172.061</b>	1.709.332	319.993	3.298.354	1.560.182	1.962.466	282.566	39.169
<b>Populație ocupată</b>	<b>8.553.699</b>	1.601.794	306.787	3.048.335	1.465.466	1.842.212	258.032	31.073
<b>Șomeri</b>	<b>618.362</b>	106.421	13.206	250.019	94.717	120.254	24.534	8.095
<b>% din total populație activă</b>								
<b>Total</b>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<b>Populație ocupată</b>	93,3	93,7	95,9	92,4	93,9	93,9	91,3	79,3
<b>Șomeri</b>	6,7	6,2	4,1	7,6	6,1	6,1	8,7	20,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2014.

Datele statistice de la nivelul 2014, trimestrul IV, evidențiază o scădere a populației active, în comparație cu anul precedent (cu aproximativ 740.000 persoane). Analiza ponderii populației active, pe niveluri de educație absolvite evidențiază **tendința de creștere ușoară a populației cu nivel crescut de educație**, concomitent cu scăderea ușoară a populației active cu niveluri reduse de educație.

- Deși ponderea populației active cu studii universitare rămâne încă sub 20%, acest indicator a înregistrat progrese constante în ultimii ani. Există discrepanțe semnificative pe medii de rezidență: numai 4,8% din populația activă rurală a absolvit studii superioare, comparativ cu 30% în urban.
- În continuare, ponderea cea mai ridicată o înregistrează persoanele cu studii liceale (37,2%).
- În ultimii ani se remarcă scăderea ponderii persoanelor active absolvente de învățământ profesional, în condițiile lipsei acestei rute de formare din structura sistemului educațional al ultimilor ani. Concomitent, a crescut ponderea populației ce nu își continuă studiile după clasa a VIII-a.
- Persoanele cu nivel scăzut de educație (nivel gimnazial, primar sau fără studii) continuă să înregistreze o proporție importantă la nivelul populației active: în grupa de vârstă 15-64 ani, o persoană din cinci are în prezent un nivel foarte redus al studiilor, cu șanse mici de a presta o activitate lucrativă calificată și de a avea un loc de muncă stabil.

**Tabel 43. Ponderea populației active (15-64 ani), pe niveluri de educație, medii de rezidență și genuri**

		2009	2010	2011	2012	2013	2014
		<b>Număr</b>					
<b>Populația activă</b>	<b>Total</b>	<b>9.350.269</b>	<b>9.389.206</b>	<b>9.410.745</b>	<b>9.533.433</b>	<b>9.564.124</b>	<b>8.827.714</b>
	Urban	5.428.207	5.557.226	5.507.021	5.498.999	5.553.332	5.049.320
	Rural	3.922.062	3.831.979	3.903.724	4.034.434	4.010.792	3.778.394
	Masculin	5.235.478	5.274.638	5.279.628	5.372.718	5.408.427	5.052.186
	Feminin	4.114.791	4.114.568	4.131.117	4.160.715	4.155.698	3.775.527
		<b>% din total populație activă</b>					
<b>Superior</b>	<b>Total</b>	<b>16,4</b>	<b>17,5</b>	<b>18,8</b>	<b>18,7</b>	<b>19,0</b>	<b>19,3</b>
	Urban	25,4	26,5	28,4	28,6	29,1	30,1
	Rural	4,0	4,4	5,1	5,2	5,1	4,8
	Masculin	14,2	15,1	16,3	16,4	16,5	16,9
	Feminin	19,2	20,7	21,9	21,7	22,3	22,5
<b>Postliceal</b>	<b>Total</b>	<b>4,2</b>	<b>4,1</b>	<b>3,9</b>	<b>3,8</b>	<b>3,6</b>	<b>18,5</b>
	Urban	6,0	5,8	5,4	5,5	4,9	*
	Rural	1,6	1,5	1,6	1,6	1,8	*
	Masculin	3,6	3,5	3,3	3,3	2,8	15,8
	Feminin	5,0	4,9	4,5	4,6	4,6	21,2
<b>Liceal (inclusiv tr. I)</b>	<b>Total</b>	<b>33,9</b>	<b>34,1</b>	<b>35,3</b>	<b>35,3</b>	<b>36,2</b>	<b>37,2</b>
	Urban	39,6	39,8	40,6	40,3	40,7	41,0
	Rural	26,0	25,9	27,9	28,5	30,1	32,0
	Masculin	31,7	31,9	34,0	33,4	34,2	35,7
	Feminin	36,8	36,9	37,0	37,8	38,9	39,1
<b>Profesional</b>	<b>Total</b>	<b>24,3</b>	<b>23,1</b>	<b>21,7</b>	<b>22,1</b>	<b>21,8</b>	<b>17,3</b>
	Urban	21,2	19,7	18,3	18,3	17,7	14,3
	Rural	28,6	28,2	26,5	27,4	27,4	21,3
	Masculin	30,8	29,2	26,6	27,6	27,6	21,8
	Feminin	16,1	15,4	15,4	15,0	14,2	11,3
<b>Gimnazial</b>	<b>Total</b>	<b>18,0</b>	<b>18,1</b>	<b>17,9</b>	<b>17,7</b>	<b>17,2</b>	<b>20,3</b>
	Urban	6,7	7,0	6,4	6,4	6,7	20,5

	Rural	33,5	34,1	34,2	33,1	31,8	20,1
	Masculin	16,7	17,2	17,1	16,9	16,7	20,5
	Feminin	19,5	19,2	18,9	18,7	17,9	20,1
<b>Primar sau fără școală</b>	<b>Total</b>	<b>3,3</b>	<b>3,1</b>	<b>2,5</b>	<b>2,3</b>	<b>2,2</b>	<b>*</b>
	Urban	1,3	1,2	1,0	1,0	0,9	*
	Rural	6,0	5,9	4,7	4,2	3,9	*
	Masculin	3,2	3,2	2,7	2,4	2,3	*
	Feminin	3,4	2,9	2,3	2,3	2,1	*

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2009-2014.

\* Date nefiababile, datorită numărului redus de cazuri observate.

Din totalul populației active, 664.359 sunt **persoane tinere de 15-24 ani** (7,2% din totalul populației active în vârstă de muncă). Dintre aceștia, puțin peste 10% sunt tineri absolvenți de învățământ superior, 57,4% au studii medii (postliceale, liceale, profesionale) și 32,3% au un nivel scăzut de educație (gimnaziu, primar sau fără educație). Structura pe niveluri de educație a persoanelor active în vârstă de 15-24 ani evidențiază diferențe semnificative între medii de rezidență: dacă în mediul urban procentajul persoanelor cu studii superioare reprezintă peste 20% din populația respectivă, în mediul rural ponderea acestora este de numai 3,8%; datele reflectă un nivel redus de participare la învățământul superior a populației tinere rurale, la vârsta teoretică corespunzătoare acestui nivel de studii. Un sfert din populația activă de 15-24 ani (24,1%) se află în situația de șomaj.

**Tabel 44. Structura populației active în vârstă de 15-24 ani în anul 2014, pe niveluri de educație, medii de rezidență și genuri**

	TOTAL	% total	Universitar	Postliceal	Liceal (incl. tr. I)	Profesional	Gimnazial	Primar sau fără școală
<b>Total</b>	<b>664.359</b>	<b>100</b>	<b>10,3</b>	<b>1,6</b>	<b>46,8</b>	<b>9,0</b>	<b>28,3</b>	<b>3,6</b>
Urban	263.992	100	20,3	*	54,2	5,1	16,0	2,8
Rural	400.368	100	3,8	*	42,0	11,6	36,4	4,6
Masculin	400.465	100	7,8	*	45,5	11,9	30,5	3,2
Feminin	263.894	100	14,2	*	48,9	4,5	24,8	4,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2015.

\* Date nefiababile, datorită numărului redus de cazuri observate.

### III. A.2. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație

*La nivelul trimestrului IV al anului 2014, rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani a avut valoarea de 60,8%, în ușoară creștere față de aceeași perioadă a anului anterior. Rata de ocupare scade odată cu scăderea nivelului de educație al populației. Se mențin diferențe pe medii de rezidență: rata de ocupare este mai ridicată în mediul rural decât în urban, pentru populația cu niveluri mai reduse de educație și mai redusă pentru populația cu niveluri superioare de educație. De asemenea, ponderea bărbaților în rândul populației ocupate este semnificativ mari mare, în comparație cu cea a femeilor.*

La nivelul populației României, șase din zece persoane cu vârste cuprinse între 15-64 de ani (60,8%) se regăsesc în categoria persoanelor ocupate. Ratele de ocupare a populației pe niveluri de educație au crescut ușor, în comparație cu anul anterior. Cu cât nivelul de educație crește, cu atât crește și gradul de ocupare a populației respective. Astfel, în trimestrul IV din 2014, peste 80% dintre persoanele cu studii superioare erau persoane ocupate, în timp ce numai aproape 30% dintre persoanele absolvente de învățământ primar sau fără școală aveau statut de populație ocupată.

Tabel 45. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani\*\*, pe niveluri de educație, medii de rezidență și genuri

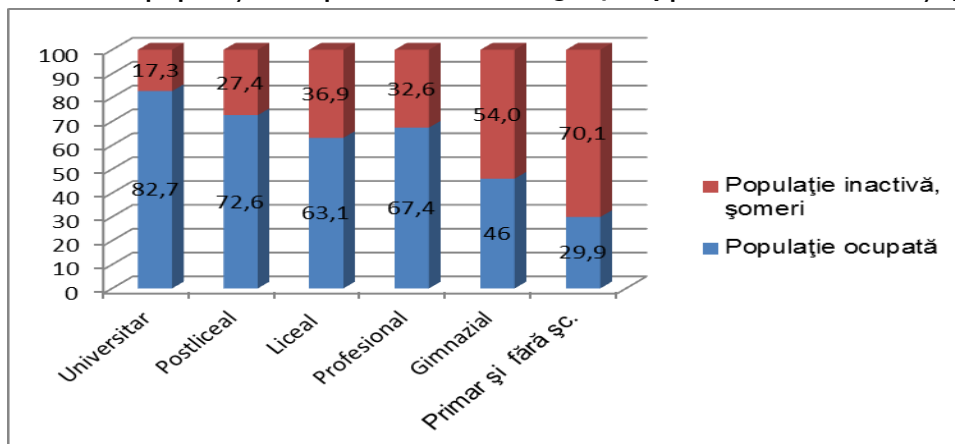
		2009 (trim. IV)	2010 (trim. IV)	2011 (trim. IV)	2012 (trim. IV)	2013 (trim. IV)	2014 (trim. IV)
<b>Număr de persoane</b>							
<b>Populația ocupată 15-64 ani</b>	<b>Total</b>	<b>8.619.204</b>	<b>8.675.809</b>	<b>8.660.070</b>	<b>8.849.881</b>	<b>8.846.697</b>	<b>8.209.499</b>
	Urban	4.945.853	5.054.473	5.001.371	5.027.447	5.060.603	4.663.575
	Rural	3.673.351	3.621.338	3.658.699	3.822.434	3.786.095	3.545.924
	Masculin	4.795.299	4.841.031	4.831.034	4.973.796	4.977.304	4.680.045
	Feminin	3.823.905	3.834.778	3.829.036	3.876.085	3.869.392	3.529.453
<b>% din total populație</b>							
<b>Populația ocupată</b>	<b>Total</b>	<b>57,4</b>	<b>57,9</b>	<b>57,9</b>	<b>59,3</b>	<b>59,5</b>	<b>60,8</b>
	Urban	56,4	57,9	57,8	58,5	59,2	60,9
	Rural	58,8	57,8	58,2	60,5	59,8	60,8
	Masculin	64,0	64,7	64,8	66,8	67,0	68,8
	Feminin	50,8	51,0	51,1	51,9	51,9	52,7
<b>Universitar</b>	<b>Total</b>	<b>82,1</b>	<b>81,5</b>	<b>81,8</b>	<b>80,6</b>	<b>80,8</b>	<b>82,7</b>
	Urban	82,8	82,5	82,6	80,9	81,3	83,3
	Rural	76,3	74,2	75,5	78,2	77,5	78,1
	Masculin	83,4	83,1	84,2	83,5	83,6	85,6
	Feminin	80,9	80,2	79,6	78,0	78,3	80,0
<b>Postliceal</b>	<b>Total</b>	<b>69,5</b>	<b>70,0</b>	<b>69,6</b>	<b>69,4</b>	<b>68,1</b>	<b>72,6</b>
	Urban	69,2	69,6	69,0	68,4	67,6	72,6
	Rural	71,0	72,0	72,3	74,0	70,2	72,2
	Masculin	68,6	69,6	68,6	68,7	69,5	71,6
	Feminin	70,3	70,3	70,5	70,0	68,4	73,2
<b>Liceal (inclusiv tr. I)</b>	<b>Total</b>	<b>58,4</b>	<b>59,6</b>	<b>60,4</b>	<b>61,1</b>	<b>61,6</b>	<b>63,1</b>
	Urban	56,3	58,9	59,0	59,8	60,9	61,5
	Rural	63,3	61,3	63,6	63,6	63,5	65,9
	Masculin	64,9	66,8	68,7	70,4	71,0	72,6
	Feminin	52,8	53,3	53,0	53,1	53,7	54,3
<b>Profesional</b>	<b>Total</b>	<b>63,4</b>	<b>63,1</b>	<b>61,8</b>	<b>64,0</b>	<b>63,9</b>	<b>67,4</b>
	Urban	58,7	57,8	55,5	57,0	57,7	62,2
	Rural	68,9	68,9	68,8	71,4	70,2	72,7
	Masculin	70,5	70,1	68,7	71,7	71,0	73,8
	Feminin	51,0	50,8	50,6	51,0	51,2	55,1
<b>Gimnazial</b>	<b>Total</b>	<b>41,9</b>	<b>41,8</b>	<b>41,5</b>	<b>43,6</b>	<b>43,3</b>	<b>46,0</b>
	Urban	23,8	24,6	22,9	24,4	25,8	30,2
	Rural	51,6	50,9	50,8	53,3	52,3	54,2
	Masculin	48,7	48,9	48,2	50,8	51,4	55,3
	Feminin	36,4	36,0	36,0	37,7	36,6	37,8
<b>Primar și fără școală</b>	<b>Total</b>	<b>35,8</b>	<b>36,4</b>	<b>31,3</b>	<b>31,9</b>	<b>30,8</b>	<b>29,9</b>
	Urban	20,9	25,6	22,1	19,7	22,0	19,7
	Rural	42,3	40,7	35,0	37,2	35,8	34,9
	Masculin	41,3	44,7	36,8	35,8	35,6	37,3
	Feminin	31,4	29,3	26,4	28,3	26,4	23,8

\* Date nefiabile, datorită numărului redus de cazuri observate.

\*\* Exclusiv persoanele plecate în străinătate pentru o perioadă nedeterminată.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS – Forța de muncă în România, Ocupare și Șomaj, 2009-2015.

Fig. 29. Ponderea populației ocupate în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație, în 2014



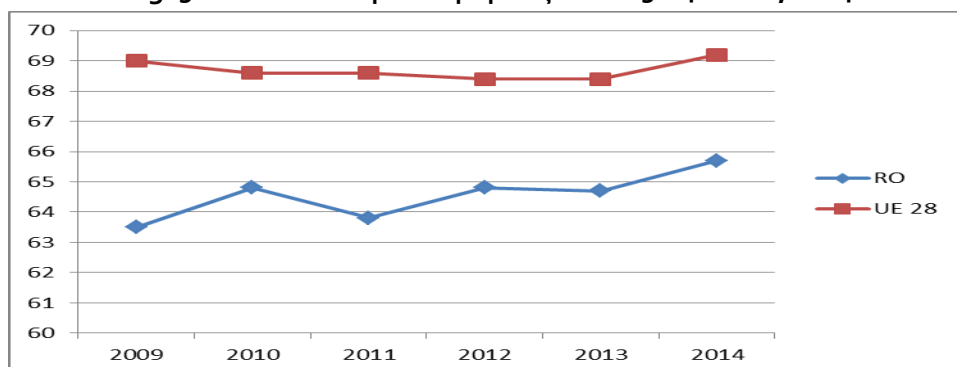
Distribuția datelor pe medii de rezidență a populației ocupate evidențiază diferențe ale structurii populației ocupate.

- Cu cât nivelul de educație a populației crește, cu atât diferențele pe medii de rezidență se reduc.
- Ratele de ocupare a populației cu niveluri mai reduse de educație sunt mai ridicate în rural, față de urban. De exemplu, la nivelul lui 2014, pentru populația cu nivel gimnazial de educație, diferența ajunge la aproape 25 p.p. în favoarea mediului rural, situație determinată de posibilitățile de ocupare mai ample ale acestei categorii în rural (în mediul rural există o pondere importantă de lucrători în agricultură cu un nivel scăzut de calificare sau fără o calificare).
- Rata de ocupare a absolvenților de învățământ superior este mai scăzută în rural decât în urban, în contextul în care ponderi mult mai reduse de tineri din rural sunt absolvenți de învățământ superior.

Pe genuri, diferențele sunt semnificative: 68,8% din totalul bărbaților de 15-64 ani desfășoară activități economice, în comparație cu numai 52,7% din totalul femeilor de 15-64 ani.

La nivelul anului 2014, rata de ocupare a populației de 20-64 ani a avut valoarea de 69,2% la nivel european și de 65,7% în România. Valorile cele mai mari ale ratelor de ocupare s-au înregistrat în țările nordice, Germania, Marea Britanie, Austria, Republica Cehă (peste 70%), iar cele mai scăzute, în Grecia, Croația, Spania, Italia (sub 60%). (Sursa: EUROSTAT 2015)

Fig. 30. Rata de ocupare a populației de 15-64 de ani, 2014



Sursa: EUROSTAT, 2015.

### III. A.3. Rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 de ani, pe niveluri de educație

Rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 ani a scăzut în ultimii doi ani, până la valoarea de 22,4%, în trimestrul IV al anului 2014. De două ori mai mulți tineri din mediul rural desfășoară activități



*aducătoare de venituri, comparativ cu tinerii din mediul urban. Băieții au o rată de ocupare semnificativ mai ridicată, în comparație cu fetele (26,8% față de 17,7%). Cele mai ridicate rate de ocupare se constată în cazul tinerilor cu studii postliceale și profesionale, iar cele mai mici, în cazul tinerilor cu niveluri reduse de educație.*

Acest indicator este calculat prin raportarea populației ocupate de 15-24 de ani la populația totală din această grupă de vârstă, care cuprinde atât persoane active sau inactive de pe piața muncii, dar și tineri elevi și studenți cuprinși în sistemul de învățământ. În ultimii doi ani, a scăzut ușor rata de ocupare a populației tinere, raportată la totalul populației din această grupă de vârstă. Analiza valorii indicatorului oferă informații relevante, din perspectiva absorbției acestora pe piața forței de muncă. Astfel, aproape un sfert din populația activă de 15-24 de ani are statut de populație ocupată, valoare în ușoară scădere comparativ cu anul anterior.

**Tabel 46. Rata de ocupare\*\* a tinerilor în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație, medii de rezidență și genuri**

		2009	2010	2011	2012	2013	2014
<b>Număr de persoane</b>							
<b>Populația ocupată 15-24 ani</b>	<b>Total</b>	<b>714.874</b>	<b>660.435</b>	<b>651.193</b>	<b>616.941</b>	<b>580.183</b>	<b>504.044</b>
	Urban	291.124	269.296	251.557	227.254	207.662	177.694
	Rural	423.750	391.139	399.636	389.687	372.521	326.350
	Masculin	413.315	387.445	383.167	371.763	353.031	311.123
	Feminin	301.559	272.990	268.026	245.178	227.152	192.921
<b>% din total populație de 15-24 ani</b>							
<b>Total</b>	<b>Total</b>	<b>23,5</b>	<b>22,5</b>	<b>23,1</b>	<b>23,1</b>	<b>22,8</b>	<b>22,4</b>
	Urban	17,3	17,0	16,9	16,4	16,2	15,5
	Rural	31,0	29,1	30,1	30,3	29,6	29,6
	Masculin	26,6	25,9	26,6	27,3	27,2	26,8
	Feminin	20,2	19,0	19,4	18,8	18,3	17,7
<b>Universitar</b>	<b>Total</b>	<b>53,7</b>	<b>38,2</b>	<b>42,4</b>	<b>37,1</b>	<b>35,9</b>	<b>35,8</b>
	Urban	54,8	38,2	42,9	34,3	32,3	35,7
	Rural	49,3	38,2	41,1	47,0	49,1	36,5
	Masculin	55,3	42,9	44,7	37,5	36,6	36,7
	Feminin	52,9	34,8	41,0	36,8	35,4	35,2
<b>Postliceal</b>	<b>Total</b>	<b>56,5</b>	<b>63,3</b>	<b>57,5</b>	<b>73,1</b>	<b>63,0</b>	<b>53,5</b>
	Urban	57,9	65,2	60,8	80,9	65,2	58,0
	Rural	53,2	59,3	54,9	65,9	60,6	50,1
	Masculin	48,1	70,0	56,4	77,6	79,9	44,5
	Feminin	59,6	59,9	58,5	70,5	52,5	55,8
<b>Liceal (inclusiv tr. I)</b>	<b>Total</b>	<b>22,3</b>	<b>22,4</b>	<b>23,2</b>	<b>23,5</b>	<b>24,7</b>	<b>26,0</b>
	Urban	17,4	19,1	18,2	17,8	18,7	18,6
	Rural	34,0	29,6	33,1	33,3	33,7	37,1
	Masculin	24,7	24,8	28,0	28,9	30,0	31,0
	Feminin	19,8	20,0	18,5	18,5	19,7	20,9
<b>Profesional</b>	<b>Total</b>	<b>52,3</b>	<b>49,5</b>	<b>52,1</b>	<b>52,6</b>	<b>54,6</b>	<b>70,4</b>
	Urban	46,1	39,2	46,8	49,1	50,5	50,3
	Rural	56,0	55,5	55,4	54,6	56,8	77,1
	Masculin	57,5	54,6	58,6	58,6	60,6	76,3

	Feminin	43,5	41,2	42,2	41,5	43,1	52,3
<b>Gimnazial</b>	<b>Total</b>	<b>14,4</b>	<b>15,1</b>	<b>15,4</b>	<b>16,7</b>	<b>15,6</b>	<b>15,1</b>
	Urban	4,6	5,2	3,7	5,8	5,2	6,2
	Rural	22,5	23,1	24,1	24,6	23,4	22,1
	Masculin	16,9	18,0	17,4	19,8	19,0	18,6
	Feminin	11,9	12,0	13,4	13,2	12,0	11,4
<b>Primar și fără școală</b>	<b>Total</b>	<b>20,5</b>	<b>*</b>	<b>15,0</b>	<b>13,6</b>	<b>10,8</b>	<b>12,3</b>
	Urban	9,0	*	8,2	6,1	5,4	7,2
	Rural	28,1	*	18,5	17,8	13,5	14,8
	Masculin	21,4	*	18,2	15,0	10,7	15,1
	Feminin	19,3	*	11,0	12,1	11,1	9,5

\* Date nefiabile.

\*\* Exclusiv persoanele plecate în străinătate pentru o perioadă nedeterminată.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS – Forța de muncă în România, Ocupare și Șomaj, 2009-2015.

Analiza valorilor indicatorului, după criteriile mediu de rezidență, gen și nivel de educație, relevă următoarea situație, la nivelul trimestrului IV al anului 2014:

- Aproape 30% din populația activă tânără din rural desfășoară activități aducătoare de venituri, în comparație cu numai 15,5% în urban.
- Gradul de ocupare este mai mare în mediul rural, în cazul tuturor nivelurilor de educație, cu excepția învățământului postliceal.
- Mai mulți tineri băieți sunt cuprinși în rândul populației ocupate, în comparație cu fetele (26,8% față de 17,7%).
- Cele mai mari rate de ocupare se constată în cazul tinerilor cu studii postliceale și profesionale (53,3% dintre tinerii absolvenți de învățământ postliceal și 70,4% dintre tinerii absolvenți de învățământ profesional au un loc de muncă), iar cele mai mici, în cazul tinerilor cu niveluri reduse de educație (absolvenți de învățământ gimnazial, primar sau fără școală).

#### III. A.4. Rata șomajului la tinerii cu vârsta cuprinsă între 15-24 de ani

*La nivelul trimestrului IV 2014, aproape o pătrime dintre tinerii de 15-24 ani erau șomeri. Rata șomajului se menține la valori comparabile cu anul trecut. În mediul urban, sunt înregistrați aproape de două ori mai mulți șomeri, în comparație cu mediul rural. Un procent mai mare din rândul fetelor de 15-24 ani sunt în situația de șomaj, față de băieții din aceeași grupă de vârstă.*

Rata șomajului măsoară ponderea șomerilor din totalul populației active, reprezentând complementarul populației ocupate în această categorie de populație.

În rândul populației active, cea mai ridicată rată a șomajului se înregistrează la tinerii din grupa de vârstă 15-24 ani. În trimestrul IV al anului 2014, valoarea indicatorului a fost de 24,1%, comparabilă cu cea din anul anterior. Față de anul anterior, a scăzut ponderea tinerilor șomeri absolvenți de învățământ superior și a crescut ponderea tinerilor șomeri absolvenți de școală postliceală. Pe **medii de rezidență**, rata șomajului este de aproape două ori mai ridicată în mediul urban, în comparative cu mediul rural (32,7% urban față de 18,5% rural).

**Tabel 47. Șomajul la tinerii cu vârsta cuprinsă între 15-24 de ani, pe niveluri de educație absolvite**

		2009	2010	2011	2012	2013	2014
<b>Număr de persoane</b>							
<b>Șomeri 15-24 ani</b>	<b>Total</b>	<b>178.903</b>	<b>195.127</b>	<b>221.712</b>	<b>181.560</b>	<b>186.710</b>	<b>160.315</b>
	Urban	109.887	122.365	135.932	104.475	102.590	86.297

	Rural	69.016	72.762	85.780	77.085	84.118	74.018
	Masculin	105.638	115.392	127.702	104.111	107.645	89.343
	Feminin	73.265	79.735	94.010	77.449	79.065	70.973
<b>% din total populație activă de 15-24 ani</b>							
<b>Total</b>	<b>Total</b>	<b>20,0</b>	<b>22,8</b>	<b>25,4</b>	<b>22,7</b>	<b>24,3</b>	<b>24,1</b>
	Urban	27,4	31,2	35,1	31,5	33,1	32,7
	Rural	14,0	15,7	17,7	16,5	18,4	18,5
	Masculin	20,4	22,9	25,0	21,9	23,4	22,3
	Feminin	19,5	22,6	26,0	24,0	25,8	26,9
<b>Universitar</b>	<b>Total</b>	<b>26,2</b>	<b>35,0</b>	<b>34,4</b>	<b>28,7</b>	<b>37,5</b>	<b>34,8</b>
	Urban	25,5	35,0	33,9	31,4	39,7	33,8
	Rural	29,3	34,9	35,9	20,6	31,5	38,1
	Masculin	23,7	29,8	26,6	25,4	37,8	34,8
	Feminin	27,6	38,9	38,9	30,9	37,3	34,7
<b>Postliceal</b>	<b>Total</b>	<b>10,5</b>	<b>*</b>	<b>*</b>	<b>10,3</b>	<b>28,7</b>	<b>35,7</b>
	Urban	3,5	*	*	13,3	25,7	30,1
	Rural	24,8	*	*	6,6	32,0	34,3
	Masculin	27,3	*	*	0,0	3,9	*
	Feminin	4,1	*	*	15,7	42,6	*
<b>Liceal (inclusiv tr. I)</b>	<b>Total</b>	<b>23,1</b>	<b>24,4</b>	<b>28,3</b>	<b>28,0</b>	<b>28,1</b>	<b>26,3</b>
	Urban	28,0	26,7	33,5	31,6	31,4	30,7
	Rural	16,1	20,8	21,7	24,5	25,1	22,6
	Masculin	23,8	24,8	27,1	26,2	26,1	24,5
	Feminin	22,2	24,0	30,0	30,5	30,8	28,9
<b>Profesional</b>	<b>Total</b>	<b>20,3</b>	<b>25,2</b>	<b>22,5</b>	<b>18,8</b>	<b>16,2</b>	<b>12,0</b>
	Urban	27,2	40,2	33,5	30,3	24,3	*
	Rural	16,4	16,7	14,9	11,8	11,8	*
	Masculin	19,9	24,9	23,4	18,5	17,9	*
	Feminin	21,1	13,0	20,4	19,4	11,0	*
<b>Gimnazial</b>	<b>Total</b>	<b>13,6</b>	<b>15,5</b>	<b>18,3</b>	<b>13,8</b>	<b>15,7</b>	<b>17,7</b>
	Urban	31,8	37,6	48,9	29,7	37,0	34,8
	Rural	9,5	9,7	12,5	10,4	10,7	12,7
	Masculin	14,5	18,1	21,9	15,2	16,6	19,0
	Feminin	12,2	11,2	12,8	11,3	14,1	15,3
<b>Primar și fără școală</b>	<b>Total</b>	<b>15,9</b>	<b>*</b>	<b>*</b>	<b>30,1</b>	<b>40,2</b>	<b>37,3</b>
	Urban	43,0	*	*	59,2	63,2	54,1
	Rural	7,7	*	*	19,2	33,9	30,7
	Masculin	24,8	*	*	39,8	54,5	*
	Feminin	1,4	*	*	10,3	15,1	*

\* Date nefiabile.

Pe **niveluri de educație**, se observă că șomajul afectează, în măsură comparabilă, atât pe tinerii care au studii superioare, cât și pe cei cu studii medii sau cu nivel scăzut de educație. De exemplu, în cazul tinerilor cu studii superioare, 34,8% dintre aceștia sunt în căutarea unui loc de muncă, în comparație cu 26,3% tineri cu studii liceale și 37,3% tineri absolvenți de învățământ primar sau fără studii. O pondere redusă a șomajului se înregistrează în rândul absolvenților de gimnaziu, o mare parte dintre aceștia desfășurând activități agricole.

### III. B. Rezultatele elevilor din învățământul primar și gimnazial la evaluările naționale

#### III. B.1. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

Indicatorul se calculează ca raport între numărul total de absolvenți ai clasei a VIII-a, de la nivelul unui an școlar și numărul persoanelor de vârstă standard, la final de gimnaziu. Datele INS disponibile fac referire la finalul anului școlar 2013/2014.

După anul 2010/2011 – când au finalizat clasa a VIII-a cele două cohorte de elevi ce au avut debutul școlar simultan la 6 ani și 7 ani (în 2003/2004) – rata de absolvire a învățământului gimnazial a înregistrat valori aproximativ similare, în ultimii trei ani școlari. La nivelul anului 2013/2014, o pondere de 83,7% dintre copiii care au împlinit 15 ani în 2014 au absolvit clasa a VIII-a.

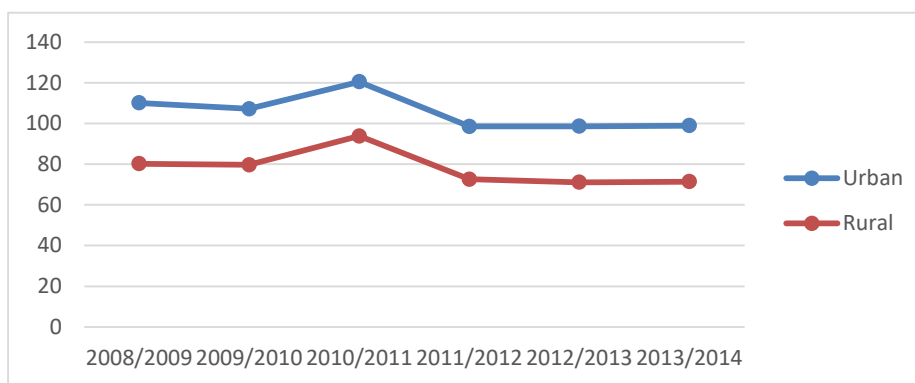
**Tabel 48. Rata de absolvire a învățământului gimnazial**

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
Total	94,0	92,4	106,1	84,4	83,4	83,7
Urban	110,1	107,2	120,5	98,5	98,6	98,9
Rural	80,2	79,7	93,8	72,6	71,1	71,4
Feminin	95,0	92,9	107,5	84,2	83,8	84,6
Masculin	93,0	91,8	104,7	84,6	83,0	82,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2014.

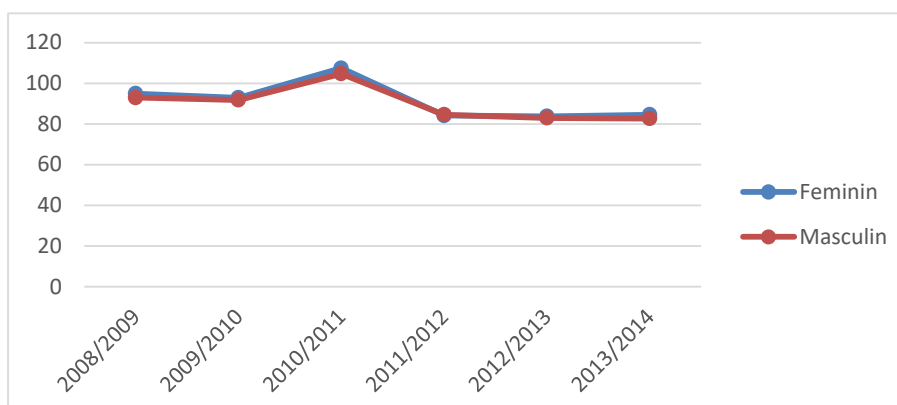
Pe medii de rezidență, rata de absolvire este constant mai ridicată în mediul urban, în comparație cu ruralul. Acest fapt este determinat, în primul rând de situațiile de abandon școlar, mai frecvente în rural, dar și de alte aspecte, precum migrarea unora dintre elevii din rural la școli din urban, către finalul gimnaziului (ca o opțiune pentru o educație de o calitate mai ridicată, ce oferă șanse mai mari pentru continuarea educației în învățământul liceal).

**Fig. 31. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe medii de rezidență**



Diferențele pe genuri sunt relativ ne semnificative; fetele prezentând, însă, un ușor avantaj, în raport cu băieții.

**Fig. 32. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe genuri**



### III. B.2. Rezultatele elevilor la evaluarea națională de la clasa a VIII-a

Rezultatele obținute la evaluarea națională din anul 2015 evidențiază o evoluție ascendentă, atât în ceea ce privește ponderea de promovare în rândul participanților, cât și în ceea ce privește scorurile medii obținute. În 2015, procentajul de promovare a examenului EN VIII a crescut cu peste opt puncte procentuale în comparație cu anul școlar anterior, până la valoarea de 79,4%. Există diferențe de promovabilitate semnificative pe genuri, în favoarea fetelor.

**Tabel 49. Numărul absolvenților de clasa a VIII-a prezenți și promovați la evaluarea națională EN VIII, 2014 și 2015**

	Prezenți	Promovați	Rata de promovare	Media generală
<b>2014</b>				
<b>Total</b>	160.011	113.721	71,1%	7,37
<b>Feminin</b>	81.652	62.788	76,9%	7,70
<b>Masculin</b>	78.359	50.933	65,0%	7,20
<b>2015</b>				
<b>Total</b>	158.588	125.852	79,4%	7,56
<b>Feminin</b>	81.374	68.756	84,5%	7,69
<b>Masculin</b>	77.214	57.096	73,9%	7,41

Sursa: Centrul Național de Evaluare și Examinare.

În ceea ce privește scorul mediu la nivel național, s-au înregistrat creșteri, în comparație cu anul anterior, media generală fiind de 7,56 în anul 2015, față de 7,37 în anul 2014.

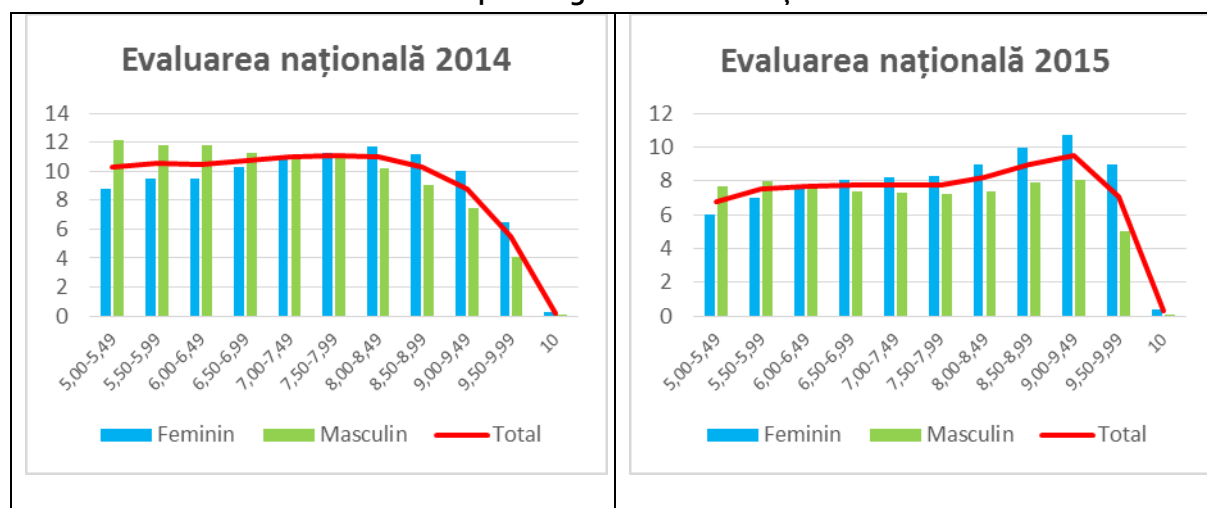
Pe categorii de medii obținute, se constată, la nivelul anului 2014/2015, o scădere a ponderii elevilor care au obținut medii către minimul grilei de notare, concomitent cu creșterea ponderii elevilor care au obținut medii către maximul grilei de notare. Și din acest punct de vedere, există diferențe semnificative pe genuri: fetele au obținut în ponderi mai ridicate note mai mari, în timp ce băieții s-au situat în ponderi mai ridicate către intervalul inferior al scalei de notare.

**Tabel 50. Distribuția elevilor promovați la evaluarea națională EN VIII 2015, pe categorii de medii obținute**

Media obținută la evaluarea națională	Nr. elevi			% în total elevi		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
10	457	350	107	0,3%	0,4%	0,1%
9,50-9,99	11.182	7.339	3.843	7,1%	9,0%	5,0%
9,00-9,49	15.004	8.723	6.281	9,5%	10,7%	8,1%
8,50-8,99	14.283	8.155	6.128	9,0%	10,0%	7,9%
8,00-8,49	13.029	7.286	5.743	8,2%	9,0%	7,4%
7,50-7,99	12.340	6.753	5.587	7,8%	8,3%	7,2%
7,00-7,49	12.304	6.671	5.633	7,8%	8,2%	7,3%
6,50-6,99	12.336	6.619	5.717	7,8%	8,1%	7,4%
6,00-6,49	12.234	6.276	5.958	7,7%	7,7%	7,7%
5,50-5,99	11.836	5.681	6.155	7,5%	7,0%	8,0%
5,00-5,49	10.847	4.903	5.944	6,8%	6,0%	7,7%
<b>Total elevi promovați</b>	125.852	68.756	57.096	79,4%	84,5%	73,9%
<b>Media generală</b>				7,56	7,69	7,41

Sursa: Centrul Național de Evaluare și Examinare.

Fig. 33. Distribuția elevilor promovați la evaluarea națională EN VIII 2014 și 2015, pe categorii de medii obținute



O evaluare comparativă, la nivelul județelor, evidențiază situații asemănătoare, în comparație cu anul anterior.

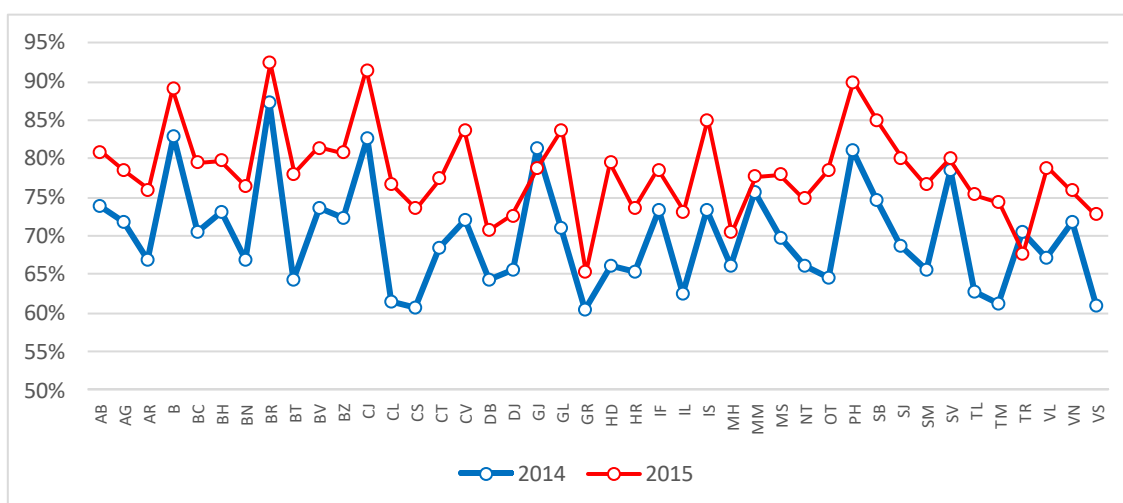
Tabel 51. Rata de promovare a evaluării naționale EN VIII 2014 și 2015, pe județe și genuri (%)

	Evaluare națională 2014			Evaluare națională 2015		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
<b>Total participanți</b>	<b>160.011</b>	<b>81.652</b>	<b>78.359</b>	158.588	81.374	77.214
<b>Procent mediu de promovare pe țară</b>	<b>71,1%</b>	<b>76,9%</b>	<b>65,0%</b>	79,4%	84,5%	73,9%
AB	73,9%	79,3%	68,4%	80,9%	87,3%	74,9%
AG	71,7%	79,2%	64,4%	78,5%	84,7%	72,3%
AR	66,8%	72,6%	60,7%	76,0%	81,9%	70,2%
B	82,9%	86,5%	79,3%	89,0%	91,7%	86,4%
BC	70,4%	76,3%	63,7%	79,5%	84,5%	73,7%
BH	73,1%	79,3%	66,9%	79,8%	85,2%	74,4%
BN	66,8%	74,6%	58,6%	76,4%	83,1%	68,9%
BR	87,3%	90,6%	83,7%	92,4%	93,6%	91,0%
BT	64,3%	71,2%	56,8%	78,1%	82,8%	72,8%
BV	73,5%	77,6%	69,4%	81,4%	83,8%	78,8%
BZ	72,2%	78,0%	66,0%	80,8%	85,9%	75,6%
CJ	82,7%	87,5%	77,4%	91,5%	93,6%	89,1%
CL	61,6%	69,1%	54,0%	76,6%	81,8%	70,8%
CS	60,8%	69,1%	52,4%	73,5%	81,4%	65,7%
CT	68,4%	74,1%	62,5%	77,4%	82,1%	72,6%
CV	72,0%	78,1%	65,1%	83,7%	87,9%	79,0%
DB	64,4%	71,5%	57,2%	70,7%	77,7%	63,3%
DJ	65,5%	73,9%	57,4%	72,7%	79,8%	65,6%
GJ	81,3%	85,9%	76,7%	78,9%	85,4%	72,5%
GL	71,1%	76,6%	65,1%	83,7%	88,1%	78,5%
GR	60,4%	67,6%	53,3%	65,3%	73,0%	58,0%
HD	66,0%	72,2%	59,2%	79,5%	83,9%	74,4%
HR	65,3%	71,9%	58,6%	73,6%	80,5%	66,4%

IF	73,3%	77,3%	69,1%	78,6%	83,6%	73,2%
IL	62,6%	69,8%	54,5%	73,2%	79,8%	66,2%
IS	73,3%	76,1%	70,1%	85,1%	89,2%	80,1%
MH	66,2%	74,1%	58,8%	70,4%	78,5%	62,1%
MM	75,8%	80,4%	71,0%	77,7%	83,9%	71,0%
MS	69,7%	75,4%	63,8%	78,0%	83,4%	72,5%
NT	66,2%	73,9%	58,6%	74,8%	81,9%	67,4%
OT	64,6%	71,2%	57,6%	78,5%	83,0%	73,7%
PH	81,2%	85,6%	76,6%	89,9%	92,8%	86,8%
SB	74,6%	77,5%	71,4%	84,9%	87,7%	81,6%
SJ	68,6%	75,8%	61,4%	80,1%	85,0%	75,1%
SM	65,5%	72,7%	57,7%	76,7%	82,1%	71,1%
SV	78,5%	85,2%	71,7%	80,0%	85,6%	74,2%
TL	62,8%	68,7%	56,1%	75,3%	79,7%	70,4%
TM	61,3%	66,8%	55,5%	74,3%	79,4%	69,1%
TR	70,4%	78,5%	62,4%	67,8%	77,8%	58,2%
VL	67,2%	72,8%	61,4%	78,8%	83,4%	74,0%
VN	71,7%	78,2%	64,6%	75,9%	83,4%	67,8%
VS	60,9%	67,4%	53,9%	72,8%	76,5%	68,3%

Sursa: Centrul Național de Evaluare și Examinare.

Fig. 34. Rata de promovare a evaluării naționale EN VIII 2014 și 2015, pe județe (%)



#### Analiza pe cohortă: ponderea copiilor care ajung în clasa a VIII-a, din cei înscriși la școală în urmă cu 8 ani

Calculată la nivelul anului școlar 2014/2015, ponderea copiilor care au reușit să ajungă în clasa a VIII-a a fost de 87,5% dintre cei care s-au înscris în clasa I în urmă cu 8 ani. Ponderea celor care părăsesc sistemul de învățământ înainte de a finaliza clasa a VIII-a, calculată la nivelul unei cohorte, rămâne, și în acest an școlar, în jurul valorii de 15%.

Tabel 52. Evoluția pe cohorte a elevilor înscriși în cls. I în urmă cu 8 ani

Anul școlar	Înscriși în clasa a VIII-a	Înscriși în clasa I în urmă cu 8 ani	% elevi care au ajuns în clasa a VIII-a
2014/2015	192.399	219968	87,5%
2013/2014	191.839	219123	87,5%
2012/2013	190.787	224.875	84,8%
2011/2012	190.535	226.226	84,2%

<b>2010/2011</b>	236.842	285.932	82,8%
<b>2009/2010</b>	204.969	246.440	83,2%
<b>2008/2009</b>	210.536	257.373	81,8%

Sursa: Calculat pe baza datelor INS, 2008-2015.

Analiza longitudinală a unei cohorte de elevi, din perspectiva numărului și a situației școlare a celor care finalizează clasa a VIII-a, evidențiază următoarea situație (calculul a fost realizat pe cohorta de elevi care a avut debutul școlar în anul 2006/2007 și a finalizat clasa a VIII-a în anul 2013/2014, având ca bază de raportare copiii înscriși în clasa I în 2006/2007):

- 13,8% pierderi școlare până în clasa a VIII-a;
- 1,5% pierderi școlare pe parcursul clasei a VIII-a;
- 51,8% elevi care au promovat evaluarea națională EN VIII;

Datele evidențiază o pondere semnificativă a pierderilor școlare până în clasa a VIII-a, precum și faptul că numai puțin peste jumătate dintr-o cohortă de elevi ajunge să finalizeze învățământul gimnazial cu evaluarea finală.

### III. C. Rezultatele elevilor din învățământul liceal la evaluările naționale

#### III. C.1. Rata de absolvire a învățământului liceal

*În anul școlar 2013/2014, rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat, înregistrează o reducere față de anul precedent, atât pe total, cât și pe genuri. Scăderea ratei de absolvire a liceului cu examen de bacalaureat este determinată și de scăderea ratei de participare la examen a absolvenților din anul curent. Fetele înregistrează o situație mai bună decât a băieților, în ceea ce privește absolvirea liceului.*

Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (calculată prin raportare la populația în vârstă teoretică de absolvire - 18 ani) întrerupe tendința de creștere din ultimii ani, atât pe total, cât și pe genuri. Valorile indicatorului scad consistent în 2013/2014 față de anul precedent: puțin peste 80% dintre elevii de 18 ani au absolvit liceul. Referitor la analiza acestui indicator, trebuie precizat faptul că nu toți elevii finalizează învățământul liceal la vârsta de 18 ani, dată fiind varietatea vârstelor de debut, precum și faptul că anumite forme și filiere de liceu au durate diferite.

Diferența pe genuri este în favoarea populației feminine, în întreg intervalul analizat, la nivelul anului 2013/2014 aceasta fiind de șase puncte procentuale (84% fete față de 78,1% băieți).

**Tabel 53. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (%)**

	<b>2009/2010</b>	<b>2010/2011</b>	<b>2011/2012</b>	<b>2012/2013</b>	<b>2013/2014</b>
<b>Total</b>	<b>79,9</b>	<b>76,2</b>	<b>79,5</b>	<b>90,6</b>	<b>81,0</b>
<b>Feminin</b>	82,6	79,6	82,8	91,3	84,0
<b>Masculin</b>	77,4	72,9	76,4	89,9	78,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Rata de absolvire a învățământului liceal cu examen de bacalaureat înregistrează, în anul 2013/2014, o ușoară reducere față de anul anterior: total – 44%; fete – 53%; băieți – 35,4%. Populația feminină înregistrează valori mai mari cu privire la acest indicator, diferența ajungând la aproape 18 puncte procentuale în favoarea fetelor.

**Tabel 54. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu examen de bacalaureat (%)**

	<b>2009/2010</b>	<b>2010/2011</b>	<b>2011/2012</b>	<b>2012/2013</b>	<b>2013/2014</b>
<b>Total</b>	<b>63,4</b>	<b>42,4</b>	<b>39,2</b>	<b>44,6</b>	<b>44,0</b>
<b>Feminin</b>	70,3	51,1	48,1	53,8	53,0
<b>Masculin</b>	56,8	34,1	30,7	35,9	35,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.



### III. C.2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

*Doi din zece absolvenți de liceu nu se înscriu la bacalaureat, iar trei din zece absolvenți care se prezintă la examen nu îl promovează. 16% dintre cei care s-au prezentat la examenul de bacalaureat din 2015 sunt absolvenți din anii anteriori, rata de promovabilitate în rândul acestora fiind foarte redusă: unul din trei reușesc. Fetele se înscriu și promovează examenul de bacalaureat în ponderi mai ridicate decât băieții, obținând, totodată, medii mai bune la examen, comparativ cu aceștia.*

Începând cu anul 2009/2010, gradul de **participare a absolvenților de liceu (din anul curent) la examenul de bacalaureat** a scăzut constant. Acest fenomen s-a accentuat în ultimii ani, ca urmare a măsurilor de control implementate în sistem, dar și a percepției conform căreia examenul de bacalaureat este dificil. Astfel, în anul 2013/2014 se înregistrează cea mai scăzută rată de participare la examenul de bacalaureat, din întreaga perioadă analizată, peste **20% dintre absolvenții de liceu ne reprezentându-se la examen**. Rata de participare la examenul de bacalaureat este constant mai ridicată în rândul populației feminine, în comparație cu populația masculină. Diferența dintre genuri crește în intervalul analizat, ajungând, de la unu-două, la zece puncte procentuale (84,2% fete și 74,2% băieți).

**Tabel 55. Rata de participare la examenul de bacalaureat a absolvenților de liceu (%)**

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
<b>Total</b>	<b>97,7</b>	<b>94,2</b>	<b>87,8</b>	<b>79,9</b>	<b>79,3</b>
<b>Feminin</b>	98,1	95,4	90,7	84,6	84,2
<b>Masculin</b>	97,3	93,1	84,7	75,3	74,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Datele statistice ale MECS oferă informații cu privire la examenul de bacalaureat 2015. Din totalul celor prezentați, 84% sunt absolvenți din seria curentă și 16% sunt absolvenți din anii trecuți. Se poate observa, comparativ cu anul precedent, o creștere semnificativă a prezenței absolvenților din anul curent, atât pe total, cât și pe genuri. Concomitent, se constată o diminuare a prezenței celor din anii trecuți. Diferența dintre valorile pe genuri este:

- în favoarea fetelor, în cazul absolvenților din anul curent, acestea înregistrând un avantaj de șapte-opt puncte procentuale: 87,4% fete față de 80,2% băieți în 2015;;
- în favoarea băieților, în cazul absolvenților din anii trecuți, aceștia înregistrând un avantaj tot de șapte-opt puncte procentuale: 19,8% băieți față de 12,6% fete în 2015; .

Ca urmare, mai multe fete decât băieți din seria curentă participă la examenul de bacalaureat. Concomitent, mai mulți băieți decât fete din seriile trecute revin în sistemul educațional, pentru a absolvi examenul de bacalaureat.

**Tabel 56. Numărul elevilor prezentați la examenul de bacalaureat , anii 2014 și 2015**

	Număr			% din total prezentați		
	Total prezentați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți	Total prezentați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți
<b>2014</b>						
<b>Total</b>	166.416	131.572	34.844	100,0	79,1	20,9
<b>Feminin</b>	87.155	72.299	14.856	100,0	82,9	17,1
<b>Masculin</b>	79.261	59.273	19.988	100,0	74,8	25,2
<b>2015</b>						
<b>Total</b>	173.976	146.200	27.776	100,0	84,0	16,0
<b>Feminin</b>	92.778	81.062	11.716	100,0	87,4	12,6
<b>Masculin</b>	81.198	65.138	16.060	100,0	80,2	19,8

Sursa: MECS.

**Rata de promovare a examenului de bacalaureat, din numărul total al celor prezenți,** a înregistrat în ultimii ani creșteri semnificative. În anul școlar 2014/2015, creșterea comparativ cu anul școlar anterior a fost de peste 6 puncte procentuale, de la 62,6% la 69%.

A crescut atât rata de promovabilitate a absolvenților din seria curentă (75,7% în 2015, față de 71% în 2014), cât și cea a absolvenților din anii trecuți (33,4% în 2015 față de 31% anul anterior). Aceste creșteri trebuie corelate cu faptul că o pondere mai mare dintre elevii de clasa a XII-a optează pentru neînscirerea la examenul de bacalaureat. Rata de succes la bacalaureat este mai ridicată în rândul absolvenților din anul curent (mai mult de 7 din zece reușesc să promoveze examenul de bacalaureat), în comparație cu absolvenții din anii trecuți (numai trei din zece reușesc să promoveze examenul de bacalaureat). Pe genuri, analiza datelor indică diferențe mari între fete și băieți, în favoarea fetelor, în anul 2015 diferența fiind de 11 puncte procentuale, iar în 2014, de 13 puncte procentuale.

**Tabel 57. Numărul și procentul elevilor promovați la examenul de bacalaureat, anii 2014 și 2015**

	Număr			%		
	Total promovați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți	% din total promovați	% din absolvenții din anul curent prezenți la examen	% din absolvenții din anii trecuți prezenți la examen
<b>2014</b>						
<b>Total</b>	104.228	93.432	10.796	62,6	71,0	31,0
<b>Feminin</b>	60.046	55.106	4.940	68,9	76,2	33,3
<b>Masculin</b>	44.182	38.326	5.856	55,7	64,7	29,3
<b>2015</b>						
<b>Total</b>	120.027	110.742	9.285	69,0	75,7	33,4
<b>Feminin</b>	68.826	64.810	4.016	74,2	80,0	34,3
<b>Masculin</b>	51.201	45.932	5.269	63,1	70,5	32,8

Sursa: MECS.

**Rata de promovare a examenului de bacalaureat de către absolvenții din anul curent** a înregistrat o evoluție în creștere, începând cu anul școlar 2011/2012. La nivelul anului școlar 2014/15, valoarea acestui indicator este de 75,7%, cu peste 4 puncte procentuale mai mult decât în anul precedent. Populația feminină este în avantaj, promovabilitatea acesteia fiind, la nivelul anului școlar 2014/2015, cu aproape 10 puncte procentuale mai mare decât a celei masculine (80,0% fete și 70,5% băieți).

**Tabel 58. Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul elevilor prezenți (din anul curent) (%)**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Total	76,3	55,6	56,2	64,3	71,0	75,7
Feminin	82,4	64,2	64,1	70,8	76,2	80,0
Masculin	70,2	46,7	47,4	56,8	64,7	70,5

Sursa: Datele pentru perioada 2009-2012 sunt calculate pe baza informațiilor INS. Datele începând cu anul 2012/2013 sunt furnizate de MECS.

Distribuția elevilor promovați la examenul de bacalaureat din 2015, pe categorii de medii obținute, arată astfel: 20,6% au obținut între 6 și 6,99; 17,5% au obținut între 7 și 7,99; 18,2% au obținut între 8 și 8,99, iar 12,7 între 9 și 9,99. Populația feminină obține rezultate mai bune decât cea masculină; pe intervale de medii, rezultatele pe genuri, la nivelul lui 2015, arată astfel: 6-6,99: 18,5% fetele, 23% băieții; 7-7,99: 18%

fetele, 16,8% băieții; 8-8,99: 21,1% fetele, 15% băieții; 9-9,99: 16,5% fetele, 8,3% băieții. Așadar, fetele sunt mai bine reprezentate în cadrul intervalelor de medii mai mari, iar băieții, în cazul celor mai mici. Media generală este, de asemenea, mai mare în cazul fetelor: 7,95, față de 7,58 băieții (și 7,79 pe total).

**Tabel 59. Distribuția elevilor promovați, pe categorii de medii obținute la bacalaureat 2015**

Media obținută	Nr. elevi promovați			%		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
10	83	65	18	0,0	0,1	0,0
9,50-9,99	7070	5159	1911	4,1	5,6	2,4
9,00-9,49	14931	10114	4817	8,6	10,9	5,9
8,50-8,99	16081	10232	5849	9,2	11,0	7,2
8,00-8,49	15687	9387	6300	9,0	10,1	7,8
7,50-7,99	15279	8636	6643	8,8	9,3	8,2
7,00-7,49	15077	8063	7014	8,7	8,7	8,6
6,50-6,99	15991	7950	8041	9,2	8,6	9,9
6,00-6,49	19828	9220	10608	11,4	9,9	13,1
<b>Total elevi promovați</b>	<b>120027</b>	<b>68826</b>	<b>51201</b>	<b>69,0</b>	<b>74,2</b>	<b>63,1</b>
<b>Media generală</b>				<b>7,79</b>	<b>7,95</b>	<b>7,58</b>

Sursa: MECS.

Analiza ratei de promovare pe județe arată că, la examenul de bacalaureat din 2015, aproape toate județele și-au îmbunătățit rata de promovare față de anul precedent, doar patru județe înregistrând o scădere a acesteia (Călărași, Gorj, Sălaj și Suceava). La nivelul tuturor județelor, atât în 2015, cât și în 2014, fetele au promovat examenul de bacalaureat în pondere mai mare decât băieții.

**Tabel 60. Rata de promovare a examenului de bacalaureat în 2014 și 2015, pe județe și genuri**

Județ	Bacalaureat 2014			Bacalaureat 2015		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
AB	70,0	74,6	65,2	78,3	82,1	74,5
AG	65,3	71,1	59,1	70,4	75,6	64,8
AR	53,6	59,0	47,1	64,1	69,0	58,2
B	58,8	65,6	51,8	70,2	74,8	65,4
BC	70,4	75,5	64,4	76,7	78,7	74,1
BH	61,6	69,8	53,5	66,9	74,0	59,2
BN	65,7	71,8	58,3	73,2	76,6	69,1
BR	75,1	80,4	69,6	76,4	79,6	72,7
BT	70,0	72,6	66,7	76,1	78,5	72,8
BV	71,0	77,2	64,3	78,4	82,8	73,8
BZ	65,8	71,3	59,8	67,7	73,2	61,1
CJ	75,98	79,1	72,2	83,0	86,3	79,2
CL	59,2	67,6	51,2	57,8	63,5	51,6
CS	56,2	60,7	51,1	65,8	71,0	59,3
CT	50,9	57,6	44,3	60,4	66,3	54,4
CV	57,8	62,9	50,7	67,1	72,0	60,6
DB	54,9	63,4	46,0	62,9	71,2	53,9

DJ	58,2	66,6	49,3	65,2	72,5	57,3
GJ	60,7	69,5	51,7	56,6	64,4	48,5
GL	68,2	72,3	63,3	75,3	79,7	70,1
GR	39,4	44,9	33,9	44,6	51,1	38,4
HD	60,5	67,1	53,2	69,9	73,5	65,7
HR	59,0	62,6	54,1	63,0	67,0	57,2
IF	33,4	42,5	26,5	41,7	49,4	35,4
IL	58,1	62,6	53,0	66,9	70,9	62,3
IS	74,0	78,3	68,6	79,0	82,2	74,7
MH	47,1	55,7	39,0	56,7	64,3	47,8
MM	64,9	71,5	57,2	68,1	74,7	60,4
MS	64,9	70,9	58,5	70,1	73,7	66,0
NT	70,7	77,1	63,6	72,1	78,9	64,4
OT	54,0	61,6	46,2	61,3	68,9	52,8
PH	67,2	73,5	60,1	75,5	79,8	70,4
SB	71,0	76,1	65,3	77,5	81,1	73,1
SJ	68,3	74,9	60,7	66,7	71,0	62,1
SM	65,1	70,2	59,4	74,0	78,2	68,8
SV	72,9	77,8	66,9	71,8	77,0	64,8
TL	63,7	68,4	58,4	71,1	76,8	64,3
TM	60,2	66,7	52,8	67,5	70,6	63,8
TR	49,5	55,7	43,6	51,4	59,3	43,0
VL	65,1	71,3	58,0	67,8	73,8	60,8
VN	60,8	68,2	52,5	70,3	75,6	64,3
VS	65,4	70,5	59,8	68,7	75,3	61,2

Sursa: MECS.

Pe filiere, cea mai scăzută rată de promovare a examenului de bacalaureat se înregistrează la nivelul filierei tehnologice, iar cea mai mare, în cazul celei teoretice. În 2015, valorile cresc față de anul precedent, ele fiind, pe filiere: teoretică – 83,8%, vocațională – 74,9% și tehnologică – 48,6%.

**Tabel 61. Rata de promovare a examenului de bacalaureat în anii școlari 2013/2014 și 2014/2015, pe filiere: teoretic, tehnologic, vocațional (%)**

Bacalaureat	TOTAL (%)	Teoretică (%)	Vocațională (%)	Tehnologică (%)
2013/2014	62,6	79,6	73,0	41,7
2014/2015	69,0	83,8	74,9	48,6

Sursa: MECS.

### III. D. Rezultatele elevilor din învățământul postliceal și de maiștri

#### III. D.1. Rata de absolvire în învățământul postliceal și de maiștri

*Rata de absolvire a învățământului postliceal a crescut în perioada analizată – de la 5,7% la 14,6% –, fapt care poate semnala o creștere a interesului elevilor pentru finalizarea acestui nivel de educație.*

Pe parcursul intervalului analizat, **rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri** a înregistrat o tendință ascendentă, atât pe total, cât și pe genuri, valorile de la finalul intervalului fiind de cel puțin două ori mai mari decât cele de la început. În ceea ce privește distribuția valorilor indicatorului după criteriul gen, se observă un net avantaj al populației feminine, scorurile acesteia fiind duble față de ale populației masculine; această situație se înregistrează pe tot intervalul de timp analizat. În anul școlar

2014/2015, indicatorul a avut următoarele valori, pe total și pe genuri: 14,6%, 19,3% - fetele și 10,2% - băieții.

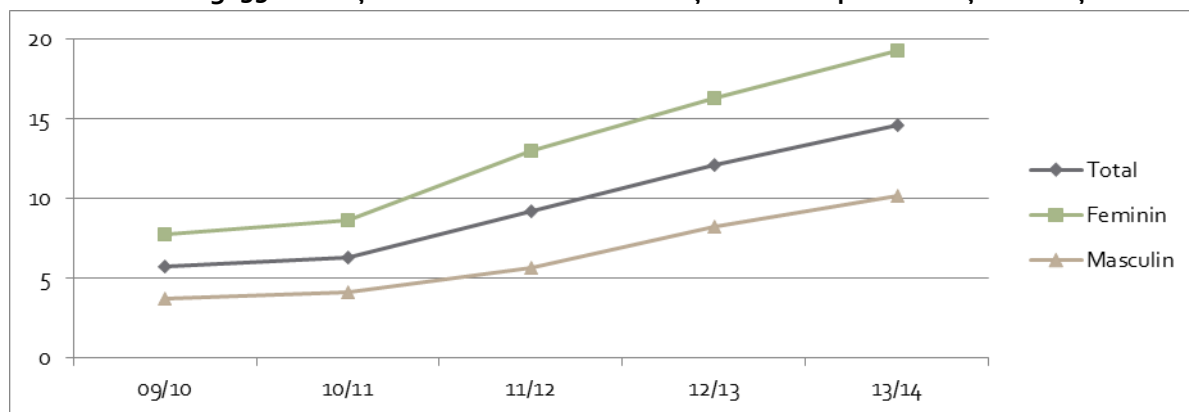
**Tabel 62. Rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri (%)**

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
<b>Total</b>	<b>5,7</b>	<b>6,3</b>	<b>9,2</b>	<b>12,1</b>	<b>14,6</b>
<b>Feminin</b>	<b>7,7</b>	<b>8,6</b>	<b>13,0</b>	<b>16,3</b>	<b>19,3</b>
<b>Masculin</b>	<b>3,7</b>	<b>4,1</b>	<b>5,6</b>	<b>8,2</b>	<b>10,2</b>

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2015.

Această rată relativ redusă de absolvire se datorează și faptului că cele mai multe persoane care frecventează această formă de învățământ au 21 de ani și peste și absolvă mai târziu decât vârsta teoretică (21 de ani), folosită la calcularea indicatorului.

**Fig. 35. Evoluția ratei de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri**

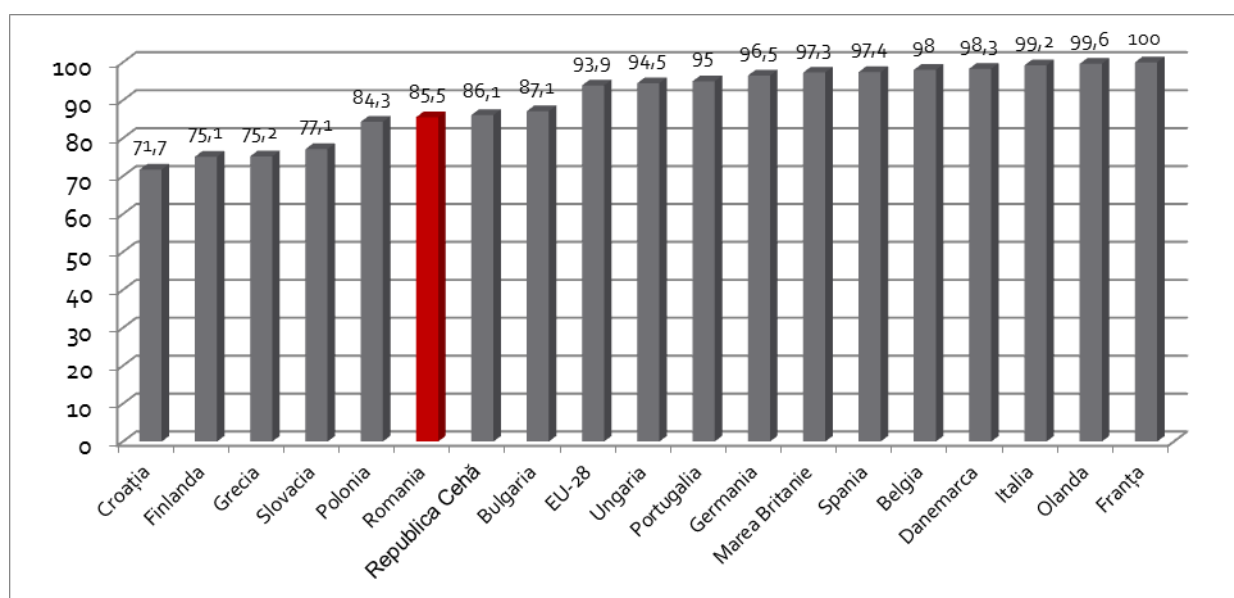


**CAPITOLUL IV. SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN ROMÂNIA, DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020**

**IV. 1. Rata de participare la învățământul preșcolar**

Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu este un indicator european care are ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. La nivelul anului 2012, media UE-27 privind acest indicator a fost de 93,9%, în creștere față de anii anteriori. Valorile cele mai crescute s-au înregistrat în Franța (100%) și Olanda (99,6%), Italia, Danemarca, Belgia, Marea Britanie, Germania, Portugalia, Ungaria. Țările cu cele mai reduse valori ale indicatorului sunt: Republica Cehă, Polonia, Slovacia, Grecia, Finlanda, Croația. Țările cu valori ale indicatorului mai reduse decât România sunt: Polonia, Slovacia, Grecia, Finlanda, Croația. În România s-au înregistrat creșteri importante ale valorii indicatorului, de la 67,6% în 2000, la 85,5% în 2012.

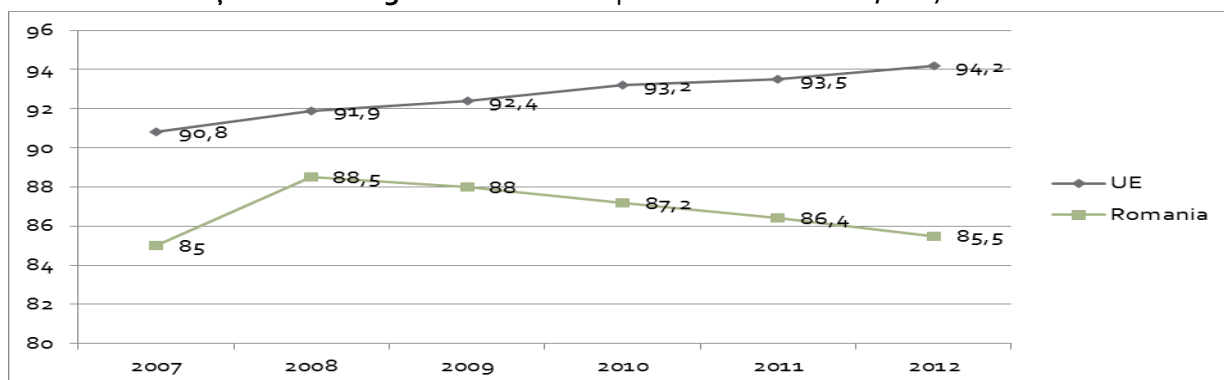
**Fig. 36. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative 2012**



Sursa: EUROSTAT, 2015.

Începând cu anul 2008, în România se înregistrează o tendință de scădere semnificativă a acestui indicator european, de la 88,5% în 2010, la 85,5% în anul 2013. Această scădere poate fi interpretată ca un efect al crizei economice și financiare care a afectat populațiile dezavantajate din România, dar și ca o consecință a schimbărilor structurale din învățământul primar, mai specific – introducerea clasei pregătitoare, ca o clasă premergătoare învățământului primar. Scăderea valorii indicatorului se explică, astfel, prin faptul că o pondere importantă dintre copiii de 6 ani, care se aflau anterior în grădiniță, sunt acum înscriși în clasa pregătitoare. Totodată, scăderea indicatorului confirmă și opțiunea părinților de a înscrie copiii în grădiniță la vârste de peste 3 ani – mai aproape de vârsta de intrare la școală.

**Fig. 37. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative UE-Romania, 2007-2012**

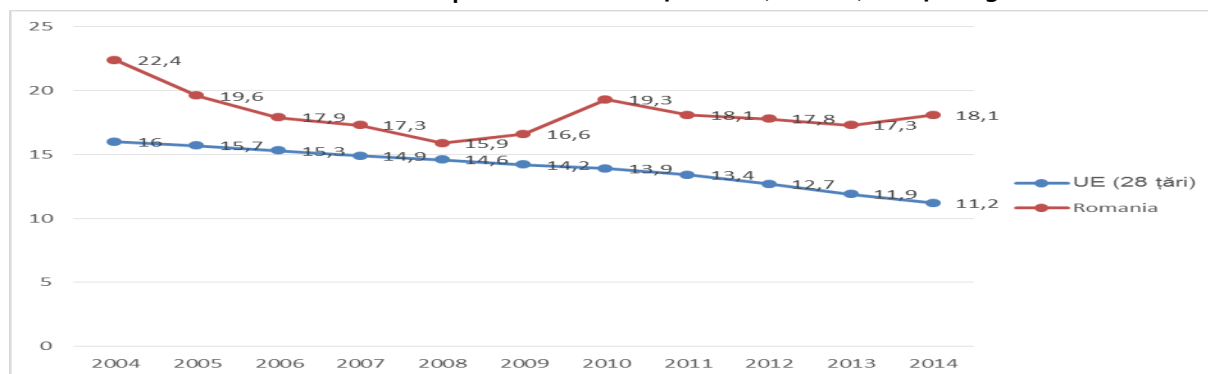


Sursa: EUROSTAT, 2015.

#### IV. 2. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație

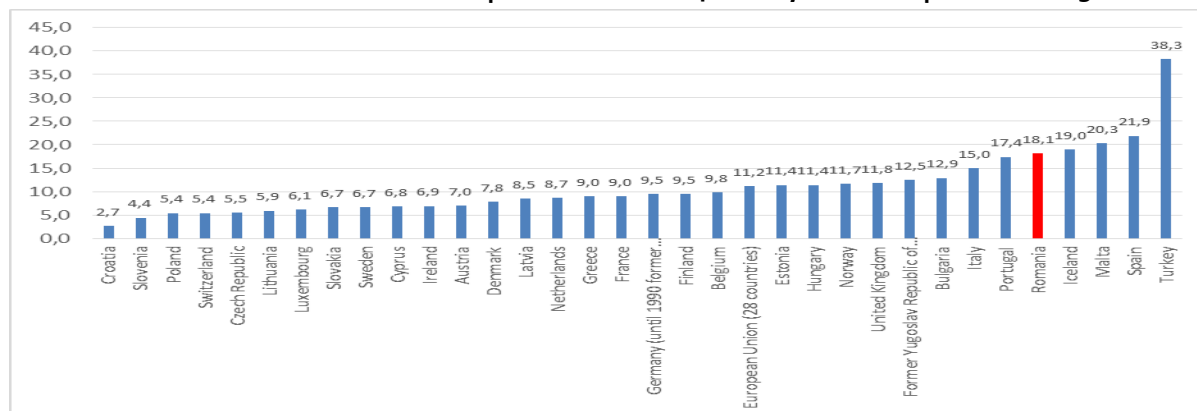
În perioada 2010-2014, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a înregistrat o tendință lentă, dar constantă, de scădere, de la 19,3% în 2010, la 18,1% în 2014, dar în creștere față de anul anterior cu 0,8 p.p.. Datele arată că România are încă dificultăți în a recupera efectele produse de criza economică și financiară din perioada 2008-2010, asupra părăsirii timpurii a școlii. Din acest punct de vedere, România se află între țările europene în care efectele situației economice a familiilor au avut un impact direct asupra participării la educație, precum Spania, Portugalia sau Italia. Totodată, decalajul dintre România și media țărilor europene s-a accentuat în ultimii ani, de la 1,3 puncte procentuale în 2008, la 6,9 puncte procentuale în 2014. În aceste condiții, România mai are la dispoziție 6 ani pentru a ajunge la ținta pentru 2020 de 11,3%, preconizată prin Planul Național de Reformă.

**Fig. 38. Evoluția ratei de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani (RO-UE) 2004-2013**



Sursa: Eurostat, 2016.

**Fig. 39. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, date comparative 2013**



Sursa: EUROSTAT, 2016.

### IV. 3. Competențe de bază

Conform OECD (PISA 2006, 2009, 2012), **România se află printre țările cu scorurile cele mai slabe din UE**, înregistrate de elevii de 15 ani la testările internaționale cu privire la competențe de scris și lectură, matematică și științe. La PISA 2012 citire și lectură, aproape patru din zece elevi (37,3%) se situează sub nivelul 2 de performare la testarea internațională, cu mult peste media UE-25 (17,8%) și media OECD (18%). Aceasta înseamnă că o pondere ridicată dintre elevii români în vârstă de 15 ani deține competențe de nivel scăzut la citire și lectură. România înregistrează scoruri similare și la matematică și științe: în 2012, patru din 10 elevi români (40,8%) au obținut scoruri foarte slabe la matematică, comparativ cu media la nivel UE (22,1%) sau media OECD (23,1%). În cazul științelor, procentul elevilor cu rezultate slabe este ușor mai mic (37,3%), dar se situează încă cu mult peste media UE (16,6%) și media OECD (17,8%).

**Tabel 63. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire-lectură, matematică și științe, (PISA 2006,2009,2012) – date comparative Romania - UE**

	România			Media OECD			Media în Uniunea Europeană			Ținta UE 2020
	2006	2009	2012	2006	2009	2012	2006	2009	2012	
<b>Citare și lectură</b>	53,5%	40,4%	37,3%	20,9%	18,5%	18,0%	23,1%	19,6%	17,8%	15%
<b>Matematică</b>	52,7%	47,0%	40,8%	22,5%	22,0%	23,1%	24%	22,3%	22,1%	15%
<b>Științe</b>	46,9	41,4%	37,3%	19,8%	17,9%	17,8%	20,3%	17,8%	16,6%	15%

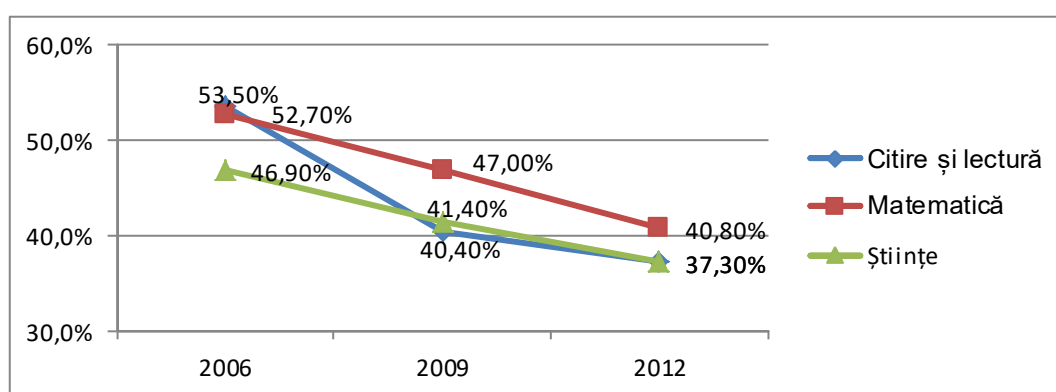
Surse: *Education and Training Monitor, 2014,*

[http://ec.europa.eu/education/library/publications/monitor14\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/education/library/publications/monitor14_en.pdf)

OECD/PISA. Programul internațional OECD pentru evaluarea elevilor, CNEE, 2014

Cu toate acestea, în comparație cu PISA 2000, România este una dintre țările UE cu cea mai importantă îmbunătățire a rezultatelor la PISA 2012. Față de PISA 2000, ponderea elevilor cu rezultate slabe a scăzut cu 16,2 p.p. la citire și lectură, cu 11,9 p.p. la matematică și cu 9,6 p.p. la științe.

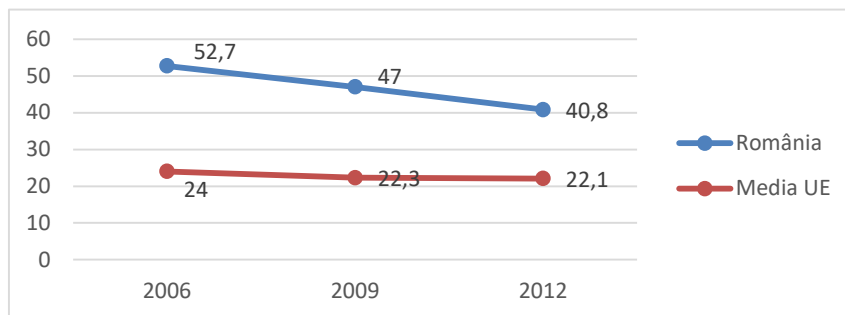
**Fig. 40. Ponderea elevilor români cu performanțe slabe la citire-lectură, matematică și științe (PISA 2006,2009,2012)**



În perspectiva țintei europene de 15% elevi cu rezultate slabe la testările PISA până în 2020, România trebuie să facă eforturi semnificative pentru îmbunătățirea calității educației în următorii ani, pentru a reduce decalajele actuale, care situează România pe penultimul loc, depășind doar Bulgaria.

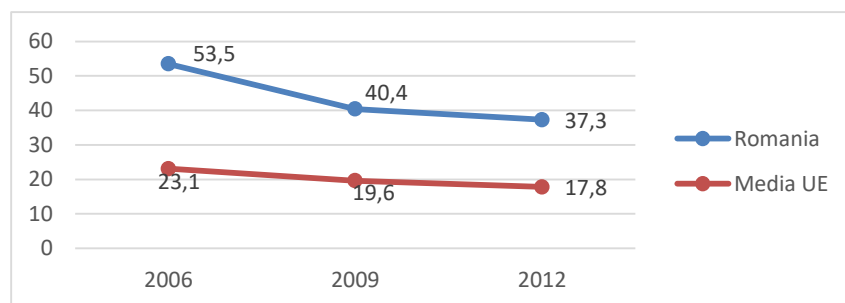


**Fig. 41. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la matematică (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2006-2012 – date comparative România-UE**



În testarea PISA 2012, domeniul principal de evaluare a fost Matematica, iar Științele, Citirea și Lectura au fost domenii secundare. La această evaluare, majoritatea elevilor români s-a situat sub nivelul 4 de competență, din 6. Urmând tendința generală la nivelul țărilor participante la PISA 2012, proporția cea mai mare a elevilor se află la nivelul 2 de competență (OECD/PISA, CNEE 2014). Tendința pentru România este de reducere a procentului elevilor care înregistrează rezultate slabe la matematică, însă este încă departe de media europeană și de cea a țărilor OECD.

**Fig. 42. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire-lectură (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2000-2012 – date comparative România-UE**



La fel ca la matematică, și la citire și lectură cei mai mulți dintre elevii români se situează la nivelul 2 de competență și o cincime la nivelul 3. Doar 1 din 10 elevi se situează la cele mai înalte trei niveluri de competență, față de aproape un sfert, la nivelul țărilor participante la evaluare. România înregistrează ponderi ridicate ale elevilor cu rezultate slabe la citire și lectură și prin raportare la țările membre ale Uniunii Europene. Astfel, doar Bulgaria înregistrează o pondere mai crescută a elevilor menționați.

Fig. 43. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire-lectură (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) – 2012 – date comparative

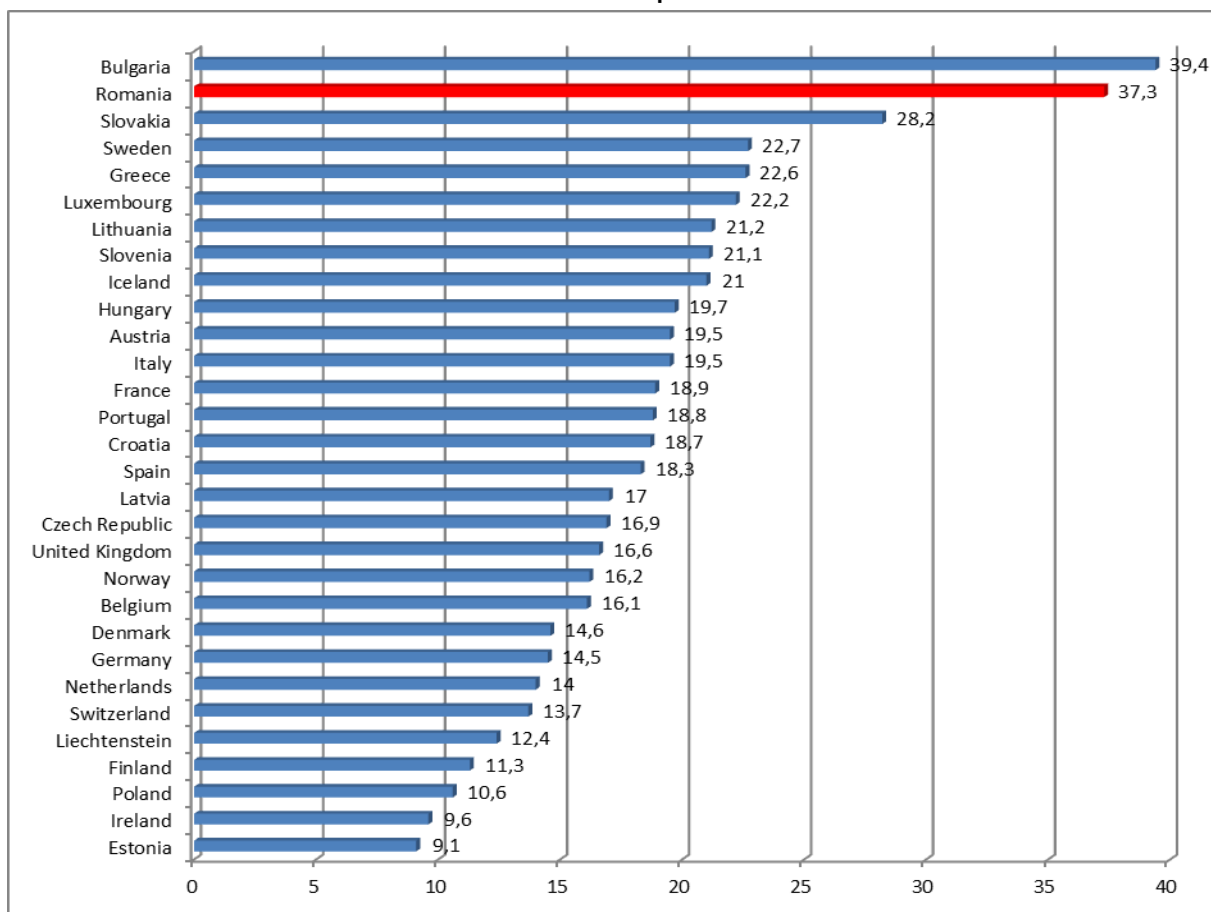
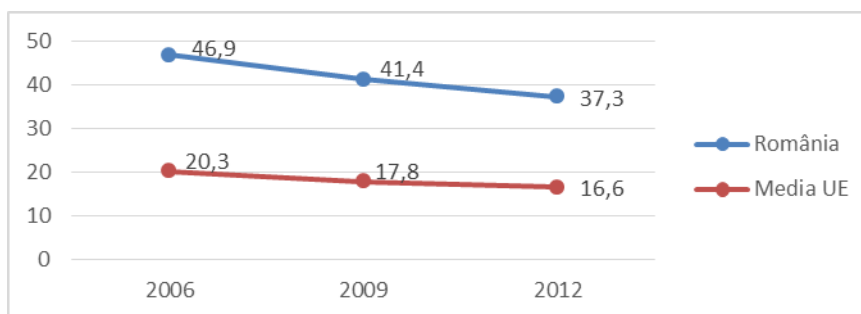


Fig. 44. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2000-2012 – date comparative România-UE



La științe, peste o treime dintre elevii români se regăsesc la nivelul 2 de competență și doar 28% peste acest nivel, comparativ cu media țărilor participante, care înregistrează 22% dintre elevi la nivelul 2 și 44,8% peste acest nivel. LA științe, România înregistrează cel mai mic scor dintre toate țările UE participante la evaluare. Ca și în cazul matematicii și citirii și lecturii, sistemul de învățământ din România trebuie să implementeze reforme care să contribuie la creșterea calității în educație.

În ceea ce privește **competențele lingvistice într-o limbă străină**, România este una dintre țările UE în care curriculumul obligatoriu prevede învățarea a două limbi străine. În cazul învățământului secundar superior, România se află printre țările cu cel mai mare număr mediu de limbi străine învățate în școală (2,0-2,4). Cu toate acestea, este dificil de realizat evaluarea în perspectivă comparativă a competențelor lingvistice ale elevilor din România, deoarece țara noastră nu a participat la sondajul european privind competențele lingvistice, lansat de Comisia Europeană în 2008.

**Competențele digitale** reprezintă , de asemenea, o provocare pentru politicile educaționale viitoare din România , având în vedere că în țara noastră se înregistra în 2011 cea mai mare pondere, din UE, a populației cu vârste între 16-74 de ani care nu deținea abilități de utilizare a unui calculator (61 %). Conform studiului realizat la nivel european în 2011, doar aproximativ 4 din 10 persoane cu vârste între 16-74 ani dețin unele competențe digitale și doar aproximativ 1 din 10 persoane are competențe înalte de utilizare a unui calculator. În afara unui decalaj generațional în ceea ce privește abilitățile de utilizare a unui computer (în favoarea generațiilor tinere), competențele digitale se corelează pozitiv și cu nivelul de educație. Pentru a dezvolta nivelul de competențe digitale în rândul populației, este important ca sistemul de educație și formare profesională să promoveze integrarea resurselor educaționale digitale și integrarea instrumentelor TIC în școală și la nivelul activităților de la clasă.

Analizele asupra rezultatelor PISA în context național (IEA 2012) au subliniat nevoia de îmbunătățire a calității educației și a managementului școlar, a curriculumului și a abordărilor didactice, pentru dezvoltarea unor abilități specifice, ancorate în contexte reale de învățare. Pilotarea unor programe inovatoare de predare, învățare și evaluare a competențelor la citire și lectură, matematică sau științe, cu participarea cercetătorilor și implicarea profesorilor în programe specifice de formare continuă, pot fi, din această perspectivă, opțiuni și măsuri de politică educațională prioritare.